

ศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปี 3
ปีการศึกษา 2541
ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

23 ก.ค. 2542

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
พฤษภาคม 2542

123017

คำนำ

งานวิจัยฉบับนี้ ฝ่ายวิจัยวางแผน และพัฒนา ได้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาพัฒนา การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนการศึกษาต่อ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

การวิจัย ครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เครือวัลย์ โกมุทแดง ที่ได้กรุณาสนับสนุน และให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัย และนอกจากนี้ ผู้ที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการวิจัย คือ รองศาสตราจารย์ ดร.รวิวรรณ ชินะตระกูล หัวหน้าภาควิชาครู ศึกษารัฐศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ได้ตรวจเครื่องมือ และให้คำแนะนำด้าน วิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการแปลผล ซึ่งต้องขอกราบขอบพระคุณทั้งสองท่านมา ณ โอกาสนี้ เป็นอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและสนับสนุนมาโดยตลอด

รองศาสตราจารย์สัญญา รัตนวรารักษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย วางแผน และพัฒนา

และคณะกรรมการ

ฝ่ายวิจัยวางแผน และพัฒนา

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากการศึกษามุ่งให้ผู้คนได้รับความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ ทักษะ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ การศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับทุก ๆ คน จากการศึกษาของศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี (ประเวศ วะสี. 2534 : 33-36) สรุปว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาทุกชีวิตและทุกด้านในสังคม พร้อมทั้งช่วยยกระดับความสามารถของคนด้วย จึงถือว่า การให้การศึกษาเพื่อการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเตรียมคนสำหรับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทุกคนจึงต้องมีหน้าที่หาความรู้ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพของตนเองในอนาคต

ในด้านการจัดเรื่องการเรียนรู้การสอนเพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเองนั้น บริการแนะแนวอาชีพในโรงเรียนจะสามารถช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง และสามารถประเมินตนเองตามความสนใจ ความสามารถ และความคาดหวังได้อย่างแท้จริง ช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนการวางแผนทางประกอบอาชีพของตนเอง โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จะศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้เลือกแผนการเรียนให้เหมาะสมแก่ตนเอง เพื่อจะได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือประกอบอาชีพตามที่ตนเองปรารถนา มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานเหมือนกัน แต่มีความต้องการในระดับที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความต้องการในด้านการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นจัดเป็นความต้องการในระดับสูงขึ้นอย่างหนึ่ง

Herbert G. Hicks (ประยูร มัยโกศา. 2539 : 3) กล่าวว่าแรงจูงใจเป็นผลของความแตกต่างระหว่างความต้องการกับความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาต่อแตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนและผู้จัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องทราบถึงปัจจัย แรงจูงใจ และความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อจะได้นำความรู้นี้ไปสร้างแรงจูงใจหรือเสริมแรงจูงใจ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4) ตามที่ต้องการ

นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญมากระดับหนึ่ง เพราะจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ถ้าชาติมีผู้ใหญ่ที่พร้อมด้วยความรู้ ปัญญา และมีอนาคตที่ดีงาม ชาติจะมีทรัพยากรบุคคลที่สมบูรณ์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่ว่าจะเป็นสายสามัญ หรือสายอาชีพก็ตาม มีความสำคัญยิ่ง ถ้าผู้เรียนได้

เลือกเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นตามที่ตนเองต้องการ และตามศักยภาพของตนแล้ว จะไม่เกิดปัญหาใด ๆ ในการศึกษาต่อ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การที่รับรู้ถึงความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จะทำให้ผู้จัดการศึกษาได้ประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง เพราะจะได้จัดการศึกษาสนองต่อความต้องการอย่างถูกต้อง และสอดคล้องต่อความต้องการของนักเรียนด้วย

ดังนั้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ซึ่งเป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย จำเป็นที่จะต้องศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาที่รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ในแต่ละปีผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสอบเข้าศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้มากกว่า 60% ของนักเรียนทั้งหมด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนที่สอบเข้าศึกษาต่อได้
ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐตั้งแต่ปีการศึกษา 2538-2540

ปีการศึกษา	จำนวน	สอบเข้าศึกษาต่อได้	ร้อยละ
2538	99	65	65.66
2539	88	55	62.50
2540	121	77	63.63

อย่างไรก็ตามนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้วมีจำนวนไม่น้อยที่ไม่สมัครใจศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ดังรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนชั้น ม.3 ที่ศึกษาต่อสถาบันการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตั้งแต่ปีการศึกษา 2538-2540

ปีการศึกษา	จำนวนเต็ม	สาธิต ปทุมวัน	โรงเรียน เตรียมอุดม	สายสามัญ ร.ร.อื่นๆ	สายอาชีพ	ต่าง ประเทศ	นานาชาติ
2538	386	299	60	15	2	9	1
2539	389	231	107	24	4	22	1
2540	404	253	108	25	8	10	-

จากตารางจะเห็นได้ว่ามีนักเรียนจำนวนหนึ่งไม่ศึกษาต่อชั้น ม.4 สายสามัญที่โรงเรียนเดิมและมีแนวโน้มว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จึงจำเป็นต้องศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวันขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
2. เพื่อศึกษาเหตุผลและความรู้ความเข้าใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารในการวางแผนนโยบายในการจัดการเรียนการสอนให้กับทางโรงเรียน
2. เป็นแนวทางให้กับอาจารย์ผู้สอน ใช้ในการแนะแนวให้กับนักเรียนในโรงเรียน
3. เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาเรื่องการสอน วิธีการสอน ตลอดจนกลวิธีในการสอนของอาจารย์
4. เป็นแนวทางในการจัดแผนการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้เรียนตามแผนการเรียนที่ต้องการ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนอย่างเต็มที่

5. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการสอนให้กับนักเรียน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษา ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาริตมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 ห้อง นักเรียนชาย 166 คน นักเรียนหญิง 231 คน รวม 397 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมด
2. ตัวแปรที่จะศึกษา
 - ตัวแปรได้แก่
 - 2.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ การส่งเสริมและสนับสนุนทางการเรียน สถานภาพทางครอบครัว
 - 2.2 ภูมิหลังด้านการศึกษานักเรียน ได้แก่ ระดับคะแนนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับคะแนนเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคาดหวังในการเรียน
 - 2.3 ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 ด้าน คือ เหตุผลทางด้านบุคคล เหตุผลทางการเงิน เหตุผลทางด้านความถนัด ความสนใจ เหตุผลทางด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง เหตุผลทางด้านลักษณะของงาน และความก้าวหน้า และเหตุผลทางด้านความจำเป็น

สมมุติฐานการวิจัย

ในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาริตมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในครั้งนี้นอกจากจะศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของทางเลือกในการศึกษาต่อของนักเรียนเชิงสำรวจแล้ว ยังมีสมมุติฐานทางการวิจัยที่สำคัญอยู่ 6 ประการ ดังนี้คือ

1. ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันกับทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษา

ศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

2. ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

3. ความชอบในรายวิชามีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับแผนการเรียนที่นักเรียนจะเลือกเพื่อเรียนต่อ

4. กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวันกับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่อง ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต

5. กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวันกับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่องค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในรายวิชาต่าง ๆ คือ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาศิลปศึกษา

6. นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน หมายถึง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เทียบเท่าภาควิชาสาธิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
2. แรงจูงใจ หมายถึง อิทธิพลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่จูงใจ หรือ ชักนำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเลือกหรือไม่เลือกเรียน ได้แก่ บุคคล เงิน ความถนัด ความสนใจ เหตุผลส่วนตัว เกียรติยศชื่อเสียง ลักษณะของงานและความก้าวหน้า และความจำเป็นบางอย่างที่บังคับเลือก

3. ความต้องการศึกษาต่อ หมายถึง สภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ต้องการเลือกศึกษาต่อความต้องการของตนเอง หลังจากจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. ความสนใจ หมายถึง ความสามารถเฉพาะที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษตามธรรมชาติหรือเป็นผลรวมของลักษณะต่าง ๆ และสมรรถภาพที่ใช้เป็นรากฐานในการทำนาย ระดับความสัมฤทธิ์ผลแน่นอนของบุคคล ซึ่งตามปกติแล้วจะแสดงออกมาให้ทราบได้โดยการปฏิบัติหรือทดลองทำจริง
5. อาชีพ หมายถึง อาชีพทุกชนิดที่นักเรียนมุ่งหวังจะออกไปประกอบอาชีพในอนาคต
6. ค่านิยมทางอาชีพ หมายถึง การเลือกคุณลักษณะทางอาชีพที่ตนชอบและพอใจ

บทที่ 2

เอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันการเลือกอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะสถานะเศรษฐกิจแบบนี้ ทั้งนี้ เพราะอาชีพมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เรา การวางแผน การตัดสินใจที่จะเลือกอาชีพนั้น จะต้องเริ่มต้นจากแนวความคิดด้านอาชีพ การสร้างค่านิยมด้านอาชีพ การหาความรู้ เพื่อเตรียมตัว ประกอบอาชีพตามที่ต้องการ การสำรวจตนเองถึงเรื่องการประกอบอาชีพในอนาคตนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการเลือกอาชีพตามที่ตนเองชอบและถนัดย่อมทำให้การประกอบอาชีพต่อไปในอนาคตเป็นไปอย่างราบรื่น แต่ตรงกันข้ามถ้าเลือกอาชีพที่ไม่ชอบหรือไม่ถูกใจ การดำรงชีวิตก็จะไม่สุขสมบูรณ์ตามปรารถนา มีคนเป็นจำนวนไม่น้อยที่ต้องประกอบอาชีพด้วยใจไม่รัก ซึ่งบุคคลเหล่านั้นก็สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ก็จริง แต่ถ้าบุคคลเหล่านั้นได้ประกอบอาชีพตามที่ใจรักหรือตามที่ตนเองถนัด จะทำให้การดำรงชีวิตนั้นเป็นไปอย่างมีความสุขมากกว่าเดิม

ดังนั้นการที่จะเลือกอาชีพใด จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนเลือกอาชีพ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม ทัศนคติ และเป้าหมายในชีวิตของตนเอง รวมทั้งปัจจัยด้านภาวะของตลาดแรงงาน นโยบายของรัฐและอื่น ๆ ประกอบด้วย ดังนั้นถ้าผู้จัดการศึกษาได้จัดสิ่งเหล่านี้สนองต่อความต้องการของนักเรียนจะทำให้นักเรียนสามารถสำรวจความต้องการของตนเองได้ว่า ต่อไปข้างหน้ามีความสนใจที่จะประกอบอาชีพใด และจะได้เลือกเรียนตามสายที่ตนเองต้องการ มิใช่เรียนตามที่พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการ การที่นักเรียนได้เลือกเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามสายที่ตนเองต้องการนั้น จะทำให้นักเรียนเรียนไปได้ดี และมีความสุขในการเรียน มิใช่ถูกบังคับให้เรียนตามที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองต้องการ ดังนั้น เรื่องความสนใจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้จัดการศึกษา จำเป็นที่จะต้องคำนึงอย่างมาก เพื่อจะได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับที่นักเรียนต้องการได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. ความสนใจ
 - 1.1 ความหมายของความสนใจ
 - 1.2 ประเภทของความสนใจ
 - 1.3 อิทธิพลที่มีต่อความสนใจ
 - 1.4 สาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ
 - 1.5 วิธีวัดความสนใจ
2. ทฤษฎีความต้องการ
 - 2.1 ทฤษฎีการจูงใจและบุคลิกภาพของมาสโลว์
 - 2.2 ทฤษฎีความพึงพอใจของเฮิร์ซเบิร์ก
 - 2.3 ทฤษฎีความต้องการตามหลักของเมอร์เรย์
 - 2.4 ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์
3. ทฤษฎีการตัดสินใจ
 - 3.1 ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต
 - 3.2 ทฤษฎีการตัดสินใจของทิดแมนและโอฮารา
 - 3.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอพพอด
 - 3.4 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไคร์ท์
 - 3.5 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์
 - 3.6 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก
4. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
 - 4.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญศึกษา
 - 4.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีวศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 เพศและความสนใจในอาชีพ
 - 5.2 ระดับชั้นเรียนกับความสนใจในอาชีพ
 - 5.3 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนกับความสนใจในอาชีพ
 - 5.4 อาชีพของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ
 - 5.5 ระดับการศึกษาของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ
 - 5.6 ระดับรายได้ของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพของนักเรียน

1. ความสนใจ

1.1 ความหมายของความสนใจ

สำหรับความหมายของความสนใจ (interest) มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

เจเกอร์และโฟรลิค (Jager and Frochlich. 1947 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความโน้มเอียงที่จะเอาใจใส่ต่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเวลานาน หมกมุ่นและพากเพียรที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ๆ อยู่เรื่อย ๆ

ดิวอี้ (Dewey. 1972 : 57) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจคือความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แนวความคิดใดความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

แอนโร (Anne Roe. 1964 : 85) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นสิ่งที่บุคคลชอบ ให้ความสนใจ สังเกต นึกถึงหรือกระทำด้วยความพอใจ และสนุกสนานเพลิดเพลิน

ครอนบาค (Cronbach. 1966 : 455-456) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความต้องการ หรือความโน้มเอียงที่จะแสวงหากิจกรรม และวัตถุบางอย่าง แล้วมีแนวโน้มที่จะเลือกสิ่งนั้นมากกว่าสิ่งอื่น ๆ

กู๊ด (Good. 1973 : 311) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกชอบของคนเราที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะมีชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจมีถาวรก็ได้ ขึ้นอยู่กับความอยากรู้อยากเห็นของบุคคลนั้น โดยมีอิทธิพลมาจากประสบการณ์ของตนเอง

ตำเริง บุญเรืองรัตน์ (2524 : 8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ แล้วจะแสวงหาหรือรวบรวม หรือร่วมปฏิบัติในสิ่งเหล่านั้น

พยอม วงศ์สารศรี (2526 : 194) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจ คือ แรงผลักดันที่จะกระตุ้นให้บุคคลแสดงออก ด้วยการเลือกหรือกระทำในสิ่งที่เขาชอบและในสิ่งที่เมื่อกระทำแล้วบรรลุถึงจุดหมาย

กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์ (2528 : 233) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงทัศนคติทางบวกหรือทัศนคติที่ดีนั่นเอง

สุชา จันทร์อม (2536 : 74) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติ (attitude) ที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ และความรู้สึกนั้นทำให้บุคคลเอาใจใส่และกระทำการจนบรรลุถึงความมุ่งหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น

สมบัติ สุขสมบุรณ์ (2540 : 14) ได้สรุปความสนใจหมายถึง ความรู้สึกชอบที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่บุคคลมีจิตใจผูกพันและจดจ่อเลือกหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่นจนบรรลุถึงความมุ่งหมาย

1.2 ประเภทของความสนใจ

พยอม วงศ์สารศรี (2526 : 194) ได้แบ่งความสนใจออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความสนใจภายนอก (extrinsic interest) เป็นความสนใจที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกที่มากกระทำต่อบุคคล เช่น การให้รางวัล การชมเชย เป็นตัวที่ทำให้เราสนใจเรียน หรือสนใจปฏิบัติกิจกรรมที่มีเครื่องล่อเหล่านั้น

2. ความสนใจภายใน (intrinsic interest) เป็นความสนใจที่เกิดจากภายในตัวบุคคลที่มุ่งจะกระทำใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ

จากความหมายของความสนใจที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความสนใจหมายถึง ความสามารถเฉพาะที่บุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ดีเป็นพิเศษ ตามธรรมชาติ หรือผลรวมของลักษณะต่าง ๆ และสมรรถภาพที่ใช้เป็นรากฐานในการทำนาระดับความสัมฤทธิ์ผลแน่นอนของบุคคลซึ่งตามปกติแล้วจะแสดงออกมาให้ทราบได้โดยการปฏิบัติหรือทดลองทำจริง

1.3 อิทธิพลที่สร้างความสนใจ

สุชา จันทร์อม (2536 : 75) ได้กล่าวถึงอิทธิพลที่สร้างความสนใจไว้ว่า เด็กมีความสนใจเพิ่มขึ้นตามอายุ เด็กมีการพัฒนาการมากขึ้น ความสนใจของเด็กก็กว้างขวางยิ่งขึ้น และเมื่อมีความสามารถเพิ่มขึ้นหรือวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น ความสนใจก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นความสนใจของเด็กจึงขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ความสามารถ ถ้าเด็กยังไม่มีพัฒนาการทางร่างกายดีพอ เด็กก็จะยังไม่สนใจการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ถ้าเด็กยังใช้เท้าไม่คล่อง เด็กก็จะไม่สนใจการเล่นฟุตบอล จนกว่าเด็กจะใช้เท้าคล่อง เป็นต้น

2. การศึกษา เด็กได้รับการศึกษาอบรมทางใด เด็กก็จะสนใจทางนั้น ธรรมชาติของเด็กนั้นคืออยู่แล้ว ครูสามารถจะสร้างเด็กให้สนใจในเรื่องใด ๆ ก็ได้ เช่น เด็กสอบวิชาประวัติศาสตร์ได้คะแนนดี ก็สนใจในวิชาประวัติศาสตร์ เป็นต้น

3. ความถนัดตามธรรมชาติ เด็กจะมีความสนใจในสิ่งที่ตนมีความถนัดตามธรรมชาติ เช่น ถนัดวาดรูปภาพ ก็สนใจเรื่องเกี่ยวกับอุปกรณ์การวาดรูปภาพ ดินสอสี สีน้ำ สีเทียน ฯลฯ เป็นต้น

4. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพสามารถจะส่งเสริมความสนใจในการเล่นกีฬาที่ต้องใช้ร่างกาย เด็กที่ร่างกายไม่แข็งแรง ก็สนใจกีฬาในร่ม เป็นต้น

5. ความคล่องแคล่ว เด็กมีความคล่องแคล่วทางใดก็สนใจในสิ่งนั้น เด็กมีความคล่องแคล่วทางใช้เท้า ก็มักสนใจการเล่นที่เกี่ยวกับใช้เท้า เช่น วิ่งเร็ว วิ่งเก็บของ และวิ่งไล่จับ เป็นต้น

6. ความแปลกประหลาดของสิ่งที่ได้พบเห็น เช่น เด็กที่ไม่เคยไปสวนสัตว์เมื่อไปครั้งแรกก็สนใจสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นอย่างมาก

7. การเอาอย่าง สิ่งใดที่คนในหมู่คณะนิยม หรือสนใจจะทำให้คนที่เข้าร่วมเกิดความสนใจตามไปด้วย เช่น เด็กส่วนมากเมื่อเห็น พ่อ แม่ ครู หรือเพื่อน ชอบหรือสนใจสิ่งใดก็พลอยสนใจหรือเอาใจใส่ตามไปด้วย

8. ความต้องการ เช่น เมื่อเด็กอยากเป็นคนเรียนเก่ง ก็จะพยายามสนใจเรียนเพื่อให้ได้ที่ 1 เป็นต้น

จากการศึกษาอิทธิพลที่สร้างความสนใจ พอสรุปได้ว่า ความสนใจที่เกิดขึ้นจะได้รับอิทธิพลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น ความต้องการ ความสามารถ ความถนัด การได้รับการศึกษาและบุคลิกภาพ เป็นต้น

1.4 สาเหตุที่ทำให้ความสนใจของแต่ละคนแตกต่างกัน

สุชา จันทรเอม (2536 : 75-76) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ความสนใจของแต่ละคนแตกต่างกันมีหลายประการได้แก่

1. สิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัว ที่สำคัญคือ
 - ก. การศึกษา
 - ข. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
2. บุคลิกภาพของบุคคล ที่สำคัญ ๆ คือ
 - ก. อายุ หรือวัย
 - ข. เพศ
 - ค. ระดับสติปัญญา
 - ง. ความสามารถทางร่างกาย
 - จ. ความถนัดตามธรรมชาติ
 - ฉ. สุขภาพ

1.5 วิธีวัดความสนใจ

การวัดความสนใจให้ได้ผลถูกต้องที่สุดนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ยากลำบากมาก ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ความพอใจของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามได้มีผู้กล่าวถึงวิธีวัดความสนใจไว้ดังนี้

เจเกอร์และโฟริค (Jager and Frochlick. 1947 : 12-14) ได้กล่าวถึงการวัดความสนใจอาจทำได้ 4 ประการดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. พิจารณาความสนใจต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลแสดงออกมา
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (interest inventory) วัดโดยตรง

เซอร์ล็อก (สมเดช อารีสวัสดิ์. 2530 : 13; อ้างอิงมาจาก Hurlock. 1955 : 160-161)

ได้กล่าวถึงการวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้ 3 วิธี ดังนี้

1. ใช้การสังเกต
2. ใช้การสัมภาษณ์
3. ใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ

พาวเวลล์ (นิภา วัธนเวคิน. 2529 : 18-19; อ้างอิงมาจาก Powell. 1963 : 337-338) ได้เสนอแนะวิธีการประเมินความสนใจไว้ดังนี้

1. ใช้แบบสำรวจความสนใจ (interest inventories) แบบสำรวจนี้จะประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ในอาชีพต่าง ๆ โดยให้บุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านั้น
2. ใช้แบบสอบถามปลายเปิด (openended questionnaires) โดยให้แต่ละบุคคลมีอิสระที่จะตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน
3. ใช้การสัมภาษณ์ (interview) ซึ่งจะช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

ซูเปอร์ และไครส์ (Super and Crites. 1968 : 378-380) ได้กล่าวถึงความสนใจของบุคคล สามารถศึกษาได้จากวิธีการดังต่อไปนี้

1. ความสนใจที่แสดงออกมา (expressed interests) ได้แก่ความสนใจที่แสดงออกทางภาษาเป็นการแสดงออกถึงความสนใจในวิชา กิจกรรม งานหรืออาชีพ ด้านภาษา
2. ความสนใจที่แสดงออกทางกิริยาอาการ (manifest interests) เป็นความสนใจที่แสดงด้วยกิริยาอาการและการเข้าร่วมในกิจกรรม
3. ความสนใจที่ประเมินด้วยแบบทดสอบ (tested interests) เป็นการประเมินความสนใจด้วยแบบสอบถามที่เป็นปรนัย เป็นการแสดงความสนใจภายใต้สภาพการณ์ควบคุม
4. ความสนใจที่ประเมินด้วยแบบสำรวจ (inventoried interest) เป็นการประเมินความสนใจซึ่งขึ้นอยู่กับคำตอบคำถามเกี่ยวกับความชอบ ไม่ชอบในกิจกรรมนั้น ๆ

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 9) ได้กล่าวถึงแนวการวัดความสนใจว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกที่อยู่ในจิตใจของบุคคล แนวการวัดนั้นสามารถกระทำได้โดยการเอาข้อความที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ เข้าไปร่ำให้เขาอ่าน แล้วให้เขาแสดงความรู้สึกออกมาว่า เห็นด้วยหรือไม่ เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ

จากการศึกษาทางเอกสารวิธีวัดความสนใจดังที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่ามีวิธีวัดความสนใจที่ตรงกันวิธีหนึ่งก็คือ การใช้แบบสำรวจ จึงถือได้ว่าวิธีนี้เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ดังนั้นการใช้แบบสำรวจเพื่อศึกษาปัจจัยต่อความสนใจศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จึงนับว่าเป็นวิธีที่เหมาะสม

2. ทฤษฎีความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการที่จะกล่าวต่อไปนี้ ฤทธา ศักดิ์ศรี (2534 : 166) กล่าวว่า ในทางจิตวิทยาถือว่า ความต้องการเป็นเรื่องที่พัวพันกับการดำรงชีวิตให้อยู่รอดของมนุษย์ ความต้องการจึงปรากฏออกมาในรูปต่าง ๆ ทั้งในรูปของความต้องการอันจำเป็นแห่งชีวิต ซึ่งมีมาแต่กำเนิดและจัดหาขึ้นภายหลัง กล่าวโดยสรุปของความต้องการของมนุษย์มีอยู่ 3 ประการใหญ่ ๆ คือ

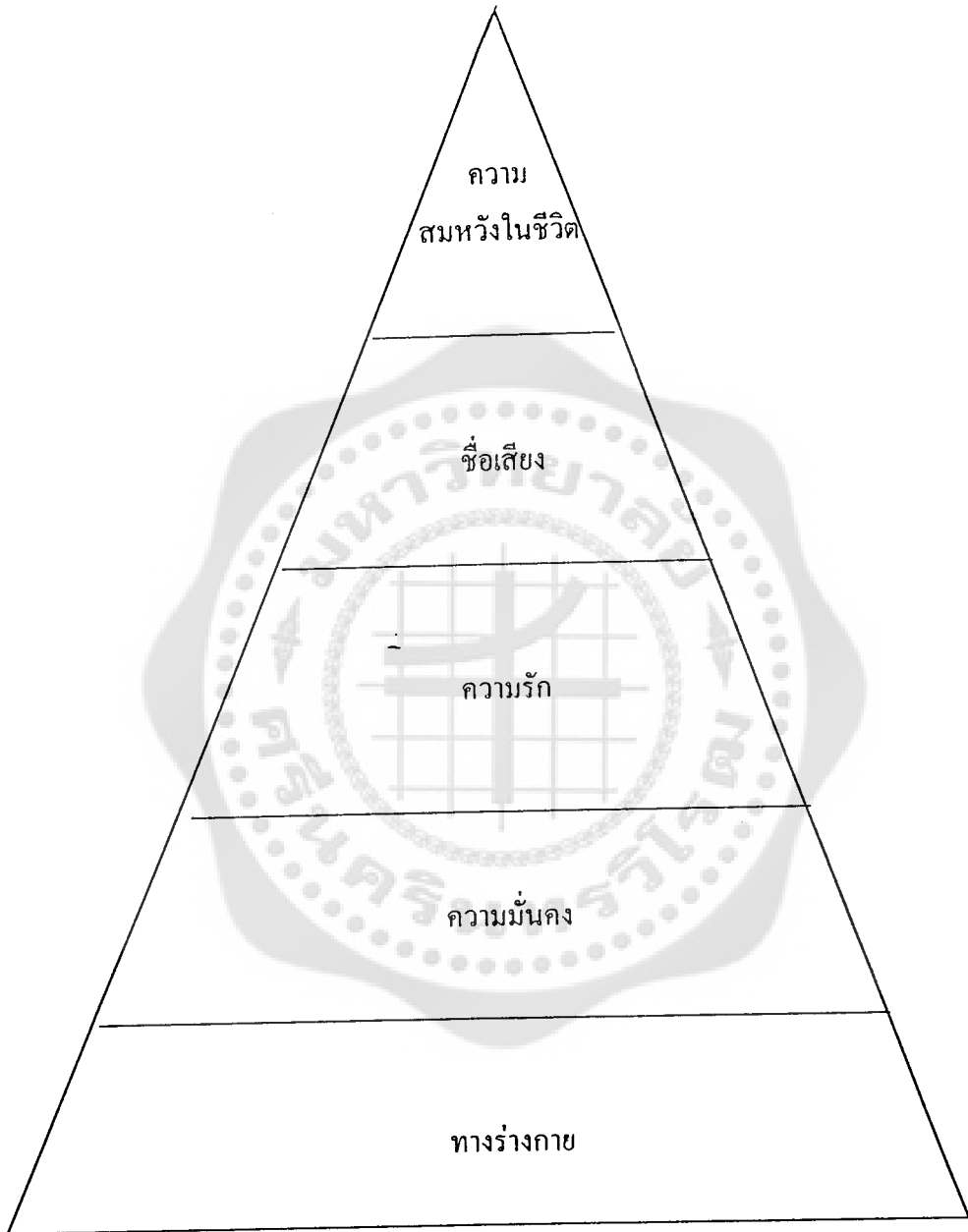
1. ความต้องการทางร่างกาย (biological needs)
2. ความต้องการทางจิตใจ (psychological needs)
3. ความต้องการทางสังคม (social needs)

เนื่องด้วยทฤษฎีความต้องการมีหลายทฤษฎี สำหรับทฤษฎีความต้องการที่กล่าวถึงปัจจัยเกี่ยวกับความต้องการ ได้แก่ทฤษฎีดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีการจูงใจและบุคลิกภาพของมาสโลว์ (Maslow's general theory of human motivation) มีสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ (สมพงษ์ เกษมสิน. 2523 : 305) ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่กระบวนการเช่นนี้ไม่มีที่สิ้นสุด
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่แรงจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับขั้นตามลำดับความสำคัญ (hierarchy of needs) กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

มาสโลว์ (รวิวรรณ จินตระภูก. 2535 : 52-55) ได้แบ่งลำดับชั้นความต้องการ (hierarchy of needs) ซึ่งสามารถแสดงด้วยภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)

1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน ซึ่งมนุษย์ต้องการตอบสนองเพื่อการดำรงชีวิตตามปกติ ได้แก่ ปัจจัยสี่ กล่าวคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่

อยู่อาศัย และรักษาโรค รวมทั้งสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพ ผู้บริหารจะจงใจ หรือกระตุ้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เงินเดือน หรือรายได้เพื่อสามารถนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องการได้ อาจใช้วิธีการจูงใจกับผู้ได้บังคับบัญชา โดยการเพิ่มเงินเดือน สวัสดิการตามความเหมาะสมแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2. ความต้องการความมั่นคง (security needs) เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองในขั้นพื้นฐานทางร่างกายแล้ว มักเกิดความต้องการในขั้นที่ 2 อันได้แก่ ความมั่นคงรวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและหน้าที่การงาน ผู้บริหารจะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชาที่มีความต้องการอยู่ในระดับขั้นนี้ได้ โดยการกำหนดระเบียบต่าง ๆ ในการทำงาน ให้นั้นความปลอดภัย การประกันภัย ประกันอุบัติเหตุ การให้ความมั่นใจในความมั่นคงในหน้าที่การงาน และได้ใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำงานและออกจากงาน

3. ความต้องการความรัก (affiliation or social needs) เมื่อได้รับการตอบสนองในขั้นที่ 1 และ 2 มนุษย์จะเกิดความต้องการให้สังคมยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิกหรือเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ผู้บริหารที่มีผู้ได้บังคับบัญชาอยู่ในลำดับความต้องการนี้ จึงต้องใช้วิธีการจูงใจตอบสนองความต้องการโดยการจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้พบปะสังสรรค์ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน ในลักษณะที่ให้มีการร่วมมือกัน

4. ความต้องการชื่อเสียง (esteem or recognition needs) ความต้องการในขั้นนี้ หมายถึง เกียรติยศ ชื่อเสียง การยกย่องเชิดชูซึ่งได้รับจากผู้อื่น หรือความรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเอง การเปลี่ยนสถานภาพไปสู่ลำดับขั้นที่สูงขึ้น ถ้าผู้ปฏิบัติมีความต้องการอยู่ในขั้นนี้ ผู้บริหารจะต้องพยายามใช้วิธีการจูงใจเพื่อตอบสนองความต้องการโดยการยกย่อง ส่งเสริมความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่มีความสามารถสูง อาจจะประกาศเกียรติคุณให้เป็นที่ปรากฏความดีงามของบุคคลนั้นต่อสังคม จะเห็นว่าความต้องการที่มีชื่อเสียงมีผู้ได้รับการตอบสนองไม่มากนัก

5. ความต้องการความสมหวังในชีวิต (self-actualization needs) เป็นความต้องการขั้นสุดยอดของมนุษย์ ผู้บริหารที่หวังจะตอบสนองความต้องการด้านนี้ของผู้ได้บังคับบัญชา จะต้องรู้ว่าแต่ละคนต้องการความสมหวังอะไรในชีวิต เนื่องจากผู้ได้บังคับบัญชาอาจมีความต้องการขั้นนี้ต่างกัน เช่น บางคนต้องการมีเงิน บางคนต้องการมีบ้าน บางคนต้องการมีเกียรติยศ บางคนต้องการมีความรัก เป็นต้น แล้วจึงหาวิธีการจูงใจที่แตกต่างกันไปตามเป้าหมายของแต่ละบุคคล

จากทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ที่กล่าวมานี้พอสรุปได้ว่า ลำดับขั้นความต้องการหรือแรงจูงใจ มาสโลว์เน้นความต้องการของมนุษย์ในการทำงาน หรือความต้องการของมนุษย์ทั่วไป ซึ่งมีทั้งหมด 5 ขั้น จากความต้องการขั้นพื้นฐานไปสู่ความต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคง ความต้องการความรัก ความต้องการชื่อเสียง

และความต้องการความสมหวังในชีวิต ดังนั้นในการทำงานจะคำนึงถึงการสนองตอบความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ

2.2 ทฤษฎีความพึงพอใจของเฮิร์ซเบอร์ก (Herzberg) เฮิร์ซเบอร์ก (สมยศ นาวิการ. 2522 : 376-378) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจในการทำงาน ชื่อว่า “ทฤษฎีสองปัจจัย” โดยปัจจัยดังกล่าวได้แก่

1. ปัจจัยจูงใจ (motivation factors) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ประกอบด้วย

1.1 ความสำเร็จในการทำงานของบุคคล (achievement) หมายถึง บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบผลสำเร็จอย่างดี

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (recognition) หมายถึง ความร่วมมือในการปฏิบัติงานไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอรับบริการหรือบุคคลในหน่วยงาน

1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (work itself) หมายถึง งานที่น่าสนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำทนายให้ต้องลงมือทำหรืองานที่มีลักษณะสามารถกระทำได้ตั้งแต่ต้นจนจบ โดยลำพังแต่ผู้เดียว

1.4 ความรับผิดชอบ (responsibility) หมายถึงความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานใหม่ ๆ และมีอำนาจในการรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่โดยไม่มีการตรวจสอบหรือควบคุมอย่างใกล้ชิด

1.5 ความก้าวหน้า (advancement) หมายถึง ได้รับเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้นของบุคคลในองค์กร การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม หรือการได้รับการฝึกอบรม

1.6 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (possibility of growth) หมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะ (skill)

1.7 สถานะของอาชีพ (status) หมายถึงอาชีพนั้นเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคมที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี

2. ปัจจัยค้ำจุน (maintenance factors) เป็นปัจจัยค้ำจุนที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งถ้าหากว่าไม่มีหรือไม่สอดคล้องกับบุคคลในองค์กรจะนำมาซึ่งความไม่พึงพอใจในงานได้ เป็นปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคลประกอบด้วย

2.1 เงินเดือน (salary) หมายถึงค่าตอบแทนที่ได้รับและการเลื่อนขั้นเงินเดือนในหน่วยงานนั้น ๆ เป็นที่พอใจของบุคลากรที่ทำงาน

2.2 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน (interpersonal relations with supervisor, subordinate, peers) หมายถึงการติดต่อไม่ว่าจะเป็น ปฏิกริยาหรือวาทะที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกัน และกันอย่างดี

2.3 นโยบายและการบริหารงาน (policy and administration) หมายถึงการจัด และการบริหารขององค์กร การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร

2.4 สภาพการทำงาน (working conditions) หมายถึง สภาพทางกายภาพของ งาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงการทำงาน รวมทั้งลักษณะของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ

2.5 ความเป็นอยู่ส่วนตัว (personal life) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดี อันเป็นผลที่ได้รับจากงานในหน้าที่ของเขา เช่น การที่บุคคลต้องถูกย้ายไปทำงานในแห่งใหม่ ซึ่ง ห่างไกลจากครอบครัว อาจทำให้เขาไม่มีความสุขและไม่พอใจกับงานในที่แห่งใหม่

2.6 ความมั่นคงในงาน (security) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความ มั่นคงในงานที่ทำ ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

2.7 วิธีการนิเทศงาน (supervision-technical) หมายถึง ความสามารถของ ผู้บังคับบัญชาในการควบคุมดูแล และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญา

เฮอริชเบอร์ก ได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่าองค์ประกอบทางด้านปัจจัยการจูงใจ จะต้องมีความ เป็นบวกเท่านั้น จึงจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้นมาได้ แต่ถ้าหากว่าค่าเป็นลบ จะทำให้บุคคลไม่พึงพอใจในงาน ส่วนองค์ประกอบทางด้านปัจจัยค้ำจุน ถ้าหากว่ามีค่าเป็นลบ บุคคลจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงานแต่อย่างใด เนื่องจากองค์ประกอบทางด้านปัจจัยนี้มีหน้าที่ ค้ำจุน หรือบำรุงรักษาบุคคลให้มีความพึงพอใจในงานอยู่แล้ว สรุปได้ว่า ปัจจัยทั้งสองนี้ควรจะต้อง มีในทางบวกจึงจะทำให้ความพึงพอใจในการทำงานของบุคคลเพิ่มขึ้น

จากทฤษฎีความพึงพอใจของเฮอริชเบอร์กที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎี แรงจูงใจที่ศึกษาถึงสาเหตุจูงใจบุคคลให้ทำงาน โดยมี 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ

1. ปัจจัยจูงใจ (motivation factors) เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติ งาน เช่น ความสำเร็จในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความก้าวหน้า เป็นต้น

2. ปัจจัยค้ำจุน (maintenance factors) เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ งานที่ปฏิบัติอยู่ เช่น เงินเดือน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน นโยบายการบริหาร สภาพการทำงาน ความมั่นคงในงาน เป็นต้น

จากทฤษฎีความพึงพอใจของเฮิร์ชเชเบอร์ก เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์แล้ว จะพบความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ 2 ดังนี้ (วินิจ เกตุขำ. 2535 : 104 ; อ้างอิงมาจาก Keith Davis. 1972 : 59)

ความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์

ความต้องการตามทฤษฎีของเฮิร์ชเชเบอร์ก

ความสำเร็จและความสมหวังในชีวิต	ตัวตนเอง ความสำเร็จของงาน ความเป็นไปได้ที่จะก้าวหน้า ความรับผิดชอบ
เกียรติยศและชื่อเสียง	ความก้าวหน้า การได้รับการยอมรับ สถานะ
การยกย่องในสังคม	ความสัมพันธ์ต่อ: ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา การบังคับบัญชา
ความมั่นคงปลอดภัย	นโยบายและการบริหารงานของหน่วยงาน ความมั่นคงของงาน
ความต้องการทางกายภาพ	สภาพการทำงาน เงินเดือน ความมั่นคงของชีวิตส่วนตัว

ภาพประกอบ 2 แสดงการเปรียบเทียบทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์กับเฮิร์ชเชเบอร์ก (วินิจ เกตุขำ. 2535 : 104; อ้างอิงมาจาก Keith Davis. 1972 : 59)

2.3 ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์ (Murray's manifest needs theory)

เมอร์เรย์ (อาร์เธอร์ พันธัมณี. 2534 : 189-192) มีความคิดเห็นว่าการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดความรู้สึกขาดซึ่ง ความต้องการนี้บางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมหรือแรงกระตุ้นภายนอกก็ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกทางความก้าวร้าว (need for aggression) เป็นความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น เอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การแค้น การทำร้ายร่างกาย หรือการฆ่าฟันกัน เช่น พุดจาประชดประชันกับเพื่อนที่ไม่ชอบ เป็นต้น
2. ความต้องการที่จะเอาชนะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ (need for counteraction) เป็นความต้องการที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการสร้างความพยายามขึ้น เช่น เมื่อได้รับคำดูถูกดูหมิ่น ผู้ที่ได้รับจะเกิดความพากเพียรพยายามเพื่อเอาชนะคำสบประมาทจนประสบผลสำเร็จ เป็นต้น
3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (need for abasement) เป็นความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ เช่น การเผาตัวตายเพื่อประท้วงการปกครอง เป็นต้น
4. ความต้องการป้องกันตนเอง (need for defense) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจ พยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ ทั้งปวง เช่น ให้เหตุผลว่าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี เป็นต้น
5. ความต้องการเป็นอิสระ (need for autonomy) เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางทั้งปวง ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง เช่น เด็กมักจะแต่งตัวหรือรับประทานอาหารเองโดยไม่ต้องความช่วยเหลือจากมารดาหรือบุคคลอื่น เป็นต้น
6. ความต้องการความสำเร็จ (need for achievement) คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จหรือพยายามเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง เพื่อให้การทำงานของตนประสบความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า เพศชายจะมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (need for affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ต้องการเอาอกเอาใจ มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (need for play) เป็นความต้องการที่จะแสดง ความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่นเรื่องตลก ขบขัน มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีการเล่นเกมกีฬา เป็นต้น

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (need for rejection) เป็นความต้องการ หรือมีความปรารถนาของบุคคล ในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกยินดีในร้ายกับ บุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (need for succorance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสุข เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร ต้องการได้รับความช่วยเหลือ การดูแล คำแนะนำ จากบุคคลอื่น

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (need for nurturance) เป็นความต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น โดยการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ไม่สามารถจะช่วยเหลือตนเองได้ หรือให้ความช่วยเหลือให้บุคคลอื่นพ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ

12. ความต้องการที่จะสร้างความประทับใจในตนเองให้กับผู้อื่น (need for exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เช่น เล่นเรื่องตลกขบขัน ให้บุคคลอื่นฟังเพื่อบุคคลอื่นจะเกิดความประทับใจในตนเอง เป็นต้น

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (need for dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นทำตามคำสั่งของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (need for deference) เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้ที่มีอาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกด้อยค่า (need for avoidance of inferiority) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ต้องการหลีกเลี่ยงการดูถูก หรือการกระทำต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความละอายใจ

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (need for avoidance harm) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกาย ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (need for avoidance of blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการคล้อยตามกลุ่มหรือยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มเพราะกลัวการถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (need for orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีตงดงาม เช่น การจัดหนังสือในชั้นหนังสือให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง (need for inviolacy) เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมย แม้ว่าคนจะต้องหิว หรือไม่ยอมทำความผิด ไม่คิดโกงผู้ใดเพื่อชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เป็นต้น

20. ความต้องการให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (need for contrariness) เป็นความต้องการที่จะกระทำให้ตนเองไม่เหมือนกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนในกลุ่มได้กระโดดไปโรงเรียน แต่ตนต้องการให้แตกต่างจากบุคคลอื่น โดยการใส่กางเกงมาโรงเรียน เป็นต้น

จากทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ที่กล่าวมานี้ พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ไม่ได้เรียงลำดับขั้นความต้องการเหมือนของมาสโลว์ กล่าวคือ ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์สามารถอธิบายได้ว่า ในเวลาเดียวกันบุคคลอาจมีความต้องการด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านสูง และความต้องการด้านอื่น ๆ ต่ำก็ได้ ซึ่งตามทฤษฎีนี้สามารถสรุปความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานได้ 4 ประการ คือ

1. ความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความต้องการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
2. ความต้องการมิตรสัมพันธ์ หมายถึง ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับคนอื่น คำนึงถึงการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน การยกย่อง การมีเกียรติยศชื่อเสียง
3. ความต้องการอิสระ หมายถึง ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเองในการตัดสินใจให้มากที่สุด
4. ความต้องการมีอำนาจ หมายถึง ความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นและต้องการควบคุมคนอื่นให้อยู่ในอำนาจของตน

2.4 ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's Modified Hierachy Theory) อัลเดอร์เฟอร์ (หลุยส์ จาปาเทศ. 2533 : 40-41) เป็นผู้คิดทฤษฎีความต้องการนี้ใน ค.ศ.1972 หรือเรียกว่าทฤษฎี อีอาร์จี (ERG : Existence Relatedness-Growth Theory) ที่สนับสนุนทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow เขาได้ปรับเปลี่ยนให้เข้าใจง่ายขึ้น จาก 5 ลำดับขั้นของมาสโลว์ เหลือเพียง 3 ลำดับขั้น เป็น ERG Theory Alderfer ได้เสนอแนะรายละเอียดของทฤษฎีดังนี้

1. เอ็กซีส-เทนซ์ นีดส์ (Existence Needs, E) คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานเพื่อประทังชีวิตของคน เพื่อการอยู่ได้หรือเพื่อการอยู่รอด ความต้องการของเขานี้ได้รวมเอาความต้องการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ของมาสโลว์เข้าไว้ นั่นคือ ความต้องการทางร่างกายและความต้องการความปลอดภัยนั่นเอง

2. รีเลท-เนส นีดส์ (Relatedness Needs, R) คือความต้องการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลรอบ ๆ ตัว และบุคคลในสังคม ความต้องการนี้ตรงกับขั้นที่ 3 ของ มาสโลว์ ซึ่งเรียกว่า Social Need Alderfer ได้ให้ความสำคัญความต้องการขั้นนี้มาก เพราะถือว่ามนุษย์จะอยู่ได้มิใช่ความต้องการพื้นฐานเท่านั้น แต่การรวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มหรือหมู่พวกนั้นมีความจำเป็น

3. กรโธ นีดส์ (Growth Needs, G) คือ ความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้า เป็นความต้องการสูงสุดของคน ซึ่งเขาได้รวมเอาขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 (Self-esteem และ Self-actualization) ของมาสโลว์เข้าไว้ด้วยกัน ความต้องการขั้นนี้จะบ่งบอกถึงความสูงสุดของชีวิตของมนุษยชาตินั่นเอง

แม้ อัลเดอร์เฟอร์ จะเห็นตามมาสโลว์หลายอย่างดังจะเห็นได้จากการสรุปรวบยอดทฤษฎีของมาสโลว์ เสียใหม่เพื่อง่ายต่อการนำไปใช้ก็ตาม แต่ทฤษฎีของเขาก็มีข้อขัดแย้งแตกต่างไปจากมาสโลว์ 2 ประการหลัก ๆ คือ

1. ทฤษฎีของ Maslow ได้เน้นว่า คนจะก้าวจากขั้นที่ 1 ไปขั้นที่ 2 หรือ ขั้นที่ 2 ไปขั้นที่ 3 เรื่อย ๆ ไปจนถึงขั้นที่ 5 นั้น จะเนื่องมาจากความพึงพอใจ (Satisfaction) ของขั้นที่ต่ำกว่าได้บรรลุเป้าหมาย แต่ทฤษฎีของอัลเดอร์เฟอร์ไม่เห็นด้วย เขากล่าวว่าในขณะที่คนอยู่ในกระบวนการที่จะนำไปสู่ความพึงพอใจนั้น คนจะอยู่ในกระบวนการของการถดถอยในขณะที่คับข้องใจด้วย (ไม่จำเป็นต้องก้าวจากขั้นที่หนึ่งขึ้นไปสู่อีกขั้นหนึ่งเสมอไป) ความคับข้องใจนี้จะสะท้อนกลับไปยังขั้นต่ำกว่าที่เขาเคยบรรลุมาแล้ว เช่น คนที่อยากมีชื่อเสียงในสังคม แต่ก็กลัวจะจนลงเป็นต้น จึงมิใช่พึงพอใจในขั้นที่ผ่านมา

2. ความต่างที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ทฤษฎีของมาสโลว์ บอกว่าคนบรรลุความต้องการขั้นหนึ่งแล้วจะก้าวไปสู่อีกขั้นหนึ่งเป็นไปทีละขั้น แต่อัลเดอร์เฟอร์ กล่าวว่า คนมี

ความต้องการพร้อมกันหลาย ๆ อย่างที่ระดับขั้นสูงที่มาสโลว์กล่าว เช่น คนมีความต้องการทางร่างกายเพื่อการอยู่รอด และพร้อมกันนั้นก็ต้องการเพื่อนฝูง และการยอมรับนับถือด้วย เป็นต้น

จากทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ เป็นทฤษฎีการมุ่งใจที่เน้นเรื่องการตอบสนองความต้องการเช่นเดียวกับทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ โดยเชื่อว่าความต้องการของมนุษย์มี 3 ประการ คือ ความต้องการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการดำรงชีวิต ความต้องการทั้งสามเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้า ซึ่งความต้องการทั้งสามจะมีลักษณะต่อเนื่องจากความต้องการทางวัตถุที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความต้องการทางจิตใจที่เป็นนามธรรม

จากทฤษฎีความต้องการของอัลเดอร์เฟอร์ เมื่อเปรียบเทียบกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ จะพบความสัมพันธ์ดังภาพประกอบ 3 ดังนี้ (จิรากรณ ตั้งกิตติภากรณ์. 2532 : 112)

ความต้องการตามทฤษฎีของมาสโลว์

ความต้องการตามทฤษฎีของอัลเดอร์เฟอร์

ความสำเร็จและความสมหวังในชีวิต	ความต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้า
ความต้องการชื่อเสียง	
การยกย่องในสังคม	ความต้องการความสัมพันธ์ในสังคม
ความมั่นคงปลอดภัย	
ความต้องการทางกายภาพ	ความต้องการพื้นฐานของชีวิต

ภาพประกอบ 3 แสดงการเปรียบเทียบทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ กับ อัลเดอร์เฟอร์ (จิรากรณ ตั้งกิตติภากรณ์. 2532 : 112)

3. ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นทฤษฎีที่มีความสำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจในการหาทางเลือกที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล ดังที่ บรอสส์ (อรุณศรี กุมท. 2529 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Bross. 1953) ที่ได้อธิบายเกี่ยวกับการตัดสินใจไว้ว่า ปัจจุบันพฤติกรรมของการตัดสินใจได้ทวีความ

ยุ่งยากมากขึ้น มิใช่แต่จะมีทางเลือกมากมายให้ต้องตัดสินใจเลือกเท่านั้น แต่ยังมีความขัดแย้งในเรื่องค่านิยมที่ยึดถือด้วย บุคคลสามารถได้รับการช่วยเหลือ 2 ประการคือ ประการแรกในการตัดสินใจในเป้าหมายเฉพาะอย่าง เรียกว่า ผลที่ได้ (outcome) และประการที่สองในการพิจารณาทางเลือกหลายทาง และชั่งน้ำหนักทางเลือกเหล่านั้นในส่วนที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของตนเองเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้ ส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น ไคร์ (Crites. 1969 : 570) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลแสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพเป็นการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

ทฤษฎีการตัดสินใจมีหลายทฤษฎี และทฤษฎีที่เสนอต่อไปนี้จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อหรือเลือกอาชีพ ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต (Gellatt's decision making theory) เกอแลต (ทิพย์ มาศย์ พลมลศักดิ์. 2530 : 11-12; อ้างอิงมาจาก Tolbert. 1974: 65-87) ถือว่าทฤษฎีนี้แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ และเมื่อบุคคลมีความประสงค์ที่ต้องการจะตัดสินใจ บุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอ โดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขา ต่อจากนั้นบุคคลก็จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับ และพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก สำหรับการทำนายผลอาจจะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลจะมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดจะขึ้นอยู่กับสิ่ง 2 ประการ คือ ข้อมูลที่รวบรวมได้และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

สำหรับลำดับขั้นต่อไปเป็นระบบค่านิยม ในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลที่พึงปรารถนา เขาจะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับขั้นของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้ เพื่อต้องการเงินเดือนมาก หรือคาดได้ว่าเขาสามารถเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะได้มีโอกาสศึกษาต่อ เขาอาจจะต้องตั้งคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขานั้นคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น

ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและการเลือกตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นผลจากการตัดสินใจได้ในครั้งนั้น โดยได้ผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูล หรือตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้รับข้อมูลใหม่ เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

สำหรับวงจรกระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญดังนี้คือ

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกอย่างน้อย 2 ทาง
2. ข้อเสนอ บุคคลจะต้องค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้น ๆ
3. ความเป็นไปได้ โดยจะต้องค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม

4. ความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับ โดยจะต้องตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้ในแต่ละทางเลือก

5. ความน่าจะเป็นของผลที่ได้รับ โดยการทำนายความน่าจะเป็นจริงของแต่ละลำดับ

6. คำนิยมโดยการประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ

7. การประเมินผล โดยประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ

8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น

8.1 การตัดสินใจสิ้นสุดลง

8.2 การค้นหาข้อสนเทศใหม่

จากทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต พอสรุปได้ว่า การตัดสินใจจะเป็นกระบวนการที่เป็นระบบประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ระบบข้อมูลที่ดี พิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก คำนิยมและการประเมินผล แล้วจึงตัดสินใจเพื่อหาทางเลือกที่ดีที่สุดที่เหมาะสมที่สุดของแต่ละบุคคล

3.2 ทฤษฎีการตัดสินใจของทิดแมนและโอฮารา (Tiedman and O'hara) ทิดแมน และโอฮารา (พรศรี สุนสวัสดิ์, 2533 : 12-13; อ้างอิงมาจาก Tiedman and O'hara. n.d.) มีแนวคิดว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวในการประกอบอาชีพเป็นกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และพัฒนามาเป็นระยะเวลานาน ทิดแมนและโอฮารา ได้แบ่งพัฒนาการด้านอาชีพออกเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมเลือกอาชีพ (the period of anticipation of decision making or preoccupation) ขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลจะเผชิญกับปัญหาเฉพาะหน้า เช่น จะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะต้องเรียน หรือเริ่มคิดเตรียมการที่จะเลือกอาชีพต่อไปในอนาคต ในขั้นนี้บุคคลจะใช้กระบวนการวิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดเกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อม และก่อตัวเป็นความคิดที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนหรือเลือกอาชีพ ในขั้นนี้แบ่งย่อยออกเป็น 4 ขั้นดังนี้คือ

1.1 ขั้นการสำรวจ (exploration) ในขั้นนี้บุคคลจะสำรวจและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสามารถ ความสนใจและความต้องการ นอกจากนี้ยังมีการสำรวจลักษณะสาขาวิชาหรือลักษณะอาชีพ ข้อดีและข้อบกพร่องของอาชีพด้วย

1.2 ขั้นการก่อตัวของความคิด (crystallization) เมื่อได้ประเมินตนเองและวิเคราะห์อาชีพหรือสาขาวิชาแล้ว ก็จะรวมตัวเป็นแนวความคิด ซึ่งจะนำไปใช้ในการตัดสินใจเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.3 ขั้นการลองเลือกอาชีพ (choice) ในขั้นนี้บุคคลจะตัดสินใจลองเลือกสายการเรียนหรืออาชีพ

1.4 ขั้นการพิจารณารายละเอียดเพื่อความกระจ่างชัดเจนและแน่นอนในการตัดสินใจ (clarification of specification) ในขั้นนี้บุคคลจะหารายละเอียดเพิ่มเติมในสาขาวิชาหรืออาชีพที่เลือกอีกครั้ง เพื่อการตัดสินใจที่แน่นอน

2. ขั้นการประกอบอาชีพและการปรับตัวในการทำงาน (the period of implementation and adjustment) เมื่อบุคคลตัดสินใจเลือกสาขาการเรียนและอาชีพได้แล้ว ก็จะไปสู่ขั้นดำเนินการศึกษาหรือประกอบอาชีพ ตามที่ได้เลือกสรรแล้วนั้น ในขั้นนี้จะแบ่งย่อยได้เป็น 3 ขั้น คือ

2.1 ขั้นการนำตนเองเข้าสู่การศึกษาหรือทำงาน (induction) ขั้นนี้บุคคลจะเข้าทำงานหรือศึกษาตามสาขาที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว

2.2 ขั้นการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง (transition or reformation) ถ้าบุคคลประสบปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาหรือประกอบอาชีพในสาขาที่เลือกแล้วนั้น บุคคลก็จะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจตนเองและอาชีพหรือสาขาที่เรียนใหม่เพื่อไปสู่การตัดสินใจเลือกการศึกษาหรืออาชีพใหม่ให้เหมาะสมต่อไป

2.3 ขั้นความมั่นคงในการประกอบอาชีพ (maintenance or integration) ถ้าบุคคลประสบความสำเร็จในการศึกษา หรือประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้วนั้นก็จะเป็นกำลังใจให้บุคคลมุ่งมั่นศึกษาหรือประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากทฤษฎีการตัดสินใจของทิตแมนและโอฮารา พอสรุปได้ว่า ทิตแมนและโอฮารา ได้ย้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับอาชีพ ที่เห็นได้ชัดเจนจากการที่บุคคลต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ เป็นทฤษฎีที่ได้ย้าเรื่องของการตัดสินใจว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการทางอาชีพ

3.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอพพอค (Hoppock's compositic theory) ฮอพพอค (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 87-88; อ้างอิงมาจาก Hoppock. 1967) กล่าวถึงความต้องการของบุคคล และความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ และกล่าวถึงหลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1. บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และความต้องการประการหนึ่งคือ ความต้องการที่จะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง

2. อาชีพที่บุคคลเลือก มักจะเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่า จะสนองความต้องการส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด

3. บุคคลอาจจะรับรู้ความต้องการของตนอย่างชัดเจนถูกต้อง หรืออาจจะรับรู้
อย่างเลือนลางว่า มีบางสิ่งบางอย่างที่ดึงดูดความสนใจ แต่ไม่ว่าบุคคลจะรับรู้ความต้องการของตน
เองได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

4. พัฒนาการทางอาชีพเริ่มเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่า อาชีพ
สามารถช่วยสนองความต้องการของตนได้

5. พัฒนาการทางอาชีพจะดำเนินก้าวหน้าไปและอาชีพที่เลือกจะดีขึ้น ถ้าบุคคล
สามารถคาดคะเนอาชีพที่จะเลือกกว่า จะสนองความต้องการของตนเองได้ดีเพียงใดและความ
สามารถในการคาดคะเนนั้น จะขึ้นกับความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความ
สามารถที่จะวินิจฉัยวิเคราะห์ได้กระจ่างชัด

6. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ
ค่านิยมและฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงความ
ต้องการของตนเอง และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาจะเลือกนั้น จะสนองความ
ต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

7. ข้อเสนอแนะทางอาชีพ จะมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบ
อาชีพต่าง ๆ ที่อาจจะสนองความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพใด
จะสนองความต้องการของตนได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ

8. ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ จะขึ้นกับงานที่บุคคลได้ทำนั้น สมองความ
ต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับความพึงพอใจจะพิจารณาได้จากอัตรา
ส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง และความต้องการที่คาดหวังว่าจะได้รับการตอบ
สนอง

9. ความพึงพอใจเป็นผลจากงานซึ่งสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบันหรือ
เป็นผลจากงานซึ่งมีที่ท้าวาจะสนองความต้องการของบุคคลนั้นในอนาคต

10. การเลือกอาชีพของบุคคลหรืออาชีพที่บุคคลจะเลือก จะเปลี่ยนได้เสมอ ถ้า
บุคคลนั้นเชื่อว่าการเปลี่ยนนั้น ๆ จะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่า

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอปพอค พอสรุปได้ว่า บุคคลส่วนมากเลือกอาชีพ
หรือสาขาวิชาที่เรียนเพื่อจะสนองความต้องการของตนเองและการเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาที่เรียน
ก็จะพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้บุคคลต้องรู้จัก เข้าใจ และยอมรับตัวเองในทุกด้านในคุณลักษณะของ
งาน รู้จักเข้าใจในงานอาชีพ เช่น ลักษณะของงานหรือภารกิจที่ต้องทำต้องปฏิบัติ สภาพแวดล้อม
ของงาน คุณสมบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เป็นต้น แล้วบุคคลจึงตัดสินใจตามความต้องการ

ความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ดังนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพ หรือเรียนต่อจะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใดต้องเป็นกระบวนการที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.4 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไครท์ (Crites) ไครท์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 91-94; อ้างอิงมาจาก Crites'. 1971) เสนอแนะความคิดว่า เมื่อเกิดการเลือกอาชีพนั้น

1. บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือกการเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้

2. แรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ความคาดหวังของสังคมที่ว่า “ทุกคนควรทำงาน” และ

3. บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

นอกจากนี้ ไครท์ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพเพื่อเป็นพื้นฐานในการตั้งทฤษฎีการเลือกอาชีพ จากงานวิจัยต่าง ๆ ของเขาไว้ดังต่อไปนี้

การเลือกอาชีพ หมายถึง อาชีพซึ่งบุคคลกล่าวว่า “เขาจะเลือกประกอบอาชีพนั้น” และการเลือกอาชีพในทางปฏิบัติ หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น เป็นการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของไครท์ประกอบด้วย

1. การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด และแสดงให้เห็นว่า บุคคลคิดว่า เขาจะประกอบอาชีพอะไร

2. ความชอบในอาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลมีความประสงค์หรืออยากจะประกอบอาชีพนั้น ๆ ถ้าเงื่อนไขในสภาพความเป็นจริงเปิดโอกาสให้

3. ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลมุ่งหวังว่าจะประกอบอาชีพอะไร และ

4. ความสนใจในอาชีพมีความคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพ แต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกและ/หรือประกอบอาชีพนั้น ๆ

สำหรับแนวความคิดทั้ง 4 ประการข้างต้นนี้ จะมีอิสระต่อกัน แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

ส่วนลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพที่ไครท์กล่าวไว้มีดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบมิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ แต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน

2. การเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น

2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (stimulus variables) ได้แก่

2.1.1 วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไม่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย

2.1.2 ระดับชั้นทางสังคม มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม เชื้อชาติ

2.1.3 เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ จะพบว่าการเลือกอาชีพระหว่างชนบทและในเมืองมีความแตกต่างกันมาก

2.1.5 ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มอาชีพ ยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.6 ครอบครัว อาชีพของบิดา และการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กัน ส่วนการเลียนแบบจากบิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่สามารถสรุปได้

2.1.7 โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังมีจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนอาจจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

2.2 ตัวแปรตอบสนอง (response variables) ได้แก่

2.2.1 ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับความชอบ และความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพด้วย

2.2.2 ความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และความสนใจที่วัดได้จากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในอาชีพและการเลือกอาชีพของเพศหญิงจะมีความสัมพันธ์สูงกว่าของเพศชาย

2.2.3 บุคลิกภาพ มีหลักฐานสนับสนุนว่า อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ที่กล่าวถึง การเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งสองนี้ นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยบางเรื่องได้ศึกษาถึงการประเมินตนเอง ประโยชน์ในการเลี้ยง ค่านิยม และเป้าหมายชีวิต ว่ามีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ แต่ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอนเท่ากับอัตมโนทัศน์หรืออัตมโนคติ

3. การเลือกอาชีพ บุคคลจะนิยมเลือกอาชีพเป็นสาขาอาชีพ

ไครท์กล่าวถึง การวัดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่า เครื่องมือที่ไครท์ใช้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ได้แก่ การสัมภาษณ์ คำถามปลายเปิด และแบบสอบถาม สำหรับคำถามแบบปลายเปิดนั้น เป็นการวัดการเลือกอาชีพที่ดีที่สุด และมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .70-.80 นอกจากนี้ ไครท์กล่าวถึง พัฒนาการของการเลือกอาชีพ ไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด เพราะอย่างน้อย พบว่า มีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง ในช่วงอายุ 14 ปี ถึง 16 ปี ซึ่งช่วงอายุนี้ เด็กจะตัดสินใจไม่ได้และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในการเลือกอาชีพได้

2. ภายหลังอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้นความสัมพันธ์ระหว่างการเลือก ความชอบ ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังและความสนใจมีการเปลี่ยนแปลง

3. มีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ยังกำหนดขอบเขตไม่ได้ดีนัก บางครั้งเป็นไปได้ว่า ช่วงฟุ้งฝัน (fantasy stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพและการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงจะปรากฏขึ้นในระหว่างอายุ 18 ปี และ 21 ปี ในช่วงหรือระยะความเป็นจริง (realistic stage) ซึ่งเป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

จากทฤษฎีการตัดสินใจของไครท์ พอสรุปได้ว่า การตัดสินใจหรือเลือกอาชีพเป็นความมุ่งหวังของบุคคลที่เกิดจากความสนใจในอาชีพนั้น ๆ เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเลือกอาชีพจะพิจารณาจากตัวแปรต่าง ๆ เช่น เขavnปัญญา สถานภาพของครอบครัว ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ เป็นต้น

3.5 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

ในการเลือกอาชีพของคนเรานั้นส่วนใหญ่จะเลือกอาชีพตามที่ตนเองต้องการมากที่สุด แต่ทั้งนี้ก็มีข้อจำกัดอยู่บ้าง อาทิเช่น ความต้องการของครอบครัว หรืออาจจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและคุณสมบัติของแต่ละบุคคล ดังนั้นการตัดสินใจเลือกอาชีพ จึงเป็นเรื่องค่อนข้างลำบากพอสมควร มีนักการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้อย่างมากมาย โดยเฉพาะได้มีการสร้างทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพไว้ อาทิเช่น

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) ฮอลแลนด์ (ประยูร มัยโกคา. 2539 : 21-23) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้สร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพและสร้างแบบวัดความสนใจในอาชีพ (Vocational Preference Inventory) และแบบสำรวจบุคลิกภาพของตนเองเพื่อช่วยในการประกอบ

อาชีพ (Self Direct-Search) โดยมีแนวความคิดว่า การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพ และความสนใจในอาชีพ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลนั้น ในการทำงานและการใช้เวลาว่าง ฮอลแลนด์ ได้ศึกษาถึงถึงแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของบุคคล หรือบุคลิกภาพ แล้วสรุปว่าความพึงพอใจในอาชีพ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และสัมฤทธิ์ผลในการทำงานขึ้นอยู่กับความสอดคล้องกันระหว่างบุคลิกภาพของแต่ละคนกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน โดยสาระสำคัญของทฤษฎีการเลือกอาชีพของ ฮอลแลนด์ มี 4 ประการ

1. ในสังคมของวัฒนธรรมตะวันตก สามารถแบ่งบุคคลออกตามลักษณะของบุคลิกภาพได้ 6 ประเภท คือ

- 1.1 ประเภทที่ชอบสิ่งที่ป็นรูปธรรม (realistic)
- 1.2 ประเภทที่ชอบใช้ความคิด (investigate)
- 1.3 ประเภทชอบสังคม (social)
- 1.4 ประเภทอนุรักษนิยม (conventional)
- 1.5 ประเภทชอบบริหารงาน (enterprising)
- 1.6 ประเภทชอบศิลปะ (artistic)

2. บรรดาอาชีพต่าง ๆ สามารถแบ่งตามลักษณะและสภาพแวดล้อมได้ 6 ชนิด ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของคนทั้ง 6 ประเภท โดยที่บุคลิกภาพด้านอาชีพของบุคคลต่างกัน จึงทำให้ความสนใจ และความถนัดต่างกันด้วย บุคคลจึงมีแนวโน้มที่จะหันเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเอง ดังนั้นบุคคลในกลุ่มเดียวกัน จึงมักจะมีอะไรที่คล้าย ๆ กัน

3. บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อม และอาชีพที่เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ทักษะและความสามารถ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยมและทัศนคติ ตลอดจนการมีบทบาทที่เหมาะสมและหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง

4. พฤติกรรมของบุคคล สามารถอธิบายได้จากปฏิกริยาระหว่างแบบฉบับแห่งพฤติกรรมของเขากับสภาพแวดล้อมของเขา

ลักษณะของบุคลิกภาพ และสภาพแวดล้อมทางอาชีพของบุคคลตามที่ฮอลแลนด์ได้แบ่งไว้มี 6 ประเภท คือ

1. พวกที่ชอบเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม (Realistic Type) บุคคลประเภทนี้ชอบเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม หรือกิจกรรมที่ไม่ค่อยมีความสลับซับซ้อน มีร่างกายที่แข็งแรง คล่องแคล่ว ว่องไว สามารถทำงานหนักได้และโดยทั่ว ๆ ไป จะไม่ค่อยชอบเข้าสังคม สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับงานช่างฝีมือ เช่น ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมบำรุง ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ และอาชีพเกษตร เป็นต้น

2. พวกที่มีสติปัญญาดี (Intellectual Type) เป็นพวกที่ชอบทำงานที่ใช้สมองมากกว่าการใช้กำลัง มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นนามธรรมได้ดี ชอบความอิสระ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ อาชีพ นักวิทยาศาสตร์ ในสาขาต่าง ๆ เช่น แพทย์ นักเคมี นักฟิสิกส์ นักคณิตศาสตร์ เป็นต้น

3. พวกชอบเข้าสังคม (Social Type) เป็นบุคคลที่ชอบสังคมกับผู้อื่น ชอบแสดงตัว ชอบสนทนา โดยทั่วไปจะมีทักษะในสังคม ชอบช่วยเหลือผู้อื่น สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ อาชีพเกี่ยวกับการศึกษาและสังคม เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และนักแนะแนว เป็นต้น

4. พวกที่ชอบระเบียบแบบแผน (Conventional Type) เป็นบุคคลที่เคร่งครัดกับกฎเกณฑ์ ไม่ค่อยมีความยืดหยุ่น มีความรอบคอบและขยันหมั่นเพียร สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับตัวเลข งานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบแบบแผน หรืองานที่จะต้องปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เช่น เสมียน เลขานุการ บรรณารักษ์และนักสถิติ เป็นต้น

5. พวกที่มีความทะเยอทะยาน (Enterprising Type) เป็นผู้ที่มึลักษณะความเป็นผู้นำ ชอบมีอำนาจ มีความสามารถในการพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจคนอื่น มีความกล้าได้กล้าเสีย และชอบแสดงตัว สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับการบริหาร การค้าและนักการเมือง เช่นอาชีพผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการฝ่ายบุคคล นักธุรกิจและนักการเมือง เป็นต้น

6. พวกที่ชอบศิลปะ (Artistic Type) เป็นบุคคลที่มีจินตนาการสูง มีความคิดเห็นทางด้านศิลปะเป็นของตนเอง ชอบอิสระภาพ ไม่ชอบระเบียบแบบแผนสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบุคคลประเภทนี้ ได้แก่ อาชีพที่เกี่ยวกับศิลปะ เช่น จิตรกร ปฏิมากร ช่างออกแบบ นักประพันธ์ นักดนตรี เป็นต้น

3.6 ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินซ์เบิร์ก

กินซ์เบิร์กและคณะ (Gingberg, Eli) กินซ์เบิร์กและคณะ (ประยูร มัยโกคา. 2539 : 26-27) ได้สรุปถึงทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพไว้ โดยได้ศึกษาพัฒนาการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคลโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มหนึ่ง แล้วตั้งเป็นทฤษฎีขึ้นมา และกล่าวถึงการเลือกอาชีพว่า เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่เป็นการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นลำดับติดต่อกันไป แต่ละขั้นของกระบวนการ มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางอายุของแต่ละคน ซึ่งกาลเวลาเหล่านี้จะไม่ย้อนกลับไปอีก ดังนั้นเมื่อตัดสินใจไปแล้วจะกลับหลังไม่ได้ การเลือกเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่กาลข้างหน้า และจบลงด้วยการผสมกลมกลืนระหว่างความ

สนใจ ความต้องการของตนเองกับความเป็นจริงในโลก ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือก ตามทฤษฎีของกินช์เบอร์ก และคณะ ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ คือ

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้น โดยใช้เวลานานกว่า 10 ปี ขึ้น

ไป

2. กระบวนการนี้ไม่มีการย้อนกลับ

3. กระบวนการเลือกอาชีพ สำเร็จได้ด้วยการประสานระหว่าง ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และความเป็นจริงของสภาพแวดล้อม

4. กระบวนการเลือกอาชีพครอบคลุมระยะต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ

4.1 ระยะการเพ้อฝัน (the fantasy period) บุคคลที่อยู่ในระยะนี้ คือ วัยเด็กตอนต้น วัยนี้จะมีการพิจารณาการเลือกอาชีพอย่างคร่าว ๆ ขาดเหตุผลที่สมควร และขาดรากฐานของความเป็นจริง ดังนั้น การเลือกอาชีพในระยะนี้ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นการเลือกอาชีพตามอุดมคติ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม

4.2 ระยะการทดลอง (the tentative period) เริ่มเมื่ออายุ 11-17 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มมีความรู้สึก และยอมรับว่าตนเองสนใจและชอบทำกิจกรรมบางประเภท จนกระทั่งในที่สุดก็จะเริ่มจัดระบบความคิดเกี่ยวกับเรื่องอาชีพ ความสามารถทางอาชีพ และคุณค่าทางอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

4.3 ระยะความเป็นจริง (the realistic period) อายุ 17 ปี ถึง วัยผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.3.1 ขั้นการสำรวจ (exploration stage) เป็นระยะที่มีความกระตือรือร้นที่จะสร้างความสมบูรณ์ให้กับ การเลือกอาชีพของตน โดยการประเมินจากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับอาชีพในลักษณะที่เป็นจริง

4.3.2 ขั้นการตัดสินใจแน่นอน (crystallization stage) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ และการประเมินผล ก็จะทำให้เขาอยู่ในระยะของการก่อเป็นรูปเป็นร่าง ในด้านอาชีพที่ชัดเจน

4.3.3 ขั้นการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ (specification stage) บุคคลเริ่มให้ความสนใจกับตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ของงานอาชีพ จะมีการระบุและเลือกอาชีพในที่สุด หากอาชีพใดไม่เป็นที่พอใจก็อาจจะเปลี่ยนโดยการไต่หาความรู้ใหม่เฉพาะอาชีพอีกต่อไป

4. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในขั้นเตรียมทางด้านการเรียนต่อ และ/หรือทางด้านการประกอบอาชีพ โดยในการจัดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด ซึ่งจำแนกพิจารณาแผนการเรียนเป็น 2 ด้าน คือ สายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษา (เปรื่อง กิจรัตน์. 2532 : 4) โดยมีรายละเอียดของหลักสูตรดังนี้

4.1 หลักสูตรสายสามัญศึกษา ได้แก่ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ได้กำหนดหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรและแผนการเรียนดังนี้

หลักการของหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2533 : 1)

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ 2533: 1)

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน

7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ

8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ

9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

โครงสร้างของหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2533 : 2) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษา และพลานามัย

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ วิชาพลานามัย วิทยาศาสตร์ และพื้นฐานอาชีพ

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อยจำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา ได้แก่ วิชาภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ ได้แก่ วิชาพลานามัย และศิลปะ

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 กิจกรรมแนะแนวและหรือกิจกรรมแก้ปัญหาและหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

แผนการเรียนสายสามัญศึกษา

การจัดแผนการเรียนสายสามัญศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ได้จัดแผนการเรียนที่สอดคล้องกัน 3 แผนการเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับ

1. แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เป็นการ จัดสำหรับนักเรียนที่มีความถนัดความสนใจ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ พร้อมทั้งมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนที่เลือกศึกษาแผนการเรียนนี้จะมีแนวทางศึกษาต่อในสถาบัน และคณะวิชาต่าง ๆ ดังนี้คือ แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ เกษตรศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สถานศึกษาเคมีปฏิบัติ พาณิชยศาสตร์และการบัญชี วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ครุศาสตร์ นิติศาสตร์ เกษตร ประมง วนศาสตร์ พยาบาล คณะเทคโนโลยีสาขาต่าง ๆ สถาบันทหาร-ตำรวจ ศูนย์ฝึกพาณิชยน์วิ อุดนัยมวิทยา โรงเรียนชลประทาน เป็นต้น

2. แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ เป็นการ จัดสำหรับนักเรียนที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และภาษา มุ่งจะศึกษาต่อในสถาบันและคณะวิชาต่าง ๆ ดังนี้ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ นิติศาสตร์ อักษรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ปรัชญา บรรณารักษ์ศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นต้น

3. แผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาฝรั่งเศส (หรือเยอรมัน) เป็นการ จัดสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจและมีความสามารถทางด้านภาษาโดยเฉพาะ ซึ่งมีความมุ่งหวังที่จะศึกษาต่อในคณะต่างๆ ดังนี้ คณะอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นต้น

4.2 หลักสูตรสายอาชีพศึกษา ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของกรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้กำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร และประเภทวิชา ดังนี้

4.2.1 หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) มีดังนี้

หลักการของหลักสูตร (กรมอาชีวศึกษา. 2535 ก : 1)

1. เป็นหลักสูตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยีโดยปฏิบัติงานเกิดทักษะคุณธรรม และสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง

3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การอาชีวศึกษาครบวงจร นำไปปฏิบัติได้จริงตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะและตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างงานและพัฒนางานได้เสมอ

5. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกอบรม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ได้ด้วย ความผาสุกและเจริญก้าวหน้าในอาชีพ

6. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรมและสร้างสติปัญญาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระได้

7. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีงานทำ หรือผู้ที่สนใจมาศึกษาเพิ่มเติมได้
จุดหมายของหลักสูตร (กรมอาชีวศึกษา. 2535 ก : 2)

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพโดยตรง และเปิดโอกาสให้เลือกรเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และการต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวาง โดยให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม

2. เพื่อให้ฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยี โดยปฏิบัติงานเกิดทักษะ คุณธรรมและสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง

3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะในวิชาชีพ จนสามารถผลิตได้จำหน่ายได้จัดการได้ บริการได้และบริโภคได้ตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะและตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

4. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพ เข้าสู่อาชีพ รักษาอาชีพและพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรม สร้างสติปัญญา จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

6. เพื่อให้รู้สำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ รักษา รักรักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น

7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

8. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ ของโลกปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

โครงสร้างของหลักสูตร (กรมอาชีวศึกษา. 2535 ก : 4) แบ่งออกเป็น 3 หมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน
2. หมวดวิชาชีพ
3. หมวดวิชาเลือก

จำนวนหน่วยกิตและรายวิชาของแต่ละหมวดวิชาตลอดหลักสูตรให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างและแผนการเรียนของแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา

4.2.2 หลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและบริหารธุรกิจ คือ

4.2.2.1 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม พุทธศักราช 2531 มีดังนี้

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมหลังมัธยมศึกษาตอนต้น มุ่งที่จําให้การศึกษาและฝึกอบรมทักษะวิชาชีพในระดับช่างฝีมือ
2. ผลิดกำลังคนตอบสนองความต้องการของสังคม และการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ ด้วยการแบ่งสาขาวิชาและงานเฉพาะหลากหลาย และสามารถปรับปรุงโปรแกรมการเรียน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน
3. ให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้พื้นฐานในการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ให้ก้าวหน้า มีความเข้าใจและมีทักษะวิชาชีพมากพอที่จะปรับตัวเข้ากับตลาดแรงงานอุตสาหกรรมและ/หรือมีความชำนาญเฉพาะงาน
4. มุ่งฝึกอบรมและพัฒนาคุณลักษณะที่ต้องการในงานช่างอุตสาหกรรมและสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างคุณภาพของชีวิต
5. ให้จัดกระบวนการเรียนการสอน และการฝึกอบรมออกเป็นรายวิชาโดยคิดเป็นหน่วยกิต ซึ่งจะต้องใช้เวลาในชั้นเรียนและนอกเวลา รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรนอกเวลาเรียนอย่างเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. ปฏิบัติงานฝีมือทั่วไปในงานช่างอุตสาหกรรมเช่น การใช้เครื่องมือทั่วไป เขียนและอ่านแบบ ประเมินการและเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสม มีความเข้าใจในเทคนิควิชาการและทักษะวิชาชีพในลักษณะสาขาวิชาอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ และให้เรียกชื่อตามสาขาวิชานั้น ๆ

2. เข้าใจระบบงานอุตสาหกรรม ระเบียบปฏิบัติในโรงงาน ธุรกิจอุตสาหกรรม และสามารถปฏิบัติตนเป็นช่างฝีมือที่ดีในองค์การ หรือประกอบธุรกิจงานช่างส่วนตนได้

3. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ มีกึ๋นนิสัยในการค้นคว้าและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ปรับปรุงตนเอง พัฒนาสุขภาพกายและจิต ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างผาสุกและปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

4. มีความละเอียดรอบคอบ ประณีต รักในงานอาชีพ อดทนต่องานใช้เทคโนโลยี ปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างประหยัด รวดเร็ว ตรงต่อเวลาและมีคุณภาพ

5. มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร ตำนึกในจรรยาชีพ มีคุณธรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

โครงสร้างของหลักสูตร แบ่งออกเป็น 4 หมวดวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน	44	หน่วยกิต
2. หมวดวิชาชีพพื้นฐาน	30	หน่วยกิต
3. หมวดวิชาชีพ	50	หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	หน่วยกิต

4.2.2.2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช 2535 มีดังนี้

หลักการของหลักสูตร (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2535 : 2)

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) บริหารธุรกิจ มีวัตถุประสงค์ที่จะให้วิทยาเขตต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลได้มีรูปแบบ และระบบการจัดการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน และมีนโยบายเดียวกันโดยคำนึงถึงความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน นอกจากนั้นหลักสูตรนี้ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อันประกอบด้วยพุทธิพิสัย (Cognitive domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2535 : 2)

- 1. เพื่อให้มีความรู้และทักษะอันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพต่อไป
- 2. เพื่อให้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
- 3. เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีความเข้าใจ เลื่อมใส ศรัทธา ในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ชำรงไว้และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 4. เพื่อให้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักตัดสินใจอย่างถูกต้อง มีเหตุผล เคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนและของผู้อื่น รู้จักแก้สติปัญญาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยสันติวิธีและเหตุผลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ดี
- 5. เพื่อให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจตลอดจนให้รู้จักช่วยรักษาและส่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน
- 6. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมและทรัพยากรของประเทศ
- 7. เพื่อให้มีพื้นฐานสำหรับการศึกษาระดับสูงต่อไป

โครงสร้างของหลักสูตร (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2535 : 3) แบ่งออกเป็น 5 หมวดวิชา ดังนี้

1. วิชาพื้นฐานทั่วไป	ต้องศึกษาทั้งหมด	38	หน่วยกิต
2. วิชาพื้นฐาน	ต้องศึกษาทั้งหมด	47	หน่วยกิต
2.1 วิชาชีพพื้นฐานบังคับศึกษา		31	หน่วยกิต
2.2 วิชาชีพพื้นฐานเลือกศึกษาไม่น้อยกว่า		16	หน่วยกิต
3. วิชาชีพเฉพาะสาขา	ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า	18	หน่วยกิต
4. วิชาชีพเลือก	ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า	15	หน่วยกิต
5. วิชาเลือกเสรี	ต้องศึกษาไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

ประเภทวิชาสายอาชีวศึกษา

การจัดหลักสูตรประเภทวิชาสายอาชีวศึกษาของสถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ส่วนมากจะจัดหลักสูตร 4 ประเภทวิชา เพื่อเป็นพื้นฐานทางการเรียนต่อหรือการประกอบอาชีพ โดยหลักสูตรทั้งสองดังกล่าวได้จัดคุณสมบัติของผู้ศึกษาลักษณะเดียวกัน (กรมอาชีวศึกษา. 2535 ก : 31-60) ดังนี้

1. ประเภทวิชาคหกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนประกอบด้วย

1.1 สาขาวิชาคหกรรม

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความสามารถในการลักษณะงานพื้นฐานทั่วไปด้านคหกรรมและจะมีความสามารถเฉพาะด้านในด้านหนึ่งจากกลุ่มอาชีพ 4 กลุ่ม คือ

1.1.1 กลุ่มอาชีพผ้าและเครื่องแต่งกาย ผู้จบการศึกษามีความรู้พื้นฐานทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับผ้าและเครื่องแต่งกาย โดยสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้ ร่างโครงสร้างหุ่น ออกแบบเสื้อวัดตัวได้ สร้างแบบ แยกแบบได้ ออกแบบตกแต่งเสื้อผ้า บำรุงรักษาและซ่อมแซมจักรชนิดต่าง ๆ ออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับเสื้อผ้าและการจัดตกแต่ง ตัดเย็บกระโปรง กางเกง และเสื้อได้ทั้งชายและหญิง เลือกเสื้อผ้าและอุปกรณ์ในการตัดเย็บชุดชั้นใน ตัดชุดเด็กอ่อน มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องใช้เด็กอ่อน ใช้วัสดุอุปกรณ์การพิมพ์ผ้าและย้อมสีผ้า ออกแบบลายย้อมและแม่พิมพ์ที่เหมาะสมพิมพ์ผ้า ทำผ้าบาติก ย้อมสีผ้า ใช้จักรอุตสาหกรรมได้ ปักด้วยมือและปักจักรได้ เขียนลวดลายได้

1.1.2 กลุ่มอาชีพอาหารและโภชนาการ ผู้จบการศึกษามีความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ โดยสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้ บริการอาหารและเครื่องดื่ม ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับอาหารได้ สามารถทำขนมไทยได้ รู้จักวิธีเก็บถนอมอาหาร ทำขนมอบชนิดต่าง ๆ ประกอบอาหารตามคุณค่าทางโภชนาการได้ จัดอาหารสำหรับเด็กและบุคคลภาวะต่าง ๆ ในโรงพยาบาลได้ เตรียมอาหารในโรงแรมได้ จัดครัว อุปกรณ์ แกะสลัก ผัก ผลไม้

1.1.3 กลุ่มอาชีพคหกรรมทั่วไป ผู้จบการศึกษามีความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับคหกรรมทั่วไป โดยสามารถปฏิบัติงานได้ดังนี้ ออกแบบสร้างตุ๊กตา และสิ่งประดิษฐ์ที่ใช้ภายในบ้านได้ เลือกซื้ออุปกรณ์ ดูแล ทำความสะอาด เก็บรักษาและซ่อมแซมเครื่องใช้ในบ้าน ดูแลและปรุงอาหารเด็กทารกและเด็กก่อนวัยเรียนได้ แสบ้าน (ทำงานบ้าน) ออกแบบ ดัดแปลงเครื่องเล่นสำหรับเด็ก ประดิษฐ์และจัดดอกไม้ใบตอบ เย็บปัก ถัก แบบต่าง ๆ ประดิษฐ์ของชำร่วยและของที่ระลึกเครื่องหอมต่าง ๆ ได้ แต่งหน้าทำผม แต่งเล็บ ออกแบบเสริมสวย

1.1.4 กลุ่มอาชีพคหกรรมธุรกิจ ผู้จบการศึกษามีความรู้พื้นฐานทั่วไป เกี่ยวกับคหกรรมในกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่ง จาก 3 กลุ่มอาชีพที่กล่าวมา และยังมีความรู้เกี่ยวกับด้านธุรกิจ เพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพธุรกิจด้านคหกรรม

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนประกอบด้วย

2.1 สาขาวิชาพาณิชยกรรม

งานในสาขาวิชานี้ แบ่งผู้จบการศึกษออกเป็น 6 กลุ่มอาชีพ แต่ละกลุ่มจะมีความสามารถพื้นฐานในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีธุรกิจการค้า งานพิมพ์ดีดภาษาไทย และภาษาอังกฤษ พิมพ์จดหมายธุรกิจและรายงานแบบต่าง ๆ งานขายปลีก งานถ่ายเอกสาร ตำนาน

เอกสาร การใช้เครื่องติดต่อกายใน ตลอดจนการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ขั้นพื้นฐาน งานภายใน
เงินได้บุคคลธรรมดา การสื่อสารต่าง ๆ

นอกจากความรู้ความสามารถพื้นฐานดังกล่าวแล้ว ในแต่ละกลุ่มอาชีพจะมีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ตามกลุ่มวิชาที่เลือกเรียน 6 กลุ่มวิชาดังนี้

2.1.1 กลุ่มวิชาการบัญชี ผู้จบการศึกษาจะมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด การบัญชี อุตสาหกรรม กิจการร่วมค้า บัญชีระบบใบสำคัญ ภาษีเงินได้นิติบุคคล

2.2.2 กลุ่มวิชาการขาย ผู้จบการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้า ปลีกและส่ง การจัดแสดงสินค้า โฆษณาประชาสัมพันธ์ธุรกิจ เก็บข้อมูลของการตลาด ควบคุมสินค้า บรรจุหีบห่อ การขายประกัน งานส่วนหน้าโรงแรม พนักงานแนะนำสินค้า งานสหกรณ์ ตัวแทนหรือนายหน้า

2.1.3 กลุ่มวิชาการเลขานุการ ผู้จบการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเลขานุการส่วนตัว งานธุรการ งานพิมพ์ งานถอดข้อความจากเครื่องบันทึกงานหมายเลขไทย งานพิมพ์ตีความภาษาไทย ภาษาอังกฤษขั้นประยุกต์ งานต้อนรับ งานประชาสัมพันธ์

2.1.4 กลุ่มวิชาการบริการธุรกิจโรงแรม ผู้จบการศึกษาจะมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการโรงแรม การบริการในโรงแรม การประกอบอาหารในโรงแรม อุปกรณ์การครัว โรงแรม งานส่วนหน้าโรงแรมและอื่น ๆ

2.1.5 กลุ่มวิชาการบริการธุรกิจสถานพยาบาล ผู้จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกิจสถานพยาบาล ได้แก่ การบริการทั่วไปในสถานพยาบาล การปฐมพยาบาล การจัดเวชระเบียนและอื่น ๆ

2.1.6 กลุ่มวิชาการสื่อสารธุรกิจ ผู้จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสื่อสารทางด้านธุรกิจ การใช้ภาษาต่าง ๆ เพื่อประกอบธุรกิจ เช่น ภาษาจีน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน เป็นต้น

2.2 สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ผู้ที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้ จะสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวได้แก่ งานมัคคุเทศก์ งานในโรงแรม งานในสำนักงานที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพราะผู้จบการศึกษาจะมีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทย วรรณคดี สันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว การป้องกันอุบัติเหตุในการท่องเที่ยว การประกอบอาหาร การบริการนักท่องเที่ยวและอื่น ๆ

2.3 สาขาวิชาธุรกิจหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ อันได้แก่ จัดทำสิ่งพิมพ์และหนังสือพิมพ์ จัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ปฏิบัติการด้านข่าวสาร เช่น การเขียนข่าว การสื่อข่าว งานในสำนักงานและสิ่งพิมพ์ และหนังสือพิมพ์

2.4 สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ธุรกิจ อันได้แก่ งานโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ถ่ายภาพการสื่อข่าวและการสัมภาษณ์ การผลิตรายการวิทยุ-โทรทัศน์ การใช้เครื่องมือสื่อสารเพื่อ การประชาสัมพันธ์

3. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนประกอบด้วย

3.1 สาขาวิชาศิลปหัตถกรรม

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะงานทางด้านศิลปหัตถกรรม และยังมีความสามารถอย่างใดอย่างหนึ่งจากกลุ่มวิชาที่ให้เลือกรเรียน 3กลุ่มวิชาคือ

3.1.1 กลุ่มวิชาจิตรศิลป์ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเขียนรูป เช่น เขียนรูปคนเหมือน เขียนรูปทิวทัศน์ เขียนรูปหุ่นนิ่ง การเขียนลวดลาย เช่น เขียนลวดลายไทยประดับตามสถานที่ต่าง ๆ เขียนลวดลายที่เป็นลักษณะงานจิตรกรรมฝาผนัง ตามโบสถ์ วิหาร และสถานที่ราชการต่าง ๆ การปั้นรูป เช่น ปั้นคนเหมือน ปั้นพระ ปั้นลวดลาย ปั้นอิสระทั่ว ๆ ไป การพิมพ์ภาพ เช่น พิมพ์โฆษณา พิมพ์การ์ดหรือบัตรอวยพรต่าง ๆ พิมพ์ของชำร่วย พิมพ์ ชิลสกรีน

3.1.2 กลุ่มวิชาศิลปประยุกต์ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกแบบพาณิชยศิลป์ สัญลักษณ์และเครื่องหมายการค้า เขียนภาพการ์ตูน เขียนภาพประกอบเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น ออกแบบงานผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ของชำร่วย ออกแบบงาน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ออกแบบเครื่องใช้สำนักงาน ออกแบบของเด็กเล่น ออกแบบผลิตภัณฑ์ของใช้ทั่วๆ ไป ออกแบบบรรจุภัณฑ์ (หีบ ห่อ) การออกแบบตกแต่ง เช่น ออกแบบตกแต่งสำนักงาน ออกแบบตกแต่งบ้าน ออกแบบตกแต่งร้านค้า (ทั้งภายนอกภายใน) ออกแบบตกแต่งสวน

3.1.3 กลุ่มวิชาหัตถอุตสาหกรรม สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานเครื่องถม เช่น ทำเครื่องประดับ เครื่องใช้ประเภทต่าง ๆ งานแกะสลักคุณ เช่น แกะสลัก คุณภาพลวดลายภาพไทย แกะสลักคุณ ลวดลายเครื่องใช้เครื่องประดับ งานเครื่องเคลือบดินเผา เช่น ประกอบอาชีพผลิตงานเครื่องเคลือบดินเผา ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เครื่องเคลือบดินเผา งานหล่อ เช่น ทำงานผลิตภัณฑ์เครื่องไม้ แกะสลักไม้ งานไม้ไผ่ หวาย เช่น ทำงานผลิตภัณฑ์เครื่องหวาย เครื่องจักสาน งานไม้ไผ่ งานเครื่องรัก เช่น ปฏิบัติงานเขียนลายรดน้ำ ทำงานผลิตภัณฑ์เครื่องรักประดับมุก งานหนัง เช่น ทำงานผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง ประเพ็กรองเท้า กระเป๋า เข็มขัดและอื่น ๆ

ที่เป็นเครื่องใช้เครื่องประดับงานทอ ย้อม เช่น ทำงานออกแบบลวดลาย งานทอในโรงงาน ประกอบอาชีพทำผ้าบาติก ผ้ามัดย้อม และการพิมพ์ผ้า

3.2 สาขาวิชาการถ่ายภาพ

ผู้ที่จบการศึกษาในสาขาวิชานี้ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการถ่ายภาพการจัดแสดงถ่ายภาพและหลักการออกแบบ การถ่ายภาพขาวดำ การถ่ายภาพพลิกแพลงและภาพสี การถ่ายภาพบุคคล การถ่ายภาพโฆษณา การถ่ายภาพยนต์และวิดีโอ การวาดเขียน ทฤษฎีสี ศิลปนิยม องค์ประกอบศิลปะและความคิดสร้างสรรค์

3.3 สาขาวิชาการดนตรี

ผู้ที่จบการศึกษาสาขาวิชานี้ สามารถปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับวิชาชีพการดนตรีและขับร้องเพลงสากล ดนตรีและขับร้องเพลงไทย ธุรกิจการดนตรี ช่างบริการเครื่องดนตรี ได้แก่ นักดนตรีสากล นักร้องเพลงสากล นักดนตรีไทย นักร้องเพลงไทย ช่างบริการเครื่องดนตรีไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ช่างบริการเครื่องลมทองเหลือง ช่างบริการเปียโนและเครื่องกระทบ ช่างบริการเครื่องสาย

4. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาวิชาที่เปิดสอนประกอบด้วย

4.1 สาขาวิชาช่างยนต์

ผู้จบการศึกษาสาขาวิชาช่างยนต์ทุกคน จะต้องมีความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องยนต์ อันได้แก่ สามารถบำรุงรักษาเครื่องยนต์ ซ่อมเครื่องยนต์ งานไฟฟ้ารถยนต์ งานเครื่องยนต์เล็ก งานจักรยานยนต์และงานระบบส่งกำลัง นอกจากนี้ผู้จบการศึกษายังจะต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะด้าน ตามกลุ่มวิชาชีพเฉพาะที่เลือกเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในจำนวน 3 กลุ่มวิชาชีพ คือ

4.1.1 กลุ่มวิชาชีพช่างยนต์ ในกลุ่มวิชาชีพช่างยนต์นี้ ยังแบ่งออกเป็นกลุ่มอาชีพทั้งหมด 19 กลุ่ม ซึ่งในกลุ่มอาชีพทั้ง 19 กลุ่มนี้ ผู้จบการศึกษาจะต้องเคยเรียน (Take Course) นอกเหนือไปจากวิชาร่วมอื่น ๆ อย่างน้อย 3 กลุ่มอาชีพ ทำให้ผู้จบการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติเฉพาะด้านเป็นอย่างดี 3 ด้าน จากกลุ่มอาชีพดังต่อไปนี้ ช่างบริการบำรุงรักษาเครื่องยนต์ ช่างปรับแต่งเครื่องยนต์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์ ช่างซ่อมเครื่องยนต์เล็กและจักรยานยนต์ ช่างเครื่องปรับอากาศรถยนต์ ช่างอุปกรณ์เชื้อเพลิงแก๊สยานยนต์ ช่างซ่อมตัวถังและพ่นสี ช่างซ่อมอุปกรณ์ตัวถังรถยนต์ ช่างทดสอบปั๊มและหัวฉีดดีเซล ช่างอุปกรณ์ไฟฟ้ารถยนต์ ช่างซ่อมหม้อน้ำรถยนต์ ช่างท่อและหม้อพักไอเสีย ช่างซ่อมระบบส่งกำลัง ช่างซ่อมเครื่องล่างรถยนต์ ช่างเครื่องมือกลช่างยนต์ ช่างซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล ช่างซ่อมระบบนิวเมติกส์และไฮดรอลิกส์ยนต์ ช่างเครื่องเจ้าน้ำบาดาล

4.1.2 กลุ่มวิชาชีพช่างกลเรือ ผู้ที่จบการศึกษาในกลุ่มวิชาชีพนี้จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องยนต์ดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีความสามารถที่เน้นหนักไปทางเครื่องยนต์เรือ การประกอบเรือและรายละเอียดในงานที่เกี่ยวกับเรืออื่น ๆ อีก โดยได้แบ่งความสามารถเฉพาะด้าน ซึ่งผู้จบการศึกษาจะมีความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งจากกลุ่มงานที่ให้เลือกรเรียน 3 กลุ่มงาน คือ งานเครื่องกลเรือ อันได้แก่ การติดตั้งเครื่องยนต์เรือ งานเครื่องกลเรือ ระบบส่งกำลังและระบบท่อในเรือ เป็นต้น งานประกอบเรือและอุปกรณ์ อันได้แก่ งานเชื่อมแก๊สและไฟฟ้า งานซ่อมบำรุงเรือ งานติดตั้งอุปกรณ์เรือ เป็นต้น งานเครื่องยนต์เรือ อันได้แก่ เครื่องมือกลช่างยนต์ งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลหนักและช่วย เป็นต้น

4.1.3 กลุ่มวิชาชีพช่างเครื่องกลเกษตร ผู้ที่จบการศึกษาในกลุ่มวิชาชีพนี้จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ เครื่องยนต์เช่นเดียวกัน และยังสามารถเกี่ยวกับเครื่องกลทางด้าน การเกษตร อันได้แก่ ฟาร์มแทรกเตอร์ เครื่องสูบน้ำและการส่งน้ำ การเขียนแบบและอ่านแบบเครื่องกลเกษตร การผลิตเครื่องจักรกลและอุปกรณ์เกษตรต่าง ๆ เป็นต้น

4.2 สาขาวิชาช่างกลโลหะ

ผู้จบการศึกษาสาขาวิชานี้ จะต้องมีความรู้พื้นฐานทั่วไปที่สามารถใช้ในการปฏิบัติงาน อันได้แก่ งานอ่านแบบและเขียนแบบเครื่องกล งานปรับ งานกลึงโลหะ งานไสโลหะ งานกัดโลหะ งานเจียรระไนราบ งานเจียรระไน ลับเครื่องมือตัดเบื้องต้น งานเชื่อมเหล็กเหนียวด้วยแก๊สและไฟฟ้า งานขึ้นรูปโลหะแผ่นเหนียวด้วยกรรมวิธีต่าง ๆ งานบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือกล ทั้งนี้ผู้จบการศึกษายังต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะด้านตามกลุ่มอาชีพที่เลือกรเรียน กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในจำนวน 6 กลุ่มอาชีพ ดังนี้

4.2.1 กลุ่มอาชีพช่างกลโรงงาน สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำชิ้นส่วนเครื่องกล เขียนแบบเครื่องกล ซ่อมบำรุงเครื่องกล ซ่อมบำรุงเครื่องมือกล เป็นต้น

4.2.2 กลุ่มอาชีพช่างทำเครื่องมือและแม่พิมพ์ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานทำชิ้นส่วนแม่พิมพ์โลหะ ทำชิ้นส่วนแม่พิมพ์พลาสติก ทำจิ๊กและมิกเจอร์ เป็นต้น

4.2.3 กลุ่มอาชีพช่างเขียนแบบเครื่องกล สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานเขียนแบบเครื่องกล เขียนแบบไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ เขียนแบบนิวเมติก ไฮดรอลิกส์ เขียนแบบโครงสร้างวัดและตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น

4.2.4 กลุ่มอาชีพช่างซ่อมบำรุง สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับบำรุงรักษาเครื่องต้นกำลัง ซ่อมบำรุงเครื่องจักรกล ซ่อมบำรุงเครื่องมือกล ซ่อมบำรุงรักษาระบบท่อ และสุญกัมภ์ เป็นต้น

4.2.5 กลุ่มอาชีพช่างประกอบผลิตภัณฑ์ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำอุปกรณ์จับยึดอย่างง่ายในการผลิต ผลิตภัณฑ์โลหะ เขียนแบบแผ่นคลี่ชิ้นงานผลิตภัณฑ์โลหะ แผ่นงานจากผลิตผลิตภัณฑ์โลหะแผ่น ซ่อมสร้างเครื่องจักรกล (โดยกรรมวิธีเชื่อมด้วยแก๊สไฟฟ้า และตัดโลหะด้วยแก๊ส) และพ่นสี

4.2.6 กลุ่มอาชีพช่างเชื่อมโลหะ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ซ่อมสร้างเครื่องจักรกล โดยกรรมวิธีเชื่อมด้วยแก๊สไฟฟ้าและตัดโลหะด้วยแก๊ส เชื่อมโครงสร้างเหล็ก เชื่อมโลหะพิเศษ เช่น เหล็กหล่อ อะลูมิเนียม เชื่อมท่อทึงด้วยแก๊สและไฟฟ้า รวมทั้งทดสอบแนวเชื่อมแบบทำลาย

4.3 สาขาวิชาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานด้วยไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งใน 2 กลุ่มวิชาชีพ ขึ้นอยู่กับว่าจะเรียนเน้นหนักทางด้านไหน ซึ่งได้แก่

4.3.1 กลุ่มวิชาชีพช่างไฟฟ้า สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานติดตั้งไฟฟ้าอันได้แก่ ไฟฟ้าในอาคาร ไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรม ไฟฟ้านอกอาคาร เป็นต้น งานเครื่องจักรกลไฟฟ้า อันได้แก่ หม้อแปลงไฟฟ้า เครื่องกลไฟฟ้ากระแสตรง กระแสสลับ มอเตอร์ไฟฟ้ากระแสสลับ ฯลฯ งานควบคุมเครื่องกลไฟฟ้า อันได้แก่ การควบคุมเครื่องกลไฟฟ้า การควบคุมไฟฟ้าด้วยอิเล็กทรอนิกส์ นิวเมติกไฟฟ้า ฯลฯ งานเครื่องเย็นและปรับอากาศ

4.3.2 กลุ่มวิชาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม อันได้แก่ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และวงจรทรานซิสเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม งานระบบดิจิทัลและคอมพิวเตอร์ อันได้แก่ วงจรดิจิทัล การโปรแกรมคอมพิวเตอร์เบื้องต้น และอื่น ๆ งานระบบสื่อสารและโทรคมนาคม อันได้แก่ เครื่องรับวิทยุ เครื่องส่งวิทยุ สายส่งและสายอากาศ ฯลฯ งานระบบเสียงและระบบภาพ อันได้แก่ เครื่องเสียง โทรทัศน์ โทรทัศน์สี วีดีโอเทป ฯลฯ

4.4 สาขาวิชาการก่อสร้าง

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการก่อสร้างแยกตามลักษณะกลุ่มวิชาชีพที่มีอยู่ 4 กลุ่มวิชาชีพ โดยสามารถปฏิบัติงานได้ตามกลุ่มวิชาชีพกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังต่อไปนี้

4.4.1 กลุ่มวิชาชีพช่างก่อสร้าง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนั้นผู้จบการศึกษาที่เรียนเน้นหนักกลุ่มนี้ จะมีความสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานช่างไม้ก่อสร้าง อันได้แก่ ก่อสร้างอาคารไม้ เขียนแบบก่อสร้าง การประมาณราคางานก่อสร้าง เป็นต้น งานช่างปูน อันได้แก่ งานปูน

ฝีมือ ฉาบปูน หินล้าง หินขัด ก่ออิฐ ฯลฯ งานช่างท่อและสุขภัณฑ์ อันได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์ งานท่อ ระบบน้ำใช้ และระบบของเสีย ติดตั้งสุขภัณฑ์ ซ่อมบำรุง รักษาระบบท่อและสุขภัณฑ์ ฯลฯ งานช่างสี อันได้แก่ งานทาสีและเคลือบผิว ซ่อมแซมและบำรุงรักษา งานสี

4.4.2 กลุ่มวิชาชีพช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน ดังนั้น ผู้จบการศึกษาที่เรียนเน้นหนักกลุ่มนี้ จะมีความสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับ งานเขียนแบบ อันได้แก่ เขียนแบบก่อสร้างพื้นฐาน วัสดุก่อสร้าง ทำหุ่นจำลอง ฯลฯ งานผลิตภัณฑ์อันได้แก่ งานจัดทำผลิตภัณฑ์และตกแต่ง ประมาณราคางานผลิตภัณฑ์ตกแต่งผิว งานออกแบบตกแต่ง อันได้แก่ งานจัดทำเครื่องเรือนและวัสดุตกแต่งภายใน เป็นต้น งานภูมิสถาปัตยกรรม อันได้แก่ งานตกแต่งสวน บำรุงรักษาสวน จัดพันธุ์ไม้

4.4.3 กลุ่มวิชาชีพช่างเคหะภัณฑ์ แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มงาน ดังนั้นผู้จบการศึกษาที่เรียนเน้นหนักกลุ่มนี้ จะมีความสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานไม้เครื่องเรือน งานสี เครื่องเรือน งานอะลูมิเนียม งานปูนวม งานกลึงและแกะไม้ งานหวาย งานตกแต่ง

4.4.4 กลุ่มวิชาชีพช่างสำรวจ สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเขียนแบบสำรวจ เขียนแผนที่ และทำการสำรวจเพื่อการก่อสร้าง เป็นต้น

4.5 สาขาวิชาช่างต่อเรือไม้-เหล็ก

ผู้จบการศึกษาจากสาขาวิชานี้ จะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการต่อเรือ และ โครงสร้างเรือ แยกตามลักษณะกลุ่มวิชาชีพที่มีอยู่ 3 กลุ่มวิชาชีพ โดยสามารถปฏิบัติงานได้ตาม กลุ่มวิชาชีพกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ดังต่อไปนี้

4.5.1 กลุ่มวิชางานต่อเรือไม้ ผู้จบการศึกษา สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับการต่อเรือไม้ ตกแต่งภายในเรือและอื่น ๆ

4.5.2 กลุ่มวิชางานต่อเรือไฟเบอร์กลาส ผู้ที่จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานต่อเรือไฟเบอร์กลาส การสร้างแบบหล่อไฟเบอร์กลาสและอื่น ๆ

4.5.3 กลุ่มวิชางานต่อเรือโลหะ ผู้ที่จบการศึกษาสามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานเชื่อมไฟฟ้า งานเชื่อมโลหะ งานประกอบตัวเรือโลหะ เป็นต้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 เพศและความสนใจในอาชีพ

ซาอิมาน (Zaaiman 1980 : 4563 A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพและการเลือกอาชีพของเพศชายและเพศหญิง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 19 Feld Interest Inventory (19 FII) พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีแบบแผนความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน และฮอว์ค (Hawkes 1978 : 2064 A) ได้ศึกษาความคงที่ของความสนใจในอาชีพ

ของนักเรียนเกรด 9 ถึง เกรด 11 ในโรงเรียน Federick County, Maryland โดยใช้ Ohio Vocational Interest Survey (OVIS) พบว่าเพศชายจะมีความสนใจในอาชีพลงที่เป็นระยะเวลานานกว่าเพศหญิง

คอฟฟ์แมน (Coffman 1981 : 187 A) ได้ศึกษาผลกระทบของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ และแบบแผนการเลือกอาชีพในเพศชายและเพศหญิง จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เกรด 7 จำนวน 189 คน พบว่า เพศหญิงมีการพิจารณาอาชีพ และมีความสนใจในอาชีพที่กว้างขวางและเป็นอิสระมากกว่า ในขณะที่เพศชายมีทัศนคติต่ออาชีพ ที่ตนเข้าร่วมกิจกรรมในแบบเดิมและเปลี่ยนแปลงได้ยาก

สำหรับงานวิจัยในประเทศได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

สุนรัตน์ กันหลง (2523) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 290 คน เป็นชาย 139 คน และเป็นหญิง 151 คน พบว่า นักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพงานกลางแจ้งมากที่สุด รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ งานวรรณกรรม งานวิทยาศาสตร์ งานดนตรี งานศิลปะ งานชักจูงใจโฆษณา งานจักรกล งานคำนวณ งานเสมียน และงานบริการสังคม ส่วนนักเรียนหญิงมีความสนใจในอาชีพงานวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาตามลำดับได้แก่ งานชักจูงใจโฆษณา งานดนตรี งานวรรณกรรม งานบริการสังคม งานกลางแจ้ง งานจักรกล งานคำนวณ งานเสมียน และงานศิลปะ และนักเรียนชายมีความสนใจในงานกลางแจ้ง งานจักรกล และงานวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนหญิงมีความสนใจในงานคำนวณ งานบริการสังคม และงานเสมียนสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ

มารศรี กองเกตุ (2524) ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 341 คน เป็นชาย 136 คน และเป็นหญิง 205 คน ผลการวิจัยในส่วนความสนใจในอาชีพ พบว่า นักเรียนชายมีความสนใจในอาชีพงานวิทยาศาสตร์และเทคนิคมากที่สุด คือ ร้อยละ 35.29 รองลงมาคืองานช่างฝีมือและกลางแจ้ง ร้อยละ 34.56 งานสำนักงานและเสมียนร้อยละ 13.24 งานจัดการและค้าขายเท่ากับงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม คือร้อยละ 7.35 ส่วนงานบริการการศึกษาและสังคมน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.21 ส่วนนักเรียนหญิงสนใจงานวิทยาศาสตร์และเทคนิคมากที่สุดเช่นกัน คือ ร้อยละ 40.00 งานสำนักงานและเสมียน ร้อยละ 27.80 งานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรมร้อยละ 17.56 งานบริการการศึกษาและสังคม ร้อยละ 7.80 และงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง และงานจัดการและค้าขาย น้อยที่สุด คือ ร้อยละ 3.42

อนงค์ สกุลคู นิภา วัฒนเวทิน และ ชมาธร พันธุมโพธิ์ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจความสนใจในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยมีความ

สอดคล้องกันคือ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจในอาชีพทหารช่างเทคนิค วิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ตำรวจ วิศวกร แพทย์ สถาปนิก นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจในอาชีพพยาบาล แพทย์ ค้าขาย ครู-อาจารย์ เลขานุการ นักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในอาชีพทหาร ตำรวจ วิศวกร ข้าราชการฝ่ายปกครอง ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในอาชีพพยาบาล นักธุรกิจ ครู-อาจารย์ พนักงานธนาคาร เลขานุการ

5.2 ระดับชั้นเรียนกับความสนใจในอาชีพ

แวกเนอร์ (Wagner. 1979 : 1353 A) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนในรัฐ Minnesota โดยทำการศึกษาระหว่างปี ค.ศ. 1960 ถึง 1975 โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 4 ปี เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความสนใจในอาชีพ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาเกรด 10, Strong Vocational Interest Blank; Grade 12 และแบบสอบถามภายหลังสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปแล้วเป็นเวลา 1 ปี ทั้งในเพศชายและเพศหญิง การศึกษานี้ได้ผลเช่นเดียวกันทั้ง 4 กลุ่ม ซึ่ง พอร์ตเตอร์ (Porter 1954) ได้ พบว่า ความสนใจในอาชีพของนักเรียนมัธยมจะมีความสอดคล้องกับอาชีพที่เขาได้เลือกทำจริงอีกด้วย (Porter, cited by Powell 1963 : 364-365)

เบรดลีย์ (Bredley, cited by Horrocks. 1951 : 482-484) ศึกษาการกระจายการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมเกรด 7 ถึง 12 พบว่า ในแต่ละระดับชั้นเรียนนักเรียนให้ความสนใจอาชีพเกี่ยวกับงานวิชาชีพในจำนวนใกล้เคียงกันและให้ความสนใจอาชีพทั้งทักษะและอาชีพที่ใช้แรงงานน้อยมาก

เวนรอต (Weinroth. 1974 : 1453 A อ้างถึงใน กัญญา ลินทรัตนศิริกุล 2518) ศึกษาความสนใจในอาชีพของเด็กนักเรียนหญิงเกรด 8 ถึง 12 อายุระหว่าง 13 ถึง 18 ปี ในเขตเมืองเทียโอกา (Tioga) และพอตเตอร์ (Potter) ในรัฐเพนซิลวาเนีย โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของแฮทแมนไกเกอร์ (Hachman-Gaither Vocational Interest Inventory) ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยจะมีความสนใจในอาชีพกว้างกว่าวัยรุ่นที่มีอายุสูงกว่า

ในปี 2529 อนงค์ สกุลกู นิภา วัธนเวคิน และสมาธร พันธุมโพธิ์ ทำการสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ โดยใช้แบบสำรวจความสนใจในอาชีพที่คณะผู้ร่วมมือกันสร้างขึ้น ผลปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในอาชีพไม่ต่างกันกล่าวคือ ทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร ต่างมีความสนใจในหมวดวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด

5.3 สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนกับความสนใจในอาชีพ

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพ การเลือกศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคต ซูเปอร์ โควอลสกี และกอทกิน (Super, Kowalske and Gotkin 1967, cited by Osipow 1973 : 146-147) ได้ศึกษาติดต่อกันเป็นระยะเวลา 10 ปี พบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมทางอาชีพของนักเรียนได้

จากการศึกษาของ ฟิลิปบิน (Philibin. 1980 : 4415 A) เกี่ยวกับความสนใจ ความสามารถ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและลักษณะบางประการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีแผนการเรียนต่างกัน โดยใช้ Ohio Survey Test และ Ohio Vocational Interest Survey (OVIS) พบว่า ไม่มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างระดับคะแนนของ OVIS และตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา

อบูซาล (Abusal. 1984 : 2124 A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความชอบในอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน Vocational Technical Schools รัฐ Oklahoma จำนวน 537 คน พบว่าคะแนนเฉลี่ยสะสม ประสิทธิภาพในการทำงานของนักเรียน เพศ เชื้อชาติ ระดับการศึกษาของมารดา และระดับอาชีพของบิดา มีความสัมพันธ์กับการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียน

สำหรับงานวิจัยในประเทศกล่าวไว้ดังนี้

อรอนงค์ แจ่มผล (2529) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 453 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ-มาตราวัดทัศนคติของไครท์ (John O Crites) แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ Andrew Kobal, J. Wayne Wrightstone and Karl R. Kunze และแบบสำรวจการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น พบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ไม่มีสหสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

อนงค์ สกุลคู นิภา วัฒนเวคิน และษมาธร พันธุมโพธิ์ (2529) พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำต่างมีความสนใจในหมวดวิชาชีพ วิชาการมากที่สุด

สมบัติ สุขสมบูรณ์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษา และสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสนใจเลือกเรียนต่อชั้นมัธยมปีที่ 4 สายสามัญมากที่สุด

5.4 อาชีพของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ

อนุชาต (Abusal. 1983 : 2124 A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความชอบในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 537 คน ใน Vocational Technical Schools รัฐ Oklahoma พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างอาชีพของบิดากับการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แทนเซอร์ (Tanzer 1957 : 890) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความสนใจในอาชีพและการเลือกอาชีพ กับกลุ่มตัวอย่างเพศชายจำนวน 183 คน โดยใช้แบบสำรวจหลายชนิด รวมทั้ง Lee Thrope Interest Inventory พบว่า ระดับความสนใจและอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับการระดับการเลือกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

แจนเซน (Janssen. 1983 : 2804 A) ศึกษาถึงความปรารถนาและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมปลายจำนวน 10,317 คน ใน Wisconsin ปี ค.ศ. 1957 พบว่า อาชีพของบิดามีความสำคัญต่อความปรารถนาและความคาดหวังในด้านการศึกษาและอาชีพของบุตรสาว

งานวิจัยในประเทศได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร (2523) ได้ศึกษาความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร พบว่า อาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับความมุ่งหวังของบิดาที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร กล่าวคือ บิดาที่มีอาชีพวิชาชีพและอาชีพที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรชายและบุตรหญิงจบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าขึ้นไป และมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพวิชาชีพและอาชีพที่เกี่ยวข้องด้วย ในขณะที่บิดาที่มีอาชีพค้าขาย ให้บริการ กรรมกรรับจ้าง ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของความมุ่งหวังให้บุตรจบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา และมุ่งหวังให้บุตรมีอาชีพรับราชการ และทำงานในสำนักงาน

มารศรี กองเกตุ (2524) ได้ศึกษาผลของอาชีพของบิดามารดา ที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 14 ถึง 18 ปี จำนวน 314 คน เป็นเพศชาย 136 คน เพศหญิง 205 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจความพอใจในอาชีพของ จอห์น แอล ฮอลแลนด์ พบว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน ไม่ว่าบิดามารดาของนักเรียนจะมีอาชีพประเภทใดก็ตาม นักเรียนจะให้ความสนใจงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด

ส่วนอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่บิดามารดาของนักเรียนประกอบอาชีพมากเป็นอันดับสองนั้น นักเรียนจะให้ความสนใจงานอาชีพประเภทงานจัดการ และค้าขาย น้อยที่สุด

ในปี พ.ศ. 2529 อนงค์ สกฤตญ์ นิภา วัธนเวคิน และษมาธร พันธุมโพธิ์ต่างสำรวจพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสนใจในอาชีพไม่ตรงตามหมวดอาชีพของบิดาและมารดา มีเพียงหมวดอาชีพวิชาชีพ วิชาการ เท่านั้น ที่นักเรียนสนใจในอาชีพเหมือนอาชีพของบิดาและมารดา

สมบัติ สุขสมบูรณ์ (2540) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษาและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า นักเรียนที่มีบิดา มารดา รับราชการ มีความสนใจเลือกเรียนต่อ ชั้น มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 สายสามัญมากที่สุด

5.5 ระดับการศึกษาของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพ

บิดามารดานับเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือแก่บุตรของตน จากการศึกษาของอบูซาล (Abusal 1984 : 2124 A) 537 คน ใน Vocational Technical Schools รัฐ Oklahoma พบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างระดับการศึกษาของมารดาและการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียน

ฮัทตัน (Hutton. 1979 : 6051-A) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพและแรงจูงใจที่มีผลต่อความสำเร็จในอาชีพของนักเรียนหญิงจำนวน 315 คน โดยใช้ World of Work Inventory และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาของมารดาจะมีระดับความปรารถนาทางอาชีพต่ำ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อายุระหว่าง 14 ถึง 18 ปี จำนวน 314 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสำรวจความพอใจในอาชีพของจอห์น แอล ฮอลแลนด์ และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ผลปรากฏว่าระดับการศึกษาของบิดามีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน โดยมีค่าระดับความสัมพันธ์เท่ากับ 0.721 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลางค่อนข้างสูง ส่วนระดับการศึกษาของมารดาไม่มีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน

อนงค์ สกฤตญ์ นิภา วัธนเวคิน และษมาธร พันธุมโพธิ์ (2529) พบว่านักเรียนที่บิดามารดามีระดับรายได้สูง ปานกลาง และต่ำ ต่างมีความสนใจในอาชีพหมวดวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุด

5.6 ระดับรายได้ของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพของนักเรียน

กินซ์เบอร์ก และคณะ (Ginzberg and Associates, cited by Pietrofera and Howard Splet. 1975 : 93) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่างกันจะมีความคาดหวังต่างกันคือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะศึกษาต่อระดับวิทยาลัย เพื่อประกอบอาชีพประเภทวิชาชีพ วิชาการ ที่เขาสนใจ แต่เด็กที่มาจาก ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะสนใจงานที่เกี่ยวกับงานของบิดาของเขา ซึ่งหมายถึงงานที่ใช้ทักษะหรือกึ่งทักษะ

นอกจากนี้ แบลคเบอร์น (Blackburn 1975 : 4152 A) ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายปีสุดท้าย ในรัฐ Texas จำนวน 428 คน พบว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงจะมีความปรารถนาทางอาชีพในระดับสูงอีกด้วย

ผลการวิจัยในประเทศไทยในเรื่องระดับรายได้ของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพของนักเรียนมีดังนี้

มารศรี กองเกตุ (2524) ได้ศึกษาผลของรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 14 ถึง 18 ปี จำนวน 341 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประวัติส่วนตัวของนักเรียนและแบบสำรวจความพอใจในอาชีพของจอห์น แอล ฮอลแลนด์ ผลปรากฏว่ารายได้ของบิดามารดามีผลกระทบต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียน โดยที่นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับปานกลางและรายได้สูงจะสนใจงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับต่ำจะสนใจอาชีพเกี่ยวกับงานสำนักงานและงานเสมียน ค่าระดับความสัมพันธ์ของรายได้ของบิดามารดากับความสนใจในอาชีพของนักเรียนเท่ากับ 0.714

อนงค์ สกุลฤๅ (2529) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาและระดับรายได้ของบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 902 คน และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 828 คน ผลการสำรวจแสดงว่านักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพศชายและเพศหญิง สนใจในอาชีพหมวดวิชาวิชาการมากที่สุด และนักเรียนที่มีระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ระดับการศึกษาของบิดามารดาและระดับรายได้ของบิดามารดา ในระดับต่ำ ปานกลาง และสูง สนใจในอาชีพหมวดวิชาวิชาการ มากที่สุด นอกจากนี้ไม่ว่าบิดามารดาของนักเรียนจะประกอบอาชีพในหมวดอาชีพใดก็ตามนักเรียนได้ให้ความสนใจในอาชีพหมวดวิชาชีพ วิชาการ มากที่สุดเช่นกัน

นิภา วรรณเวทิน (2529) ได้ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคใต้ โดยจำแนกตามตัวแปรด้าน เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน อาชีพของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดา และระดับรายได้ของบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,195 คน และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,040 คน ผลการสำรวจแสดงว่า ไม่ว่าจำแนกตามตัวแปรด้านใดก็ตาม นักเรียนชายและนักเรียนหญิงทั้งสองระดับชั้นเรียนสนใจในอาชีพหมวดวิชาชีพวิชาการ มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กับตัวแปรทางด้านเพศ, อาชีพของบิดา, อาชีพของมารดา, ความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้นักเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคต, อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะทำประกอบอาชีพในอนาคต, ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน, และลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในปัจจุบัน, ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น รวมทั้งเป็นการศึกษาถึงเหตุผลและความรู้ความเข้าใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในการปรับปรุงด้านการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งในบทนี้จะอธิบายถึงลักษณะของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากรสำหรับการศึกษา ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จำนวน 8 ห้องเรียน 397 คน แยกเป็นนักเรียนชาย 166 คน นักเรียนหญิง 231 คน

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามห้องเรียน เพศ

ห้อง	จำนวนนักเรียนหญิง	จำนวนนักเรียนชาย	รวม
521	42	11	53
522	28	23	51
541	30	19	49
542	27	21	48
543	22	26	48
544	25	25	50
545	28	20	48
546	29	21	50
รวม	231	166	397

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย 1) ตัวแปรปัจจัยด้านชีวสังคม ได้แก่ เพศ, อาชีพของบิดา, อาชีพของมารดา, ความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้เด็กเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคต, อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะทำประกอบอาชีพในอนาคต, ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ) ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, และลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในปัจจุบัน 2) ตัวแปรทางด้านการศึกษา ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 3) ตัวแปรทางด้านการต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 และตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เหตุผลทางด้านบุคคล, เหตุผลทางด้านการเงิน, เหตุผลทางด้านความถนัด, ความสนใจ, เหตุผลทางด้านเกียรติยศ, ชื่อเสียง, เหตุผลทางด้านลักษณะของงานและความก้าวหน้า, เหตุผลทางด้านความจำเป็น, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจที่วัดตัวแปรด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 โดยจะแบ่งแบบสำรวจหรือแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนย่อย ๆ คือ ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจข้อมูลทางด้านการศึกษา และตอนที่ 3 เป็นการสำรวจความคิดเห็นหรือข้อเสนอของนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมียุทธศาสตร์ของแต่ละตอนของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ (นักเรียน) ได้แก่ เพศ, ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อาชีพของบิดา, อาชีพของมารดา, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), ความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้นักเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคต, อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะทำประกอบอาชีพในอนาคต, ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนและลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในปัจจุบัน ลักษณะของคำถามบางส่วนจะเป็นคำถามให้เลือกตอบ และบางส่วนจะเป็นลักษณะของการเติมตัวเลขหรือข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้

ตอนที่ 2 เป็นการสำรวจข้อมูลทางด้านการศึกษาของนักเรียน ได้แก่ ลำดับวิชาที่นักเรียนชอบ แผนการเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, รูปแบบของเหตุผลที่นักเรียนเลือกเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ และแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ เป็นสถานศึกษาต่อ ลักษณะของคำถามจะมีลักษณะคล้ายกับตอนที่ 1 คือ บางส่วนจะเป็นคำถามให้เลือกตอบ และบางส่วนจะเป็นลักษณะคำถามให้เติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดเอาไว้ให้

ตอนที่ 3 เป็นการสำรวจความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในการปรับปรุงด้านการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ด้านการจัดการเรียนการสอน, ด้านการปกครอง, ด้านวิชาการ เช่น การสอน การให้คะแนน, ด้านการจัดห้องเรียน

และข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยจะมีลักษณะของคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบเติมข้อความที่เป็นปัญหาและข้อเสนอแนะลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้

ข้อคำถามที่สำรวจเกี่ยวกับอาชีพทั้งในเรื่องของอาชีพบิดา, อาชีพมารดา, ความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้นักเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคต, อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งจะมีลักษณะของตัวแปรนามบัญญัติ ผู้วิจัยจะทำการแปลงข้อมูลในตัวแปรดังกล่าวไปเป็นระดับชั้นทางอาชีพของอาชีพบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา ระดับชั้นทางอาชีพของที่เป็นความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้นักเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคตและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะประกอบอาชีพในอนาคต โดยใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ดังนี้คือ 1) อาชีพในระดับสูงมีระดับคะแนนเท่ากับ 4 หมายถึงอาชีพที่มีลักษณะการทำงานโดยใช้สติปัญญา ความคิดและเป็นอาชีพที่มีเกียรติสูงในสังคม ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ นักการทูต นักเศรษฐศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ 2) อาชีพในระดับปานกลางค่อนข้างสูงมีระดับคะแนนเท่ากับ 3 หมายถึงอาชีพที่มีลักษณะการทำงานโดยใช้สติปัญญา ความคิดแต่เป็นอาชีพที่มีเกียรติรองลงมาจากกลุ่มอาชีพแรก ได้แก่ นักธุรกิจ วิศวกร เกษกร สถาปนิก นักคอมพิวเตอร์ นักกฎหมาย นักจิตวิทยา เป็นต้น 3) อาชีพในระดับปานกลางมีระดับคะแนนเท่ากับ 2 หมายถึงอาชีพที่มีลักษณะการทำงานในลักษณะของการให้บริการ อาชีพเหล่านี้ ได้แก่ อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท พยาบาล กิจการส่วนตัว นักบัญชี ภัณฑกร ศิลปิน เป็นต้น และ 4) อาชีพในระดับต่ำมีระดับคะแนนเท่ากับ 1 หมายถึงอาชีพที่มีลักษณะการทำงานในลักษณะของการใช้แรงงานเพื่อประกอบอาชีพมากกว่าลักษณะอย่างอื่น อาชีพเหล่านี้ได้แก่ ค้าขาย แม่บ้าน รับจ้าง กรรมกร เป็นต้น โดยคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดจะอยู่ในช่วง 1-4 คะแนน ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายในงานวิจัย มีดังต่อไปนี้คือ

คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึงกลุ่มอาชีพในระดับต่ำ

คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึงกลุ่มอาชีพในระดับปานกลาง

คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึงกลุ่มอาชีพในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

คะแนนเท่ากับ 4 หมายถึงกลุ่มอาชีพในระดับสูง

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดของการสร้างเครื่องมือดังนี้ แบบสำรวจเรื่องความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 2

ข้อมูลทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่ 3 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นที่เป็น ข้อเสนอของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนในการปรับปรุงด้านการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเด็นต่าง ๆ จะประกอบด้วยข้อคำถามต่าง ๆ ที่มาจากการกำหนดโครงสร้างของคำถามที่สนองตอบต่อข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยมีลำดับขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือ โดย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ในประเด็นต่าง ๆ เช่น เหตุผลทางด้านบุคคล, เหตุผลทางด้านการเงิน, เหตุผลทางด้านความถนัด, ความสนใจ, เหตุผลทางด้านเกียรติยศ, ชื่อเสียง, เหตุผลทางด้านลักษณะของงานและความก้าวหน้า, เหตุผลทางด้านความจำเป็น ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสำรวจ ประยุกต์ร่วมกับแบบสอบถามของประยูร มัยโกภา ที่ทำการวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติจังหวัดชุมพร ทั้งนี้โดยอาศัยหลักแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนทั้งในและต่างประเทศ ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสำรวจที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยอาศัยคณะกรรมการร่วมพิจารณากับผู้วิจัย ขั้นตอนที่ 3 แบบสำรวจสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไม่ได้นำไปทดลองใช้ เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า เรื่องที่ศึกษาวิจัยเป็นประเด็นทางด้านความต้องการความคิดเห็นและเหตุผลที่มีลักษณะเฉพาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน การประยุกต์แบบสำรวจโดยอาศัยการพิจารณาจากความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และประโยชน์ที่ผู้วิจัยต้องการจากข้อมูล จึงน่าจะมีความเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ หรือแบบสำรวจโดยอาศัยข้อมูลจากการเก็บจากตัวอย่างจริง เพื่อนำผลการวิเคราะห์บางประเด็นมาพิจารณาเพื่อประกอบการหาคุณภาพของเครื่องมือไปด้วย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

สำหรับการหาคุณภาพเครื่องมือในงานวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากข้อคำถามส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นตัวแปรในระดับนามบัญญัติ และเนื้อหาของคำถามจะมีลักษณะเฉพาะในแต่ละข้อกระทง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการในงานวิจัยร่วมกันพิจารณา ทั้งนี้ได้พิจารณาถึงประเด็นข้อคำถามให้มีลักษณะของการใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ สั้นกระชับ มีลักษณะเฉพาะเจาะจง แต่ละข้อกระทงจะประกอบด้วยคำถามเดียว การตัดข้อคำถามที่มีลักษณะการถามนำ ลักษณะคำถามในเชิงปฏิเสธและ

คำถามที่เกี่ยวข้องกับความลำเอียงของผู้ตอบให้มากที่สุด จากนั้นผู้วิจัยได้ทดลองให้นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวมทั้งการตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อแบบสำรวจของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ซึ่งข้อมูลจากการทดสอบผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปใช้จริงในงานวิจัย

วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในครั้งนี้มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัย ดังนี้

1) ผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำแบบสำรวจพร้อมกับคำแนะนำ และหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจจากฝ่ายวิจัย วางแผนและพัฒนา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัย ส่งแบบสำรวจและให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจ โดยได้รับความร่วมมือจากหมวดวิชาแนะแนวเป็นผู้ที่นำแบบสอบถามไปให้นักเรียนตอบ จากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสำรวจ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ติดตามในเรื่องความครบถ้วนของแบบสำรวจที่ดำเนินการเก็บข้อมูลในงานวิจัยด้วยตนเอง

3) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนด้วยตนเอง และนำข้อมูลไปจัดกระทำตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากนักเรียนคืนทั้งหมด จำนวน 386 ฉบับ จากทั้งหมด 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.23

การจัดกระทำข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนแล้ว ผู้วิจัยนำเอาแบบสำรวจทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้คือ

1) ตรวจสอบลงรหัสและให้คะแนนแบบสำรวจแบบสำรวจ แบบสำรวจในส่วนที่เป็นข้อมูลพื้นฐาน เช่น เพศ, อาชีพของบิดา, อาชีพของมารดา, ความต้องการของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่คาดหวังให้นักเรียนมีอาชีพใด ๆ ในอนาคต, อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะประกอบอาชีพใน

อนาคต, ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน และลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง ในปัจจุบัน ใช้การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ และทำการนำเสนอในรูปของตาราง เพื่อประกอบการอธิบาย

2) ตรวจสอบลรหัทและให้คะแนนแบบสำรวจในข้อมูลที่เป็นลักษณะข้อมูลต่อเนื่อง เช่น ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ) ใช้การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำเสนออยู่ในรูปของตาราง เพื่อประกอบการอธิบาย

3) ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น (ระดับชั้นทางอาชีพเป็นการแปลงคะแนนมาจากตัวแปรด้านอาชีพจากการกำหนดเกณฑ์การแปลงคะแนนโดยผู้วิจัย) ใช้การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการนำเสนออยู่ในรูปของตาราง เพื่อประกอบการอธิบาย

4) ตรวจสอบลรหัทและให้คะแนนแบบสำรวจแบบสำรวจในส่วนที่เป็นข้อมูลด้านการศึกษา เช่น ลำดับวิชาที่นักเรียนชอบ สาขาการเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, และในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, รูปแบบของเหตุผลที่นักเรียนเลือกเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ และแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่นๆ เป็นสถานศึกษาต่อ ใช้การแจกแจงความถี่ จำนวน ร้อยละ และทำการนำเสนอในรูปของตาราง เพื่อประกอบการอธิบาย

5) สำหรับข้อมูลในส่วนที่เป็นลักษณะเนื้อหา เช่น ข้อเสนอที่เป็นข้อคิดเห็นของนักเรียนด้านต่าง ๆ ในกรณีที่โรงเรียนจะปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น ใช้การรวบรวมข้อมูล จัดหมวดหมู่และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการอธิบายถึงภาพรวมของข้อคิดเห็นของนักเรียน โดยแยกเป็นประเด็นย่อย เช่น ข้อคิดเห็นด้านอาจารย์ผู้สอน ข้อคิดเห็นด้านการปกครอง ข้อคิดเห็นด้านวิชาการ เช่น การสอน การให้คะแนน ข้อคิดเห็นด้านการจัดห้องเรียน และข้อคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ฝ่ายสถิติทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ SPSS/PC for Window (Statistical package for the social science / personal computer for Window) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) สถิติพื้นฐาน จำนวน ร้อยละ ในการบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา รวมทั้ง ตัวแปรที่มีระดับการวัดเป็นนามบัญญัติ (Nominal scale)
- 2) การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการอธิบายลักษณะ โดยทั่วๆ ไปของข้อมูลแยกตามตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา
- 3) การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สำหรับการทดสอบสมมุติฐานใน ข้อ 1, 2 และ 3
- 4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t — test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างด้านความคิดเห็นที่มีต่อการเลือกเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ประเด็นและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ต้องการเปรียบเทียบหรือที่ต้องการศึกษา เพื่อการอธิบายและการทดสอบสมมุติฐาน สำหรับการทดสอบสมมุติฐานใน ข้อ 4, 5 และ 6
- 5) ในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบ การอธิบายในเงื่อนไขทางการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในครั้งนี้ การนำเสนอข้อมูลจากการวิจัย ผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 3 ตอน ตามลักษณะของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยตอนที่หนึ่งจะเริ่มด้วยการนำเสนอลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการนำเสนอทั้งตัวแปรที่เป็นลักษณะทางชีวสังคมและตัวแปร อื่น ๆ ที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองจะนำเสนอข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อมูลด้านการศึกษานักเรียนและในตอนที่สามจะเป็นการนำเสนอข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน ผลจากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และการทดสอบค่าที จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อประกอบการอธิบาย ทั้งนี้เพื่อการทดสอบสมมติฐานที่สำคัญของการวิจัย ซึ่งก่อนที่จะนำเสนอถึงรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลจากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจะขอกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการแทนความหมายต่าง ๆ สำหรับการอธิบายดังต่อไปนี้

X	แทน	คะแนนค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	คะแนนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ค่าคะแนนเป็นร้อยละ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t - test)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล จะแบ่งเป็น 3 ตอนย่อย ๆ ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ) ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ, ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), อาชีพของบิดา, อาชีพของมารดา,

นักเรียนใฝ่ฝันหรืออยากจะทำประกอบอาชีพในอนาคต, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น, ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน และลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครองในปัจจุบัน ดังตาราง 2 ถึงตาราง 6

ตาราง 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน และลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง

ตัวแปร	เงื่อนไข	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	159	41.2
	หญิง	227	58.8
เกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	0.00-1.00	0	0
	1.01-2.00	39	10.1
	2.01-3.00	145	37.6
	3.01-4.00	202	52.3
	เกรดเฉลี่ยรวม	3.4223	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.6687		
เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541	0.00-1.00	0	0
	1.01-2.00	46	11.9
	2.01-3.00	168	43.5
	3.01-4.00	172	44.6
	เกรดเฉลี่ยรวม	3.3264	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.6687		
อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ)	ต่ำกว่า 50 บาท	106	27.5
	51-100 บาท	224	58.0
	101-150 บาท	14	3.6
	151-200 บาท	16	4.1
	201-250 บาท	2	0.5
	251-300 บาท	6	1.6
	มากกว่า 300 บาทขึ้นไป	18	4.7
	อัตราเงินเฉลี่ยรวม	89.6691	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	57.9918		

ตัวแปร	เงื่อนไข	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักเรียน	บิดา-มารดา	316	81.9
	บิดา	41	10.6
	มารดา	28	7.3
	ผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา-มารดา	1	0.3
ลักษณะการพักอาศัยอยู่กับผู้ปกครอง	บิดา-มารดา	339	87.8
	บิดา	6	1.6
	มารดา	20	5.2
	ผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดา-มารดา	21	5.4
รวมนักเรียนทั้งหมด		386	100.00

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 1.43 : 1 คน โดยเป็นนักเรียนหญิง 227 คน (ร้อยละ 58.8) เป็นนักเรียนชาย 159 คน (ร้อยละ 41.2) นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับเกรดเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง กล่าวคือ มีนักเรียนเพียง 39 คน (ร้อยละ 10.1) เท่านั้นที่มีระดับเกรดเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่ำกว่า 2.00 นักเรียน 202 คน (ร้อยละ 52.3) หรือมากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมดมีระดับเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3 ขึ้นไป มีเพียง 145 คน (ร้อยละ 37.6) เท่านั้นที่มีผลการเรียนในระดับปานกลางหรือเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01 ถึง 3.00 โดยมีค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 3.4223 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .6687 ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับผลการเรียนในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 หรือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เทอมที่ 1 ที่พบว่า มีนักเรียนถึง 172 คน (ร้อยละ 44.6) ที่มีผลการเรียนในระดับสูงหรือเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไป รองลงมาคือนักเรียนที่อยู่ในระดับปานกลางหรือเกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01 ถึง 3.00 ซึ่งมีจำนวน 168 คน (ร้อยละ 43.5) มีเพียง 46 คน (ร้อยละ 11.9) เท่านั้นที่มีผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 ลงไป โดยมีค่าเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยนักเรียนทั้งหมดเท่ากับ 3.3264 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .6778 โดยเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 หรือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เทอมที่ 1 ลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับระดับเกรดเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เมื่อพิจารณาในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ โดยในที่นี้จะพิจารณาถึงจำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยในแต่ละวัน พบว่าอัตราที่นักเรียนนำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ย 51-100 บาท มีจำนวนมากที่สุดคือ 224 คน (ร้อยละ 58.0) หรือมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด รองลงมาคืออัตราที่นักเรียนนำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่ำกว่า 50 บาทลงไป มีจำนวน 106 คน (ร้อยละ 27.5) นอกนั้นมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยคิดเป็นอัตรารวมได้ 56 คน (ร้อยละ 14.5) เท่านั้นที่นำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากกว่า 100 บาทขึ้นไป โดยมีข้อสังเกตว่ามีนักเรียนที่นำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากกว่า 300 บาทขึ้นไปถึง 18 คน (ร้อยละ 4.7) โดยมีค่าเฉลี่ยของอัตราที่นักเรียนนำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยทั้งหมด 386 คนเท่ากับ 89.6691 บาท และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 57.9918

สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดได้รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนจากบิดาและมารดา โดยมีจำนวน 316 คน (ร้อยละ 81.9) รองลงมาคือได้รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนจากบิดาอย่างเดียว มีจำนวน 41 คน (ร้อยละ 10.6) และได้รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนจากมารดาอย่างเดียว มีจำนวน 28 คน (ร้อยละ 7.3) ตามลำดับ มีนักเรียนเพียงคนเดียวเท่านั้นที่รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนจากผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดาหรือมารดา ซึ่งนักเรียนระบุว่าป้า

ในลักษณะของการพักอาศัยหรือรูปแบบการพึ่งพิงของนักเรียนในปัจจุบันนั้นพบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดพักอาศัยกับบิดาและมารดา โดยมีจำนวน 339 คน (ร้อยละ 87.8) รองลงมาคือพักอาศัยกับผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดามารดาของตน มีจำนวน 21 คน (ร้อยละ 5.4) และพักอาศัยกับมารดา มีจำนวน 20 คน (ร้อยละ 5.2) ตามลำดับ มีนักเรียนเพียง 6 คน (ร้อยละ 1.6) เท่านั้นพักอาศัยกับบิดา ส่วนในตัวเลือกอื่น ๆ พบว่านักเรียนพักอาศัยอยู่กับพี่มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ลุง ป้า น้า อา ย่า รวมทั้งคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ เช่น แม่ของเพื่อน ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทของอาชีพของบิดาและ
อาชีพของมารดา

ตัวแปร	เงื่อนไข	บิดา		มารดา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของบิดาและ มารดา	นักธุรกิจ	63	16.8	34	9.2
	ค้าขาย	72	19.2	52	14.1
	แพทย์/ทันตแพทย์	23	6.1	9	2.4
	แม่บ้าน	0	0	73	19.8
	รับจ้าง	39	10.4	41	11.1
	รับราชการ	82	21.9	86	23.3
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	19	5.1	21	5.7
	วิศวกร	10	2.7	0	0
	พนักงานบริษัท	11	2.9	21	5.7
	เกษตรกร	3	0.8	4	1.1
	พยาบาล	0	0	5	1.4
	กิจการส่วนตัว	35	9.3	19	5.1
	นักบัญชี	1	0.3	1	0.3
	สถาปนิก	2	0.5	1	0.3
	ทูต	0	0	0	0
	นักคอมพิวเตอร์	0	0	0	0
	นักกฎหมาย	10	2.7	0	0
	มัณฑนากร	0	0	0	0
	ศิลปิน	0	0	0	0
	นักจิตวิทยา	0	0	0	0
	นักเศรษฐศาสตร์	0	0	0	0
	นักวิทยาศาสตร์	0	0	1	0.3
	อื่นๆ	5	1.3	1	0.3
	รวม	375	100.00	369	100.00

จากตาราง 3 พบว่าลักษณะการประกอบอาชีพของบิดานักเรียนนั้น ประกอบอาชีพรับ-
ราชการมากที่สุด คือมีจำนวน 82 คน (ร้อยละ 21.9) รองลงมาคือประกอบอาชีพค้าขายจำนวน 72 คน
(ร้อยละ 19.2) และประกอบอาชีพนักธุรกิจ จำนวน 63 คน (ร้อยละ 16.8) ตามลำดับ ส่วนลักษณะการ
ประกอบอาชีพของมารดานักเรียนนั้น ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุดคือมีจำนวน 86 คน (ร้อยละ
23.3) รองลงมาคือ 'ไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรหรือเป็นแม่บ้าน' จำนวน 73 คน (ร้อยละ 19.8) และ
ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 52 คน (ร้อยละ 14.1) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจําแนกตามความคาดหวังของบิดา-มารดาหรือ
ผู้ปกครองที่มีต่ออาชีพในอนาคตของนักเรียนและความใฝ่ฝันของนักเรียนต่ออาชีพ
ในอนาคต

ตัวแปร	เงื่อนไข	ความคาดหวังของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง		ความใฝ่ฝันของนักเรียน ต่ออาชีพในอนาคต	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทที่ชอบ	นักธุรกิจ	14	4.1	33	9.4
	ค้าขาย	7	2.0	7	2.0
	แพทย์/ทันตแพทย์	71	20.6	65	18.6
	แม่บ้าน	0	0	0	0
	รับจ้าง	1	0.3	2	0.6
	รับราชการ	14	4.1	22	6.3
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	0.3	7	2.0
	วิศวกร	13	3.8	32	9.1
	พนักงานบริษัท	1	0.9	8	2.3
	เภสัชกร	3	0.9	4	1.1
	พยาบาล	0	0	2	0.6
	กิจการส่วนตัว	5	1.4	11	3.1
	นักบัญชี	0	0	3	0.9
	สถาปนิก	6	1.7	21	6.0
	ทูต	5	1.4	17	4.9
	นักคอมพิวเตอร์	1	0.3	11	3.1

ตัวแปร	เงื่อนไข	ความคาดหวังของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง		ความใฝ่ฝันของนักเรียน ต่ออาชีพในอนาคต	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	นักกฎหมาย	6	1.7	5	1.4
	มัณฑนากร	0	0	8	2.3
	ศิลปิน	1	0.3	7	2.0
	นักจิตวิทยา	0	0	1	0.3
	นักเศรษฐศาสตร์	0	0	2	0.6
	นักวิทยาศาสตร์	0	0	4	1.1
	อะไรก็ได้	190	45.1	4	1.1
	ไม่แน่ใจ	2	0.6	46	13.1
	อื่นๆ	4	1.2	28	8.0
	รวม	345	100.00	350	100.00

จากตาราง 4 พบว่าลักษณะหรือประเภทอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังต่อนักเรียน ได้แก่ อาชีพอะไรก็ได้ตามความสมัครใจของนักเรียนเองมากที่สุด คือ มีจำนวน 190 คน (ร้อยละ 45.1) รองลงมาคืออาชีพแพทย์/ทันตแพทย์ จำนวน 71 คน (ร้อยละ 20.6) และประกอบอาชีพนักรุกและอาชีพข้าราชการที่มีจำนวนเท่ากัน คือจำนวน 14 คน (ร้อยละ 4.1) ตามลำดับส่วนลักษณะหรือประเภทอาชีพที่ตัวนักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตนั้น ได้แก่ อาชีพแพทย์/ทันตแพทย์ มากที่สุด คือมีจำนวน 65 คน (ร้อยละ 18.6) รองลงมาคือยังไม่แน่ใจ จำนวน 46 คน (ร้อยละ 13.1) และอาชีพนักรุก จำนวน 33 คน (ร้อยละ 9.4) ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นทางอาชีพของบิดาและระดับชั้นทางอาชีพของมารดาของนักเรียน

ตัวแปร	เงื่อนไข	บิดา		มารดา	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นทางอาชีพ	ระดับ 4 (สูง)	23	6.2	10	2.7
	ระดับ 3 (ปานกลางค่อนข้างสูง)	88	23.8	39	10.6
	ระดับ 2 (ปานกลาง)	148	40.0	153	41.6
	ระดับ 1 (ต่ำ)	111	30.0	166	45.1

จากตาราง 5 พบว่าระดับชั้นทางอาชีพของบิดานักเรียนนั้น มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับ 2 หรือระดับปานกลางมากที่สุด คือมีจำนวน 148 คน (ร้อยละ 40.0) รองลงมาคือในระดับ 1 หรือระดับต่ำ จำนวน 111 คน (ร้อยละ 30.0) และในระดับ 3 หรือระดับปานกลางค่อนข้างสูง จำนวน 88 คน (ร้อยละ 23.8) ตามลำดับ ส่วนระดับชั้นทางอาชีพของมารดานักเรียนนั้น มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับ 1 หรือระดับต่ำมากที่สุด คือมีจำนวน 166 คน (ร้อยละ 45.1) รองลงมาคือในระดับ 2 หรือระดับปานกลาง จำนวน 153 คน (ร้อยละ 41.6) และในระดับ 3 หรือระดับปานกลางค่อนข้างสูง จำนวน 39 คน (ร้อยละ 10.6) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคาดหวังของบิดา-มารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อระดับชั้นทางอาชีพในอนาคตของนักเรียนและความใฝ่ฝันของนักเรียนต่อระดับชั้นอาชีพในอนาคตของตัวเอง

ตัวแปร	เงื่อนไข	ความคาดหวังของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง		ความใฝ่ฝันของนักเรียน ต่ออาชีพในอนาคต	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นทางอาชีพ	ระดับ 4 (สูง)	76	51.0	88	32.4
	ระดับ 3 (ปานกลางค่อนข้างสูง)	43	28.9	107	39.3
	ระดับ 2 (ปานกลาง)	22	14.8	68	25.0
	ระดับ 1 (ต่ำ)	8	5.4	9	3.3

จากตาราง 6 พบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่ปีตามารดาเรือผู้ปกครองของนักเรียนคาดหวังต่อนักเรียนนั้น มีความคาดหวังในระดับชั้นทางอาชีพในระดับ 4 หรือระดับสูงมากที่สุด คือมีจำนวน 76 คน (ร้อยละ 51.0) รองลงมาคือในระดับ 3 หรือระดับปานกลางค่อนข้างสูง จำนวน 43 คน (ร้อยละ 28.9) และในระดับ 2 หรือระดับปานกลาง จำนวน 22 คน (ร้อยละ 14.8) ตามลำดับ ส่วนระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตนั้น มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับ 3 หรือระดับปานกลางค่อนข้างสูงมากที่สุด คือมีจำนวน 107 คน (ร้อยละ 39.3) รองลงมาคือในระดับ 4 หรือระดับสูง จำนวน 88 คน (ร้อยละ 32.4) และในระดับ 2 หรือระดับปานกลาง จำนวน 68 คน (ร้อยละ 25.0) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ) ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับวิชาที่นักเรียนชอบ (ตามลำดับความชอบ) ทั้งในกลุ่มรวมและแยกเพศชาย เพศหญิง, สายการเรียนรู้ที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, และในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของเหตุผลที่นักเรียนเลือกเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ และแผนการเรียนรู้ที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ เป็นสถานศึกษาต่อ ดังตาราง 7 ถึงตาราง 11

ตาราง 7 แสดงจำนวน : ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลำดับการเลือกในวิชาต่าง ๆ

ตัวแปร	เงื่อนไข	สถิติ	ลำดับการเลือก						
			1	2	3	4	5	6	7
วิชาที่นักเรียนชอบ	ภาษาไทย	จำนวน	37	63	76	78	58	21	2
		ร้อยละ	11.0	18.8	22.7	23.3	17.3	6.3	0.6
	สังคมศึกษา	จำนวน	24	36	71	74	76	43	6
		ร้อยละ	7.3	10.9	21.5	22.4	23.0	13.0	1.8
	คณิตศาสตร์	จำนวน	120	84	53	24	28	32	5
		ร้อยละ	34.7	24.3	15.3	6.9	8.1	9.2	1.4

ตัวแปร	เงื่อนไข	สถิติ	ลำดับการเลือก						
			1	2	3	4	5	6	7
	วิทยาศาสตร์	จำนวน	61	84	61	50	43	37	6
		ร้อยละ	17.6	24.6	17.9	14.7	12.6	10.9	1.8
	ภาษาอังกฤษ	จำนวน	77	63	60	36	53	50	6
		ร้อยละ	22.3	18.3	17.4	10.4	15.4	14.5	1.7
	ศิลปศึกษา	จำนวน	46	35	38	45	40	107	10
		ร้อยละ	14.3	10.9	11.8	14.0	12.5	33.3	3.1
	อื่น ๆ	จำนวน	20	10	11	6	2	5	18
		ร้อยละ	27.8	13.9	15.3	8.3	2.8	6.9	25.0

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาความชอบในรายวิชาโดยให้เรียงลำดับความชอบ พบว่าในวิชาภาษาไทย นักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 4 มากที่สุด จำนวน 78 คน (ร้อยละ 23.3) รองลงมาก็คือให้ความชอบในลำดับที่ 3 จำนวน 76 คน (ร้อยละ 22.7) และในลำดับที่ 2 จำนวน 63 คน (ร้อยละ 18.8) ตามลำดับ วิชาสังคมศึกษาพบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 5 มากที่สุด จำนวน 76 คน (ร้อยละ 23.0) รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 4 จำนวน 74 คน (ร้อยละ 22.4) และในลำดับที่ 2 จำนวน 71 คน (ร้อยละ 21.5) ตามลำดับ วิชาคณิตศาสตร์ พบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 1 มากที่สุด จำนวน 120 คน (ร้อยละ 34.7) รองลงมา ก็คือให้ความชอบในลำดับที่ 2 จำนวน 84 คน (ร้อยละ 24.3) และในลำดับที่ 3 จำนวน 53 คน (ร้อยละ 15.3) ตามลำดับ วิชาวิทยาศาสตร์พบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 2 มากที่สุด จำนวน 84 คน (ร้อยละ 24.6) รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 3 จำนวน 61 คน (ร้อยละ 17.9) และในลำดับที่ 1 จำนวน 60 คน (ร้อยละ 17.6) ตามลำดับ วิชาภาษาอังกฤษพบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 1 มากที่สุด จำนวน 77 คน (ร้อยละ 22.3) รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 2 จำนวน 63 คน (ร้อยละ 18.3) และในลำดับที่ 3 จำนวน 60 คน (ร้อยละ 17.4) ตามลำดับ และในวิชาศิลปศึกษาพบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 6 มากที่สุด จำนวน 107 คน (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 1 จำนวน 46 คน (ร้อยละ 14.3) และในลำดับที่ 4 จำนวน 45 คน (ร้อยละ 11.8) ตามลำดับ นอกจากนี้ในตัวเลือกอื่น ๆ ที่นักเรียนระบุ พบว่า มีวิชาพลศึกษามากที่สุด รองลงมาคือวิชาเลือกเสรี คณิตรี แนะแนว คณิตรีไทย ตามลำดับ นอกจากนั้นก็คือวิชาคอมพิวเตอร์ คหกรรม ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของวิชาทั้งหมด พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุดโดยมีค่าร้อยละของการเลือกใบ 3 อันดับแรกเท่ากับ 74.3 รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 60.1 วิชาภาษาอังกฤษ ร้อยละ 58.0 วิชาภาษาไทย 52.5 วิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 39.7 และวิชาศิลปศึกษา 37.0 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงคะแนนการเลือก ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นเพศชาย เพศหญิง จำแนกตามลำดับในการเลือกวิชาที่ชอบ 3 อันดับแรก

ตัวแปร	เงื่อนไข	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลำดับความชอบในวิชา	วิชาภาษาไทย	72	15.18	104	14.75
	วิชาสังคมศึกษา	57	12.81	74	10.50
	วิชาคณิตศาสตร์	107	24.05	150	21.28
	วิชาวิทยาศาสตร์	78	17.53	120	17.02
	วิชาภาษาอังกฤษ	56	12.58	144	20.42
	วิชาศิลปศึกษา	45	10.11	102	14.47
	วิชาอื่นๆ	30	6.74	11	1.56
	รวม	445	100.00	705	100.00

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาลำดับความชอบในรายวิชาโดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ซึ่งพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจากการให้ความชอบใน 3 ลำดับวิชาแรก พบว่าในนักเรียนชาย จะมีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนของการเลือกเท่ากับ 107 คะแนน (ร้อยละ 24.05) รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ 75 คะแนน (ร้อยละ 17.53) และวิชาภาษาไทย 72 คะแนน (ร้อยละ 16.18) ตามลำดับ ส่วนในนักเรียนหญิงจะมีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด โดยมีค่าคะแนนของการเลือกเท่ากับ 150 คะแนน (ร้อยละ 21.28) รองลงมาได้แก่วิชาภาษาอังกฤษ 144 คะแนน (ร้อยละ 20.42) และวิชาวิทยาศาสตร์ 120 คะแนน (ร้อยละ 17.02) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสายการเรียนที่นักเรียนจะเรียนต่อ ประเภทโรงเรียนที่นักเรียนต้องการจะเข้าเรียนต่อและโรงเรียนที่นักเรียนจะเลือกเรียน ต่อ

ตัวแปร	เงื่อนไข	จำนวน	ร้อยละ
สายการเรียนที่นักเรียนจะเรียนต่อ	สายสามัญ	383	99.2
	สายอาชีพ	3	0.8
	รวม	386	100.0
ประเภทโรงเรียนที่นักเรียนต้องการจะเข้าเรียนต่อ	โรงเรียนรัฐบาล	377	97.9
	โรงเรียนเอกชน	8	2.1
	รวม	385	100.0
โรงเรียนที่นักเรียนจะเลือกเรียนต่อ	โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน	281	72.8
	โรงเรียนเตรียมอุดม	81	21.0
	อื่น ๆ	24	6.2
	รวม	386	100.0

จากตาราง 9 พบว่าสายการเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้ว เกือบจะทั้งหมดเลือกเรียนต่อในสายสามัญโดยมีจำนวนนักเรียนที่เลือกถึง 383 คน (ร้อยละ 99.2) โดยมีนักเรียนเพียง 3 คน (ร้อยละ 0.8) เท่านั้นที่เลือกเรียนต่อในสายอาชีพและเมื่อพิจารณาถึงประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนของรัฐบาล โดยมีจำนวนนักเรียนที่เลือก 377 คน (ร้อยละ 97.9) โดยมีนักเรียนเพียง 8 คน (ร้อยละ 2.1) เท่านั้นที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเอกชน สำหรับประเด็นโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โดยมีจำนวนนักเรียนที่เลือก 281 คน (ร้อยละ 72.2) มีนักเรียน 81 คน (ร้อยละ 21.0) เท่านั้นที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ส่วนในอีก 24 คน (ร้อยละ 6.2) ที่เหลือส่วนใหญ่จะยังลังเลใจ ตัดสินใจยังไม่ได้หรือเลือกทั้งสองอย่าง รวมทั้งเลือกโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนรัฐบาลอื่น ๆ ในกรณีที่นักเรียนเลือกโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนจะให้เหตุผลว่า เนื่องจากค่าเล่าเรียนถูก ประหยัด มีชื่อเสียงและมาตรฐานดี ระบบการให้การศึกษาดี การจัดการเรียนการสอนที่ดี ระเบียบในโรงเรียนดี อาจารย์มีคุณวุฒิดีกว่า วิชาการเข้มข้น แผนการเรียนดีกว่า การควบคุมมาตรฐาน

ทำได้ดี พื้นฐานทางวิชาการดี มีแนวโน้มที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่า ได้เปรียบในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนเอกชน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลเกี่ยวกับความสะดวก มีเพื่อนอยู่แล้ว ผู้ปกครองต้องการ หรือดูมีศักดิ์ศรีดีกว่าโรงเรียนเอกชน เป็นต้น สำหรับนักเรียนที่เลือกไม่เรียนโรงเรียนรัฐบาลก็ให้เหตุผลว่าเป็นความต้องการของผู้ปกครองบ้าง จะไปเรียนต่างประเทศบ้าง ตามเพื่อนสนิทไปบ้าง หรือบางคนก็ยังไม่แน่ใจ

ตาราง 10 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลที่เลือกเรียนในกรณีที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และในกรณีที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา หรือโรงเรียนอื่น ๆ

ตัวแปร	เงื่อนไข	เลือกเรียนโรงเรียนสาธิต		เลือกเรียนโรงเรียนเตรียมอุดมหรือโรงเรียนอื่นๆ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลที่เลือก	ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน	96	8.82	80	15.02
	ต้องการอยู่กับเพื่อน ๆ	200	18.37	19	5.71
	เป็นความประสงค์ของผู้ปกครอง	101	9.27	56	16.82
	บิดาเป็นศิษย์เก่า	16	1.47	10	3.00
	มารดาเป็นศิษย์เก่า	9	0.83	7	2.10
	มีญาติเป็นศิษย์เก่า	20	1.84	17	5.11
	มีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก	124	11.39	43	12.91
	การจัดการเรียนการสอนการบริหารโรงเรียนดี (เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น	140	12.85	27	8.11
	อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ	29	2.66		
	นักเรียนเลือกด้วยตัวเอง	211	19.37	42	12.61
	คะแนนถึงเกณฑ์และมีสิทธิ์ศึกษาต่อ	126	11.57	15	4.50
	ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน			36	10.81
	ไม่มีสิทธิ์ศึกษาต่อในชั้น ม.4 ของโรงเรียน			1	0.30
	อื่นๆ	17	1.56	10	3.00
	รวม (จำนวนการเลือกเหตุผลทั้งหมด)	1089	100.00	333	100.00

จากตาราง 10 พบว่าเหตุผลของการเลือกโรงเรียนเพื่อเรียนต่อหลังจากเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะแยกการพิจารณาเป็นสองส่วนคือ กลุ่มที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน นักเรียนจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่านักเรียนเลือกเรียนด้วยตัวเองมากที่สุด จำนวน 211 คน (ร้อยละ 19.37) รองลงมาคือต้องการอยู่กับเพื่อน ๆ จำนวน 200 คน (ร้อยละ 18.37) และการจัดการเรียนการสอน การบริหารของโรงเรียนดีเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น จำนวน 140 คน (ร้อยละ 12.85) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มที่เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ นั้น นักเรียนจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่านักเรียนเลือกโรงเรียนเหล่านี้เพราะเป็นความประสงค์ของผู้ปกครองมากที่สุด จำนวน 56 คน (ร้อยละ 16.82) รองลงมาคือความมีชื่อเสียงของโรงเรียน จำนวน 50 คน (ร้อยละ 15.02) และมีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก จำนวน 43 คน (ร้อยละ 12.91) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงจำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนต่อ ในกรณีที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน และในกรณีที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ

ตัวแปร	เงื่อนไข	เลือกเรียนโรงเรียน สาธิต		เลือกเรียนโรงเรียน เตรียมอุดม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แผนการเรียน ที่ตั้งใจเรียน ต่อ	คณิต-วิทย์	134	48.4	61	76.3
	ภาษา-คณิต	79	28.5	14	17.5
	ภาษา-(ภาษาฝรั่งเศส)	52	18.0	5	6.3
	ภาษา-(ภาษาเยอรมัน)	12	4.3	0	0.0
	รวม	277	100.0	80	100.0

จากตาราง 11 พบว่าแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเรียนต่อ ซึ่งจะแยกการพิจารณาเป็นสองส่วนคือ กลุ่มที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน นักเรียนจำนวนมากที่สุดเลือกแผนการเรียนคณิต-วิทย์ จำนวน 134 คน (ร้อยละ 48.4) รองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนภาษา-คณิต จำนวน 79 คน (ร้อยละ 28.5) และภาษา-(ฝรั่งเศส) จำนวน 52 คน (ร้อยละ 18.0) ตามลำดับสำหรับในกลุ่มที่เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พบว่าสอดคล้องกับการเลือกของนักเรียนที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน

กล่าวคือนักเรียนจำนวนมากที่สุดเลือกแผนการเรียนคณิต-วิทย์ จำนวน 61 คน (ร้อยละ 76.3) รองลงมา ได้แก่แผนการเรียนภาษา-คณิต จำนวน 14 คน (ร้อยละ 17.5) และภาษา-(ฝรั่งเศส) จำนวน 5 คน (ร้อยละ 6.3) ตามลำดับ

สำหรับประเด็นข้อคำถามที่ว่า ถ้าโรงเรียนจะปรับปรุงด้านการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น นักเรียนมีข้อคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้อย่างไร โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น 5 ประเด็นย่อยคือ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน นักเรียนจะให้ความเห็นในด้านต่าง ๆ เช่น การเรียนการสอนควรมีการอธิบายให้ชัดเจนมากขึ้น ควรให้รายงานและการบ้านน้อยลงในช่วงใกล้สอบเพื่อจะได้มีเวลาอ่านหนังสือ ควรปรับปรุงบรรยากาศในการเรียน อาจารย์ไม่ควรมัวคิดในการสอน ไม่ควรรีบสอนมากเกินไป การเข้าสอนและเลิกสอนอยากให้ตรงเวลา หลักสูตรควรมีมากกว่าที่เป็นอยู่ ควรปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้น ไม่ควรให้อภิสิทธิ์กับนักเรียนบางคน ในวิชาเดียวกันอาจารย์ควรจะสอนให้ตรงกัน ควรมีจิตวิทยาในการสอน ไม่ควรลงโทษนักเรียนด้วยการเลิกสอนหรือไม่สอน อาจารย์ไม่ควรใช้อารมณ์ในการสอน ตลอดจนอาจารย์บางท่านสอนไม่เต็มທີ່เหมือนต้องการให้นักเรียนไปเรียนพิเศษ แต่ก็มีหลายรายที่ระบุว่าอาจารย์เอาใจใส่ในการสอนดี 2) ด้านการปกครองบางส่วนเห็นว่าเข้มงวดมีระเบียบดีอยู่แล้ว บางส่วนก็อ้างว่าเข้มงวดมากเกินไป ควรจะปล่อย ๆ บ้าง เช่น เรื่องการตัดผม การผูกโบว์ และการใส่नाฬิกา ควรมีบทลงโทษสำหรับนักเรียนที่ขโมยสิ่งของให้หนัก ควรเข้มงวดเรื่องมารยาทและการแต่งกาย ควรให้สิทธิตัวแทนนักเรียนในการกำหนดระเบียบบางอย่าง ควรรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนบ้าง การลงโทษควรพิจารณาจากเหตุผลนักเรียนด้วย ควรลงโทษด้วยวิธีอื่นที่นอกจากการตัดคะแนนและการทำโทษ กฎระเบียบควรมีการยืดหยุ่นมากกว่านี้ ควรอนุโลมในเรื่องเวลาสำหรับนักเรียนที่บ้านอยู่ไกลมาก ๆ ด้วย นอกจากนี้ยังแนะนำให้ตรวจตราบริเวณโรงเรียนให้ทั่วถึง เพราะมีนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายบางคนแอบไปสูบบุหรี่จำนวนหนึ่ง 3) ด้านวิชาการ เช่น การสอนและการให้คะแนน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรกดคะแนนมากเกินไป เวลาสำหรับการสอนกับเนื้อหาควรมีความสัมพันธ์กัน ควรเข้าสอนและเลิกสอนให้ตรงเวลา และควรมีพักบ้างในระหว่างการเรียนเพื่อจะได้ไม่เครียดมาก การเรียนการสอนควรใช้เกณฑ์เดียวกันทุกห้อง อาจารย์ไม่ควรใช้อารมณ์ในการสอน ควรสอนแบบ Co-operative learning ไม่ควรสอนที่เน้นการท่องจำมากเกินไป ควรใช้สื่อสำหรับการสอนให้มากขึ้น นักเรียนบางส่วนเห็นว่าข้อสอบยากเกินไป แต่บางส่วนเห็นว่าเป็นดีทำให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้ และอาจารย์ไม่ควรคิดว่าห้องที่เก่ง (ห้องอันดับหนึ่ง) เก่งอยู่แล้วไม่ต้องสอน 4) ด้านการจัดห้องเรียน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ควรลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง ควรปรับปรุงเรื่องการระบายอากาศ แสงสว่างในห้อง ควรติดแอร์เพราะว่าร้อนมาก จัดนักเรียนตาม

ผลการเรียน จัดที่นั่งคำนึงถึงสรีระและความผิดปกติทางสายตา รวมทั้งไม่แบ่งชั้นทางการเรียน ควรมีการสลับที่นั่งกันบ้าง ควรใช้ไวท์บอร์ดแทนกระดานดำที่ใช้ชอล์ค เพราะมีฝุ่นมาก ควรจัดห้องสำหรับเด็กเกรโดยเฉพาะ รวมถึงควรปรับปรุงห้องเรียนอาคารรวมน้ำใจ 9 เพราะในห้องเล็ก ทางเดินแคบแต่นักเรียนมากทำให้อึดอัด รวมถึงห้องน้ำของโรงเรียนสกลปรกมาก และ 5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นักเรียนให้ข้อคิดเห็นว่าควรจะงดกิจกรรมในช่วงใกล้สอบ หรือลดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นลงไปบ้าง อาจารย์ประจำชั้นควรเอาใจใส่นักเรียนให้มากกว่าเดิม โรงเรียนควรผลิตและให้ใช้กระป๋ามนักเรียนเหมือนกัน ปรับปรุงสนามฟุตบอลและส่งเสริมการกีฬามากกว่านี้ รวมทั้งอุปกรณ์ทางดนตรีและกีฬา ควรควรปรับปรุง ควรพัฒนาในเรื่องอาคารสถานที่ ปรับปรุงเรื่องอาหารและควรบริการด้านขาย อุปกรณ์การเรียนตลอดเวลาเพราะสะดวกสำหรับซื้ออุปกรณ์เพื่อใช้ทำงานหรือการบ้าน ควรมีห้องประชุมเพราะนั่งฟังกลางแดดนาน ๆ ทำให้เสียสุขภาพห้องเรียนควรติดระบบปรับอากาศหรือระบบการระบายอากาศ ควรมีอินเตอร์เน็ตให้นักเรียนใช้บ้าง นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอที่พบบ่อยมากก็คือ อยากให้เลิกข้อห้ามการใช้หลอดดูดูน้ำ เพราะแก้วมีน้อย ไม่สะอาดและอาจจะติดโรคจากเพื่อนได้

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัยแบ่งการทดสอบและการนำเสนอข้อมูลเป็น 5 ตอนย่อย ๆ ดังนี้

3.1 การทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับคะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, จำนวนเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนเฉลี่ยวันละ (ฐานะทางเศรษฐกิจ), ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็น

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์					
	ระดับ ชั้น อาชีพ มารดา	ระดับชั้น อาชีพที่ ผู้ปกครอง ต้องการ	ระดับชั้น อาชีพที่ นักเรียน ใฝ่ฝัน	ฐานะ ทาง เศรษฐกิจ	เกรดเฉลี่ย ชั้น ม.2	เกรดเฉลี่ย ในภาค การเรียน ที่ 1/2541
ระดับชั้นอาชีพบิดา	.491***	.267***	.201***	.073	0.88	.143***
ระดับชั้นอาชีพมารดา		.126	.099	.046	.002	.037
ระดับชั้นอาชีพที่ผู้ปกครอง คาดหวัง			.591***	-.049	.358***	.305***
ระดับชั้นที่นักเรียนใฝ่ฝัน				.047	.306***	.265***
ฐานะทางเศรษฐกิจ					-.032	-.051
เกรดเฉลี่ยในชั้น ม.2						.709***

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 / **ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 / ***ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาที่ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต พบว่า อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .201 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดา นอกจากนี้ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .591 และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ

.306 และ .265 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนไฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กันกับฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

เมื่อพิจารณาถึงระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน พบว่าความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่มีต่อนักเรียนนี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .491 แต่ความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่มีต่อนักเรียนนี้กลับไม่มีความสัมพันธ์กันกับระดับชั้นทางอาชีพของมารดา ความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่มีต่อนักเรียนนี้จะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .358 และ .305 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนไฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กันกับฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

3.2 การทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ (ความสอดคล้อง) ระหว่างวิชาที่นักเรียนชอบกับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือก โดยแยกเป็นกลุ่มที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน หรือเลือกเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ดังตาราง 13

ตาราง 13 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวิชาที่นักเรียนชอบกับแผนการเรียนที่นักเรียนเลือก โดยแยกเป็นกลุ่มที่เลือกเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิต มศว. ปทุมวัน หรือเลือกเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ

ตัวแปร	เงื่อนไข	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับแผนการเรียนที่เลือก	
		กรณีเลือกโรงเรียนสาธิต	กรณีเลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ
วิชาที่ชอบ	ภาษาไทย	.341***	.262*
	สังคมศึกษา	.307***	.102*
	คณิตศาสตร์	.582***	.256*
	วิทยาศาสตร์	.562***	.605***
	ภาษาอังกฤษ	.321***	.283*
	ศิลปศึกษา	.425***	.361*

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 / **ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 / ***ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อพบว่ามีความสอดคล้องกัน โดยในกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกรายวิชา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางจนถึงปานกลางค่อนข้างสูง โดยวิชาคณิตศาสตร์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด .582 รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ .562 และวิชาศิลปศึกษา .425 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกรายวิชา ยกเว้นในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้นวิชาวิทยาศาสตร์ที่อยู่ในระดับสูง โดยวิชาวิทยาศาสตร์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุด .605 รองลงมาได้แก่ วิชาศิลปศึกษา .361 และวิชาภาษาอังกฤษ .283 ตามลำดับ

3.3 การทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่นๆ โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรต่าง ๆ อาทิ ระดับเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดาระดับชั้นอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝัน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยตามตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยแยกเปรียบเทียบตามลักษณะของการเลือกโรงเรียนเพื่อการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังตาราง 14

ตาราง 14 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าการทดสอบทีในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ โดยเปรียบเทียบตาม ระดับเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นอาชีพของมารดา ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝัน

ตัวแปร	กลุ่มเปรียบเทียบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t-value
เกรดเฉลี่ยในระดับชั้น ม.2	เลือกโรงเรียนสาธิต	281	3.33	.68	5.24***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	81	3.70	.51	
เกรดเฉลี่ยในระดับชั้น ม.1	เลือกโรงเรียนสาธิต	281	3.24	.67	5.11***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	81	3.65	.57	
ระดับชั้นอาชีพของมารดา	เลือกโรงเรียนสาธิต	270	1.99	.85	2.82**
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	78	2.33	.99	
ระดับชั้นอาชีพของบิดา	เลือกโรงเรียนสาธิต	266	1.65	.71	2.70**
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	79	1.91	.89	
ระดับชั้นอาชีพที่ผู้ปกครองคาดหวัง	เลือกโรงเรียนสาธิต	107	3.17	.94	3.57***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	32	3.69	.64	
ระดับชั้นอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝัน	เลือกโรงเรียนสาธิต	192	2.87	.84	4.89***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่น ๆ	62	3.45	.74	

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 / **ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 / ***ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001

จากตาราง 14 พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนกลุ่มที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

เมื่อเปรียบเทียบในเรื่องเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

3.4 การทดสอบสมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่นๆ โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความชอบในวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาภาษาไทย, วิชาสังคมศึกษา, วิชาคณิตศาสตร์, วิชาวิทยาศาสตร์, วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาศิลปศึกษา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยตามตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยแยกเปรียบเทียบตามลักษณะของการเลือกโรงเรียนเพื่อการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังตาราง 15

ตาราง 15 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าการทดสอบที ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่นๆ โดยเปรียบเทียบตามระดับความชอบในวิชาภาษาไทย, วิชาสังคมศึกษา, วิชาคณิตศาสตร์,

ตัวแปร	กลุ่มเปรียบเทียบ	N	X	S.D.	t-value
ความชอบวิชาภาษาไทย	เลือกโรงเรียนสาธิต	246	4.76	1.42	2.95***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	70	4.20	1.38	
ความชอบวิชาสังคมศึกษา	เลือกโรงเรียนสาธิต	245	4.16	1.51	1.75
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	67	3.81	1.38	
ความชอบวิชาคณิตศาสตร์	เลือกโรงเรียนสาธิต	247	5.17	1.83	3.89***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	77	5.88	1.24	
ความชอบวิชาวิทยาศาสตร์	เลือกโรงเรียนสาธิต	248	4.55	1.72	4.40***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	72	5.44	1.46	
ความชอบวิชาภาษาอังกฤษ	เลือกโรงเรียนสาธิต	253	4.67	1.85	1.46
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	73	5.00	1.65	
ความชอบวิชาศิลปศึกษา	เลือกโรงเรียนสาธิต	240	4.11	1.92	3.74***
	เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมหรืออื่นๆ	62	3.19	1.66	

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 / **ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 / ***ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .001

จากตาราง 15 พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนกลุ่มที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาภาษาไทย สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

เมื่อพิจารณาในวิชาสังคมศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาสังคมศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยพบว่านักเรียนกลุ่มที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาที่สังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อพิจารณาในวิชาคณิตศาสตร์พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

และเมื่อพิจารณาวิชาศิลปศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาศิลปศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยนักเรียนกลุ่มที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาศิลปศึกษา สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

3.5 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงโดยเปรียบเทียบตามตัวแปรต่าง ๆ เกี่ยวกับความแตกต่างกันในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยตามตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยแยกเปรียบเทียบตามลักษณะของการเลือกโรงเรียนเพื่อการเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-test) ดังตาราง 16

ตาราง 16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าการทดสอบที ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง โดยเปรียบเทียบตามระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต

ตัวแปร	กลุ่มเปรียบเทียบ	N	X	S.D.	t-value
ระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง	นักเรียนชาย	70	2.94	0.76	2.821**
	นักเรียนหญิง	79	3.53	0.88	
ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝัน	นักเรียนชาย	120	2.85	0.96	4.196***
	นักเรียนหญิง	152	3.13	0.75	

จากตาราง 16 พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีความแตกต่างกันในระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยนักเรียนหญิงจะมีระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันสูงกว่านักเรียนชาย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน” ในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยอยู่ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และ 2) เพื่อศึกษาเหตุผลและความรู้ความเข้าใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานอยู่ 6 ประการ ดังนี้ คือ 1) ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) 2) ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) 3) ความชอบในรายวิชามีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับแผนการเรียนที่นักเรียนจะเลือกเพื่อเรียนต่อ 4) กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวันกับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีความแตกต่างกันในเรื่อง ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต 5) กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีความแตกต่างในเรื่อง คะแนนเฉลี่ยของความชอบในรายวิชาต่าง ๆ คือ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาศิลปะศึกษา และ 6) นักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิงมีความแตกต่างกันในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต

ประชากรสำหรับการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสาริต
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนทั้งหมด 8 ห้องเรียน โดย
แยกเป็นนักเรียนหญิง 231 คน และนักเรียนชาย 166 คน รวมทั้งหมด 397 คน โดยที่กลุ่มตัวอย่าง
สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด

การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลส่วนตัว
และ 2) ข้อมูลทางการศึกษา โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 386 ฉบับจากจำนวนทั้ง
หมด 397 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.23

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบค่าที

ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเพศหญิงมากกว่า
เพศชาย ถึงร้อยละ 17.6 คิดเป็นสัดส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชายในสัดส่วน 1.43 : 1 คน โดยเป็น
นักเรียนหญิงร้อยละ 58.8 เป็นนักเรียนชายร้อยละ 41.2 นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับเกรดเฉลี่ยในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง กล่าวคือมีนักเรียนเพียงร้อยละ 10.1 เท่านั้น ที่มีระดับ
เกรดเฉลี่ยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่ำกว่า 2.00 นักเรียนร้อยละ 52.3 หรือมากกว่าครึ่งหนึ่งของนักเรียน
ทั้งหมดมีระดับเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3 ขึ้นไป ซึ่งค่อนข้างสอดคล้องกับผลการเรียนในภาคการเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2541 หรือในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เทอมที่ 1 ที่พบว่า มีนักเรียนร้อยละ 44.6 มีผลการเรียน
ในระดับสูงหรือเกรดเฉลี่ยมากกว่า 3.00 ขึ้นไปโดยนักเรียนทั้งหมดมีระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ประมาณ 3.4223 โดยมีการกระจายของคะแนนนักเรียนทั้งหมดคิดเป็นส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานเท่ากับ 0.6687 ซึ่งถือว่ามีกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีการเกาะกลุ่มกันมาก ไม่ค่อยแตกต่างกันมากนักในระดับคะแนนเฉลี่ย
ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงคะแนนเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนทั้ง
หมดมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.3264 และมีการกระจายของคะแนนโดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เท่ากับ 0.6678 ซึ่งลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

เมื่อพิจารณาในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ โดยในที่นี้จะพิจารณาถึงจำนวนเงินที่นักเรียนนำมา
โรงเรียนเฉลี่ยในแต่ละวัน พบว่าอัตราที่นักเรียนนำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ย 51-100 บาท มากที่สุด
ร้อยละ 58.0 หรือมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนนักเรียนทั้งหมด โดยมีข้อสังเกตว่ามีนักเรียนที่

นำเงินมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยมากกว่า 300 บาทขึ้นไป ถึง 18 คน (ร้อยละ 4.7) โดยมีค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่นำเงินมาโรงเรียนเท่ากับ 89.6691 บาท สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน พบว่า นักเรียนจำนวนมากที่สุดได้รับค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนจากบิดาและมารดา ร้อยละ 81.9 สำหรับในลักษณะของการพักอาศัยหรือรูปแบบการพึ่งพิงของนักเรียนในปัจจุบัน พบว่านักเรียนจำนวนมากที่พักอาศัยกับบิดาและมารดา ร้อยละ 87.8 ส่วนในตัวเลือกอื่น ๆ พบว่านักเรียนพักอาศัยอยู่กับพี่ ลุง ป้า น้า อา ย่า รวมทั้งคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติ เช่น แม่ของเพื่อน เป็นต้น

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบอาชีพของบิดา นักเรียนนั้นพบว่า ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมาก็คือประกอบอาชีพค้าขาย และประกอบอาชีพนักธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนลักษณะการประกอบอาชีพของมารดา นักเรียนนั้น ประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมาก็คือไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรหรือเป็นแม่บ้าน และประกอบอาชีพค้าขายตามลำดับ โดยลักษณะหรือประเภทอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังต่อนักเรียน ได้แก่ อาชีพอะไรก็ได้ตามความสมัครใจของนักเรียนเองมากที่สุด รองลงมาก็คืออาชีพแพทย์/ทันตแพทย์ และประกอบอาชีพนักธุรกิจและอาชีพข้าราชการที่มีจำนวนเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนลักษณะหรือประเภทอาชีพที่ตัวนักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตนั้น ได้แก่ อาชีพแพทย์/ทันตแพทย์ รองลงมาก็ยังไม่แน่ใจและอาชีพนักธุรกิจตามลำดับ แต่เมื่อทำการพิจารณาในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพของบิดา นักเรียน พบว่าบิดา นักเรียนส่วนใหญ่มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับปานกลางมากที่สุด รองลงมาก็คือในระดับต่ำ และในระดับปานกลางค่อนข้างสูงตามลำดับ ส่วนระดับชั้นทางอาชีพของมารดา นักเรียนนั้น มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับต่ำมากที่สุด รองลงมาก็คือในระดับปานกลาง และในระดับปานกลางค่อนข้างสูงตามลำดับ ส่วนระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนคาดหวังต่อนักเรียนนั้น มีความคาดหวังในระดับชั้นทางอาชีพในระดับสูงมากที่สุด รองลงมาก็คือในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และในระดับปานกลางตามลำดับ ส่วนระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตนั้น มีระดับชั้นทางอาชีพในระดับปานกลางค่อนข้างสูงมากที่สุด รองลงมาก็คือในระดับสูง และในระดับปานกลางตามลำดับ โดยระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนคาดหวังต่อนักเรียนสูงกว่าระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาคำต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน พบผลการศึกษาน่าสนใจดังนี้

ลำดับความชอบในรายวิชาของนักเรียนโดยให้เรียงลำดับความชอบพบว่า ในวิชาภาษาไทย นักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 4 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 3 และในลำดับที่ 2 ตามลำดับ วิชาสังคมศึกษาพบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 5 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 4 และในลำดับที่ 2 ตามลำดับ วิชาคณิตศาสตร์พบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 1 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 2 และในลำดับที่ 3 ตามลำดับ วิชาวิทยาศาสตร์พบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 2 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 1 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 2 และในลำดับที่ 3 ตามลำดับ และในวิชาศิลปศึกษาพบว่านักเรียนจะให้ความชอบในลำดับที่ 6 มากที่สุด รองลงมาคือให้ความชอบในลำดับที่ 1 และในลำดับที่ 4 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของวิชาทั้งหมดจะพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา และวิชาศิลปศึกษา ตามลำดับ นอกจากนี้ในตัวเล็กรอื่น ๆ ที่นักเรียนระบุ พบว่า มีวิชาพลศึกษามากที่สุด รองลงมาคือวิชาเลือกเสรี ดนตรี แอโรบิค ดนตรีไทย ตามลำดับ นอกจากนี้ก็คือวิชาคอมพิวเตอร์ ละคร ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ

เมื่อพิจารณาลำดับความชอบในรายวิชาโดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งพิจารณาคะแนนเฉลี่ยจากการให้ความชอบใน 3 ลำดับวิชาแรก พบว่าในนักเรียนชาย จะมีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาไทยตามลำดับ ส่วนในนักเรียนหญิงจะมีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษและวิชาวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ

สายการเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้ว เกือบจะทั้งหมดเลือกเรียนต่อในสายสามัญ โดยมีนักเรียนเพียงร้อยละ 0.8 เท่านั้นที่เลือกเรียนต่อในสายอาชีพ และเมื่อพิจารณาถึงประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้วพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนของรัฐบาล มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเอกชน ในกรณีที่นักเรียนเลือกโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนจะให้เหตุผลว่า เนื่องจากค่าเล่าเรียนถูก ประหยัด มีชื่อเสียงและมาตรฐานดี ระบบการให้การศึกษาดี การจัดการเรียนการสอนที่ดี

ระเบียบในโรงเรียนดี อาจารย์มีคุณวุฒิดีกว่า วิชาการเข้มแข็ง แผนการเรียนดีกว่า การควบคุมมาตรฐานทำได้ดี พื้นฐานทางวิชาการดี มีแนวโน้มที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มากกว่า ได้เปรียบในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนเอกชน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลเกี่ยวกับความสะดวก มีเพื่อนอยู่แล้ว ผู้ปกครองต้องการหรือผู้มีศักดิ์ศรีดีกว่าโรงเรียนเอกชน เป็นต้น สำหรับนักเรียนที่เลือกไม่เรียนโรงเรียนรัฐบาลก็ให้เหตุผลว่าเป็นความต้องการของผู้ปกครองบ้าง จะไปเรียนต่างประเทศบ้าง ตามเพื่อนสนิทไปบ้าง หรือบางคนก็ยังไม่แน่ใจ

สำหรับประเด็นโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีเพียงหนึ่งในห้าส่วนที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โดยเหตุผลของการเลือกเหล่านี้ พบว่ากลุ่มที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน นักเรียนจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่านักเรียนเลือกเรียนด้วยตัวเองมากที่สุด รองลงมาก็คือต้องการอยู่กับเพื่อน ๆ และเหตุผลที่ว่าจัดการเรียนการสอนการบริหารของโรงเรียนดีเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ นั้นนักเรียนจำนวนมากที่สุดให้เหตุผลว่านักเรียนเลือกโรงเรียนเหล่านี้ เพราะเป็นความประสงค์ของผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือความมีชื่อเสียงของโรงเรียน และมีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้ตามลำดับ

แผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเรียนต่อ ซึ่งจะแยกการพิจารณาเป็นสองส่วนคือ กลุ่มที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน นักเรียนจำนวนมากที่สุดเลือกแผนการเรียนคณิต-วิทย์ รองลงมาได้แก่แผนการเรียนภาษา-คณิต และภาษา-(ฝรั่งเศส) ตามลำดับ สำหรับในกลุ่มที่เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลที่พบมีความสอดคล้องกันกับการเลือกของนักเรียนที่เลือกโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

ผลการทดสอบสมมุติฐานในข้อ 1 พบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดา นอกจากนี้ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่อย่างไรก็ตามระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กับฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

ผลการทดสอบสมมุติฐานในข้อ 2 พบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่มีต่อตัวนักเรียนนี้กลับไม่มีความสัมพันธ์กันกับระดับชั้นทางอาชีพของมารดา ความคาดหวังในเรื่องอาชีพที่มีต่อตัวนักเรียนนี้จะไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่อย่างไรก็ตามระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนไฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตไม่มีความสัมพันธ์กันกับฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน)

ผลการทดสอบสมมุติฐานในข้อ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อพบว่ามีความสอดคล้องกัน โดยในกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกรายวิชา ส่วนในกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกรายวิชา ยกเว้นในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการทดสอบสมมุติฐานในข้อ 4 พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่ากลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลนี้พบในเรื่องของเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนไฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ส่วนในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพของบิดา และระดับชั้นทางอาชีพของมารดา พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, มารดาสูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมุติฐานในข้อ 5 พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาภาษาไทย และวิชาศิลปะศึกษาสูงกว่า กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในรายวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียน

ด้วย นอกจากนี้ยังแนะนำให้ตรวจตราบริเวณโรงเรียนให้ทั่วถึง เพราะมีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย บางคนแอบไปสูบบุหรี่ 3) ด้านวิชาการ เช่น การสอนและการให้คะแนน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรลดคะแนนมากเกินไป เวลาสำหรับการสอนกับเนื้อหาควรจะมีความสัมพันธ์กัน ควรเข้าสอนและเลิกสอนให้ตรงเวลา และควรมีพักบ้างในระหว่างการเรียนเพื่อจะได้ไม่เครียดมาก การเรียนการสอนควรใช้เกณฑ์เดียวกันทุกห้อง อาจารย์ไม่ควรใช้อารมณ์ในการสอน ควรสอนแบบ Co-operative learning ไม่ควรสอนที่เน้นการท่องจำมากเกินไป ควรใช้สื่อสำหรับการสอนให้มากขึ้น บางส่วนเห็นว่าข้อสอบยากเกินไป แต่บางส่วนเห็นว่าดีทำให้สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้ และอาจารย์ไม่ควรคิดว่าห้องที่เก่ง (ห้องอันดับหนึ่ง) เก่งอยู่แล้วไม่ต้องสอน 4) ด้านการจัดห้องเรียนนักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ควรลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง ควรปรับปรุงเรื่องการระบายอากาศ แสงสว่างในห้อง ควรติดแอร์ เพราะวุ่นวายมาก จัดนักเรียนตามลำดับผลการเรียน จัดที่นั่งคำนึงถึงสรีระและความผิดปกติทางสายตารวมทั้งไม่แบ่งชั้นทางการเรียน ควรมีการสลับที่นั่งกันบ้าง ควรใช้ไวท์บอร์ดแทนกระดานดำที่ใช้ชอล์ค เพราะมีฝุ่นมาก ควรจัดห้องสำหรับเด็กเกรโดยเฉพาะ รวมถึงควรปรับปรุงห้องเรียนอาคารรวมน้ำใจ 9 เพราะว่าห้องเล็ก ทางเดินแคบแต่มีนักเรียนมากทำให้อึดอัด รวมถึงห้องน้ำของโรงเรียนสกปรกมาก และ 5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นักเรียนให้ข้อคิดเห็นว่าควรจะมีกิจกรรมในช่วงใกล้สอบ หรือลดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นลงไปบ้าง อาจารย์ประจำชั้นควรเอาใจใส่นักเรียนให้มากกว่าเดิม โรงเรียนควรผลิตและให้ใช้กระเป๋านักเรียนเหมือนกัน ปรับปรุงสนามฟุตบอลและส่งเสริมการกีฬามากกว่านี้ รวมทั้งอุปกรณ์ทางดนตรีและกีฬาควรปรับปรุง ควรพัฒนาในเรื่องอาคารสถานที่ ปรับปรุงเรื่องอาหารและควรบริการด้านขายอุปกรณ์การเรียนตลอดเวลาเพราะสะดวกสำหรับซื้ออุปกรณ์เพื่อใช้ทำงานหรือการบ้าน ควรมีห้องประชุมเพราะนั่งฟังกลางแดดนาน ๆ ทำให้เสียสุขภาพ ห้องเรียนควรติดระบบปรับอากาศหรือระบบการระบายอากาศ ควรมีอินเตอร์เน็ตให้นักเรียนใช้บ้าง นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอที่พบบ่อยมากก็คือ อยากให้เลิกข้อห้ามการใช้หลอดดูดน้ำ เพราะแก้วมีน้อย สกปรก และอาจจะติดโรคจากเพื่อนได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิจัย สามารถสรุปและอภิปรายข้อค้นพบต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัย โดยแยกอภิปรายเป็นสามส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นการอธิบายในภาพรวมของข้อมูลและข้อค้นพบจากงานวิจัย ทั้งที่มาจากการวิเคราะห์ทางสถิติและการวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content analysis) ซึ่งโดยภาพรวมของข้อมูลและข้อ

ค้นพบจากงานวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้ คือ ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนคาดหวังต่อนักเรียนนั้น มีความคาดหวังในระดับชั้นทางอาชีพในระดับสูง ส่วนระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตนั้น มีระดับทางอาชีพในระดับปานกลางค่อนข้างสูง จะเห็นว่ามี ความแตกต่างกันระหว่างระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังต่อนักเรียนกับ ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ซึ่งอาจจะเป็นเพราะว่าบิดามารดาหรือ ผู้ปกครองของนักเรียนประเมินขีดความสามารถทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าการที่นักเรียนประเมิน ความสามารถทางการเรียนของตัวเอง ลำดับความชอบในรายวิชาของนักเรียนโดยให้เรียงลำดับความ ชอบพบว่าพบว่า นักเรียนทั้งหมดส่วนใหญ่จะชอบในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด รองลงมาได้แก่วิชา วิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา และวิชาศิลปศึกษา ตามลำดับ นอกจากนี้ ในตัวเลือกอื่น ๆ ที่นักเรียนระบุ พบว่า มีวิชาพลศึกษามากที่สุด รองลงมาคือวิชาเลือกเสรี ดนตรี และแนะแนว ดนตรีไทย ตามลำดับ นอกจากนั้นก็คือวิชาคอมพิวเตอร์ คหกรรม ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ เมื่อ พิจารณาลำดับความชอบในรายวิชาโดยเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งพิจารณา คะแนนเฉลี่ยจากการให้ความชอบใน 3 ลำดับวิชาแรก พบว่าในนักเรียนชาย จะมีความชอบในวิชา คณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาไทยตามลำดับ ส่วนในนักเรียนหญิงจะมีความชอบในวิชา คณิตศาสตร์มากที่สุด วิชาภาษาอังกฤษและวิชาวิทยาศาสตร์ ตามลำดับ ซึ่งลำดับความชอบนี้ อาจจะไม่ ใช่อันดับความชอบจริง ๆ แต่อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนประเมินจากความสำคัญของวิชาที่จะมีผลต่อ การสอบเพื่อศึกษาต่อของตนเองในอนาคตก็ได้ สายการเรียนที่นักเรียนคิดว่าจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้วเกือบทั้งหมดเลือกเรียนต่อในสายสามัญ มากกว่าสายอาชีพ และนักเรียนคิดว่า โรงเรียนที่นักเรียนจะเรียนต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปแล้ว คือ โรงเรียนของรัฐบาลมากกว่า โรงเรียนเอกชน เนื่องจากค่าเล่าเรียนถูก ประหยัด มีชื่อเสียงและมาตรฐานดี ระบบการให้การศึกษาดี การจัดการเรียนการสอนที่ดี ระเบียบในโรงเรียนดี อาจารย์มีคุณวุฒิดีกว่า วิชาการเข้มแข็ง แผนการเรียน ดีกว่า การควบคุมมาตรฐานทำได้ดี พื้นฐานทางวิชาการดี มีแนวโน้มที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก กว่า ได้เปรียบในเรื่องต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนเอกชน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลเกี่ยวกับความสะดวก มี เพื่อนอยู่แล้ว ผู้ปกครองต้องการ หรือดูมีศักดิ์ศรีดีกว่าโรงเรียนเอกชน รวมทั้งนักเรียนบางส่วนที่ต้อง เลือกโรงเรียนเอกชนนั้นมาจากความต้องการของผู้ปกครอง และนักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะเรียนต่อใน โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โดยมีเหตุผลว่านักเรียนเลือกเรียนด้วยตัวเอง ต้องการอยู่กับเพื่อน ๆ และ เหตุผลที่ว่าจัดการเรียนการสอน การบริหารของโรงเรียนดีเมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น มีเพียงหนึ่งใน ห้าส่วนเท่านั้นที่เลือกจะเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โดยเหตุผลของการเลือกเหล่านี้ พบว่า นักเรียนเลือกเพราะเป็นความประสงค์ของผู้ปกครองความมีชื่อเสียงของโรงเรียน และมีโอกาสเข้า มหาวิทยาลัยได้ ตามลำดับ สำหรับแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเรียนต่อ กลุ่มที่เลือกโรงเรียนสาธิต

มศว ปทุมวัน และกลุ่มที่เลือกโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เลือกแผนการเรียนสอดคล้องกันคือ แผนการเรียนคณิต-วิทย์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ แผนการเรียนภาษา-คณิต และภาษา-(ฝรั่งเศส) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การทดสอบสมมุติฐานทางการวิจัย ซึ่งในการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในครั้งนี้มีสมมุติฐานทางการวิจัย ผลการทดสอบและการอภิปรายผลที่สำคัญอยู่ 6 ประการ ดังนี้ คือ

1) ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน, ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) ทั้งนี้เพื่อที่จะพิจารณาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียนในอนาคต (เป็นการศึกษาจากข้อมูลในเบื้องต้น) ผลการวิเคราะห์พบว่า ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และระดับชั้นทางอาชีพของบิดา แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดาและฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) อาจจะเป็นเพราะว่าระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันนั้นนักเรียนจะคำนึงถึงความคาดหวังที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีต่อตัวเขามากที่สุด รวมทั้งนักเรียนจะประเมินตามระดับผลการเรียนของตนเอง ส่วนระดับชั้นทางอาชีพของบิดานั้นอาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนยึดเอาระดับชั้นทางอาชีพของบิดาเป็นโมเดลหรือแบบอย่างมากกว่าระดับชั้นทางอาชีพของมารดา และระดับชั้นทางอาชีพของนักเรียนที่เลือกนั้นฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลต่อการเลือกน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจของไครท์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2529 : 91-94 อ้างอิงมาจาก Crites, 1971) ซึ่งอธิบายว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นความมุ่งหวังของบุคคลที่เกิดจากความสนใจในอาชีพนั้น ๆ เพราะความสนใจในทางอาชีพมีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเลือกของบุคคลจะเกี่ยวข้องกันกับตัวแปรต่างๆ เช่น ทั่วไปัญญา สถานภาพของครอบครัว ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดจากการที่ตัวบุคคลทำการประเมินด้วยตนเอง

2) ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับผลการเรียน (เกรด

เฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2, เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) ทั้งนี้ เพื่อที่จะพิจารณาถึงตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน (เป็นการศึกษาจากข้อมูลในเบื้องต้น) ผลการศึกษาพบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดาและฐานะทางเศรษฐกิจ (อัตราเงินที่นักเรียนนำมาโรงเรียนโดยเฉลี่ยต่อวัน) ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนนั้น บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะประเมินจากระดับผลการเรียนของตัวเอง นอกจากนั้น ความคาดหวังนี้อาจจะยึดรูปแบบหรือลักษณะทางอาชีพ ระดับชั้นทางอาชีพของบิดาซึ่งเป็นผู้นำครอบครัวเป็นหลัก เพราะว่าไม่พบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดาแต่อย่างใด รวมทั้งความคาดหวังนี้ก็ได้พิจารณาไปถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจร่วมด้วย

3) ความชอบในรายวิชามีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับแผนการเรียนที่นักเรียนจะเลือกเพื่อเรียนต่อ ทั้งนี้เพื่อที่จะพิจารณาดูความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชากับความต้องการที่จะเลือกแผนการเรียน เพราะว่าถ้าหากนักเรียนได้เลือกแผนการเรียนที่ตรงกับความชอบและความสนใจของตนเอง ย่อมจะทำให้พัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปด้วยดี มากกว่าการเลือกแผนการเรียนที่ไม่ตรงกับความชอบของตนเอง ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชา กับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อ พบว่ามีความสอดคล้องกัน โดยในกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชา กับแผนการเรียนที่นักเรียนจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกรายวิชา ส่วนในกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างความชอบในรายวิชา กับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะเลือกเพื่อเรียนต่อมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกือบทุกรายวิชา ยกเว้นในวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสามารถตีความได้ว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีโอกาสของการเลือกและการเลือกแผนการเรียนที่ค่อนข้างมีความสัมพันธ์หรือเลือกได้ตรงกับความชอบและความต้องการของตนเองได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ โอกาสของการเลือกและความต้องการ

จะเลือกแผนการเรียนได้ตรงกับความชอบและความต้องการของตนเองจะมีน้อย ทั้งนี้อาจมาจากขีดจำกัดในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของข้อมูล และการที่จะต้องสอบแข่งขัน

4) เป็นการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันในตัวแปรเกี่ยวกับ ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, ระดับเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา, ระดับชั้นทางอาชีพของมารดา, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนและระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ทั้งนี้เพื่อที่จะศึกษาอิทธิพลเบื้องต้นของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อการเลือกโรงเรียนสำหรับการเรียนต่อ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษามีค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541, ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต, ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน สูงกว่ากลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบความแตกต่างในเรื่องของระดับชั้นทางอาชีพของบิดา และระดับชั้นทางอาชีพของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษานี้สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษากับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีการประเมินความสามารถทางการเรียนของตนเองในการเลือกสถานที่เรียนต่อเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังรวมความถึงความใฝ่ฝันในอาชีพในอนาคตด้วย นอกจากนี้ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนก็มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกเรียนในโรงเรียนทั้งสองเป็นอย่างดี ส่วนระดับชั้นทางอาชีพของบิดาและระดับชั้นทางอาชีพของมารดานั้นก็อาจจะมีส่วนสำคัญอยู่บ้างในการกำหนดการตัดสินใจเลือกเรียนในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่พึงพิจารณา

5) เป็นการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในรายวิชาต่าง ๆ คือ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาศิลปศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะเป็นการศึกษาความชอบของนักเรียนทั้งสองกลุ่มเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและสภาพของการเลือกเรียนในโรงเรียนที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาภาษาไทย และวิชาศิลปศึกษาสูงกว่า กลุ่ม

นักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในรายวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์พบว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนในรายวิชาสังคมศึกษาและวิชาภาษาอังกฤษไม่พบความแตกต่างในเรื่องคะแนนเฉลี่ยความชอบในรายวิชาเหล่านี้ โดยพบเพียงว่าในวิชาสังคมศึกษากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความชอบในวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน เพียงเล็กน้อยเช่นเดียวกัน จากผลการวิเคราะห์นี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษมากกว่า ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กลับมีความชอบในวิชาภาษาไทย ศิลปศึกษาและสังคมศึกษามากกว่า บทสะท้อนนี้อาจจะเป็นทางเลือกในการพัฒนาขีดความสามารถและการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาที่นักเรียนเหล่านี้มีความชอบเป็นเบื้องต้น ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนเป็นไปในทิศทางที่ดีมากขึ้น

6) เป็นการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยด้านต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนเพศชายและนักเรียนเพศหญิง ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีความแตกต่างกันในระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ โดยนักเรียนหญิงจะมีระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่าการที่ระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันของนักเรียนหญิงมีระดับสูงกว่านักเรียนชายนั้นเป็นเพราะว่านักเรียนหญิงมีการประเมินตัวเองถึงความพร้อม และความสามารถในทางการเรียนที่ดีกว่านักเรียนชาย รวมทั้งลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียนหญิงในเรื่องของความตั้งใจเรียน ความขยันอาจจะทำให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองตั้งความคาดหวังระดับชั้นทางอาชีพสูงกว่านักเรียนชายตามไปด้วย

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอที่มาจากความคิดเห็นของนักเรียนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายให้ดีขึ้น มีข้อคิดเห็นที่น่าสนใจ

ใจดังนี้คือ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการปรับปรุงเทคนิคการสอน วิธีการสอน ความตรงต่อเวลาในการเข้าสอนหรือเลิกสอน 2) ด้านการปกครองบางส่วนเห็นว่าเข้มงวดดี ระเบียบดีอยู่แล้ว บางส่วนก็อ้างว่าเข้มงวดมากเกินไป ควรจะปล่อย ๆ บ้าง ควรเข้มงวดเรื่องมารยาทและการแต่งกาย การลงโทษควรพิจารณาจากเหตุผลนักเรียนด้วยเพราะอาจารย์ควรตรวจสอบตราสอดส่องภายในบริเวณโรงเรียนให้ทั่วถึง โดยอ้างว่ามีนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลายบางคนแอบไปสูบบุหรี่ 3) ด้านวิชาการ เช่น การสอนและการให้คะแนน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรลดคะแนนมากเกินไป ไม่ควรใช้อารมณ์ในการสอน และควรปรับปรุงวิธีการสอน แต่บางส่วนเห็นว่าวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันกับโรงเรียนอื่นได้ 4) ด้านการจัดห้องเรียน นักเรียนให้ความคิดเห็นว่า ควรลดจำนวนนักเรียนต่อห้องลง ควรปรับปรุงเรื่องการระบายอากาศแสงสว่างในห้อง รวมถึงห้องน้ำของโรงเรียนสกปรกมาก และ 5) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ นักเรียนให้ข้อคิดเห็นว่าจะงดกิจกรรมในช่วงใกล้สอบ หรือลดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นลงไปบ้าง อาจารย์ประจำชั้นควรเอาใจใส่นักเรียนให้มากกว่าเดิม รวมทั้งปรับปรุงในเรื่องอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

เนื่องจากนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นช่วงที่นักเรียนจะต้องก้าวเข้าไปเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นระดับชั้นที่จะเป็นการเตรียมพื้นฐานไปสู่การเรียนต่อในระดับสูงหรือสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นแนวทางการเลือกเรียนของกลุ่มนักเรียนในช่วงวัยดังกล่าว จึงมีความสำคัญต่อการกำหนดอนาคตของตนเองไม่น้อย การศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน จึงเป็นความพยายามในทางวิชาการอย่างหนึ่งที่จะนำเอาผลของการศึกษาดังกล่าวไปพัฒนาระบบการศึกษา และเป็นแนวทางแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะช่วยให้เด็กนักเรียนมีการเลือกแนวทางการศึกษาต่อที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสิ่งที่ตนเองต้องการได้ในระดับหนึ่ง การศึกษาครั้งนี้อาจจะเป็นเพียงการศึกษาเบื้องต้นอันจะนำไปสู่การศึกษาที่ลึกซึ้งต่อไป ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยมีสิ่งที่จะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานทางการศึกษาของโรงเรียนต่อไป ข้อเสนอในที่นี้อาจจะเป็นเพียงแนวคิดที่จะต้องนำไปประยุกต์เพื่อไปสู่วิธีการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมต่อไป ซึ่งการศึกษานี้มีข้อค้นพบที่ควรพิจารณา ดังนี้คือ

1. ระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนไม่ฝืนอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน ระดับผลการเรียน (เกรด

เฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 และระดับชั้นทางอาชีพของบิดา จะเห็นได้ว่าสิ่งที่นักเรียนประเมินนั้นที่สำคัญก็คือการประเมินความรู้ความสามารถของตนเอง รวมทั้งการประเมินถึงความรู้สึกและความต้องการของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังนั้นโรงเรียนควรให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโอกาสทางเลือกในการศึกษาที่ถูกต้องแก่นักเรียนและผู้ปกครองมากขึ้นจะช่วยให้นักเรียนมีโอกาสทางเลือกในการศึกษาที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

2. ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก กับระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ระดับชั้นทางอาชีพของบิดา ซึ่งผลการศึกษานี้เมื่อนำไปพิจารณาถึงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนกับระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียนได้ฝึนอยากจะเป็นในอนาคต พบว่าระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียนมีระดับสูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งเป็นบทพิสูจน์เบื้องต้นว่าโอกาสทางเลือกในการศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนมากในการกำหนดโอกาสทางเลือกเหล่านี้

3. กลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน มีโอกาสของทางเลือกและความต้องการที่จะเลือกแผนการเรียนให้ตรงกับความชอบและความต้องการของตนเองได้มากกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยในประเด็นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาระบบการวางแผนในการศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสของทางเลือกและความต้องการที่จะเลือกแผนการเรียนในการศึกษาต่อให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4. กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษมากกว่า ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน กลับมีความชอบในวิชาภาษาไทย ศิลปศึกษาและสังคมศึกษามากกว่า บทสะท้อนนี้อาจจะเป็นทางเลือกในการพัฒนาขีดความสามารถและการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาที่นักเรียนเหล่านี้มีความชอบเป็นเบื้องต้น ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนเป็นไปในทิศทางที่ดีมากขึ้น

5. ข้อเสนอแนะต่อระบบการวางแผน การบริหารจัดการ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ทั้งในระดับบริหารและระดับครูผู้สอนถึงโอกาสทางเลือกทางการศึกษาต่อของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนโอกาสทางเลือกในการศึกษาถูกต้องยิ่งขึ้น ทั้งนี้รายละเอียดและข้อค้นพบต่าง ๆ จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนางานทางการศึกษาต่อของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ในการนำเอาข้อค้นพบต่าง ๆ ที่ได้จากการวิจัยไปพิจารณา ประยุกต์ร่วมกับการวางแผนเพื่อการพัฒนา

โอกาสทางการศึกษาของนักเรียนต่อไป ทั้งในเรื่องช่อง การกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน และการบริหารจัดการระบบการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อ อย่างเป็นรูปธรรมและขยายผลมากขึ้น เพราะการวางแผนและการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมจะเป็นสิ่งสนับสนุนที่ดีต่อการพัฒนางานทางการศึกษาที่จะยังประโยชน์ให้กับนักเรียนมากขึ้น ซึ่งอาจจะรวมไปถึงการจัดการองค์การ การบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวศึกษาต่อ สิ่งเหล่านี้จะรวมความถึงการจัดสรรบุคลากรอย่างเหมาะสมกับงานดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

7. สนับสนุนการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวต่อไป อาจจะในแง่ของการศึกษาในรายละเอียดอื่น ๆ ร่วมด้วย การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการแนะแนวศึกษาต่อ การให้คำปรึกษาเทคนิคและระบบการพัฒนาในงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้เกิดขึ้น รวมทั้งจะเป็นแนวทางในการพัฒนางานทางวิชาการไปด้วย

8. บทสรุปของข้อปลี่ยนต่าง ๆ ที่พบจากการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน การแนะแนวศึกษาต่อและการพัฒนาทางการศึกษาทั้งนี้รายละเอียดต่าง ๆ ที่พบนั้นถึงแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่ก็ไม่ควรมองข้าม เพราะจุดเล็ก ๆ ที่มองข้ามอาจจะเป็นสาเหตุที่สำคัญของการทำให้โอกาสทางเลือกในการศึกษาต่อของนักเรียนมีน้อยลง หรือในทางตรงกันข้ามการเห็นประโยชน์และการแนะแนวส่งเสริมที่ดี ด้วยข้อมูลที่ถูกต้องอาจจะเปลี่ยนวิถีชีวิตหรือพัฒนาความสามารถในการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็นก็ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เกี่ยวกับตัวแปรทางด้านลำดับวิชาที่นักเรียนชอบ สาขารเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, และในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, รูปแบบของเหตุผลที่นักเรียนเลือกเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ และแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ เป็นสถานศึกษาต่อ การศึกษาครั้งนี้ข้อค้นพบต่าง ๆ จากงานวิจัยมีบางส่วนที่ผู้วิจัยคิดว่าค่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในลำดับต่อไป ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการนำไปวิเคราะห์หรือไปวิจัยในลำดับต่อไป เช่น

1. ควรจะมีการศึกษาถึงระดับเหตุผลของการให้ความสำคัญกับรายวิชา กับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในระบบของการพัฒนางาน แนวทางการศึกษาต่อของนักเรียน นอกจากนี้ยังอาจจะศึกษาถึงความพร้อมของนักเรียนในการเลือกเรียนต่อทั้งในสายสามัญ สายอาชีพ แผนการเรียนหรือโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. ควรจะมีการศึกษาวิจัยถึงทดลองในเรื่องการเปรียบเทียบประสิทธิผลของการเลือกสถานที่เรียน โอกาสทางการเรียน พัฒนาการทางการเรียน ของนักเรียนที่เลือกสถานที่เรียนอื่น ๆ เทียบกับกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน โดยอาจจะทำการศึกษาในลักษณะของการศึกษาระยะยาว หรือการศึกษาเฉพาะราย (Case Study) เพื่อหาข้อสรุป จุดดีและจุดด้อยเพื่อประกอบในการวางแผนการพัฒนาทางการเรียนการสอนต่อไป

3. ควรจะมีการศึกษาวิจัยถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อความต้องการในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 หรือการศึกษาในลักษณะของการติดตามผลของการเลือกเรียนในลักษณะต่าง ๆ กัน รวมทั้งการศึกษาทัศนคติในรายวิชาทุก ๆ วิชาแทนการศึกษาในลักษณะของลำดับความชอบซึ่งจะได้เพียงข้อมูลเบื้องต้นและไม่ชัดเจน โดยอาจจะศึกษาในลักษณะของการศึกษาเชิงความสัมพันธ์เพื่อดูตัวแปรที่เกี่ยวข้อง และหาตัวแปรในการทำนายลักษณะของการเลือกเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้นของนักเรียน

4. ควรจะมีการศึกษาวิจัยในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน กับตัวแปรที่เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม ระดับเหตุผลของการเลือกสายการเรียน สถานที่เรียน ทั้งในส่วนที่เป็นข้อมูลจากตัวนักเรียนเอง และข้อมูลจากผู้ปกครอง

5. ควรจะมีการศึกษาวิจัยถึงระดับความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองรวมทั้งเหตุผลและความต้องการของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ที่อาจจะเกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลกับการตัดสินใจเลือกแนวทางของเด็ก รวมทั้งศึกษาถึงความสอดคล้องระหว่างความต้องการของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับเด็ก อันจะทำให้ทราบข้อมูลและช่วยให้นักเรียนมีแนวทางเลือกต่าง ๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน การศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดหลายอย่างในการทำวิจัยที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาดังนี้

1. เนื่องจากการศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เป็นการศึกษาในเชิงสำรวจของสถานศึกษาดังกล่าว ผลการวิจัยนี้จึงมีความเฉพาะกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่พอสมควร การอ้างอิงและการสรุปผลต่อการนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างไปจากที่ผู้วิจัยศึกษาจึงควรจะพิจารณาในเรื่องของความเป็นไปได้ให้มาก

2. การศึกษาครั้งนี้เป็นการมุ่งศึกษาที่ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในประเด็นต่าง ๆ เช่น ลำดับวิชาที่นักเรียนชอบ, สายการเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนและในกรณีที่นักเรียนเลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล ประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3, ประเภทของเหตุผลที่นักเรียนเลือกเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ และแผนการเรียนที่นักเรียนตั้งใจจะเลือกเรียนเมื่อนักเรียนเลือกโรงเรียนสาธิตเป็นสถานศึกษาต่อหรือเมื่อนักเรียนเลือกเรียนที่โรงเรียนอื่น ๆ เป็นสถานศึกษาต่อ โดยไม่ได้ศึกษาในตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นรายละเอียดหรืออาจจะเป็นสาเหตุของทางเลือกเหล่านั้น ดังนั้นการสรุปผลในเรื่องดังกล่าวจึงยังขาดความชัดเจนอยู่บ้างในบางประเด็นของการสรุปผลจากการวิจัย

3. เนื่องจากการเก็บข้อมูลด้านความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียนสาธิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวันมาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามไม่ได้ใช้การสัมภาษณ์ในบางส่วนของข้อมูลที่ควรจะเป็น เช่น เหตุผลของการเลือกเรียนต่อในโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งการสัมภาษณ์น่าจะให้รายละเอียดของข้อมูลได้ดีกว่า รวมทั้งประเด็นอื่นๆ สิ่งที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นเพียงการสะท้อนภาพของความคิดเห็น ระดับเหตุผล ความต้องการและทางเลือกของนักเรียนในระดับกลาง ๆ เท่านั้น

4. เนื่องจากการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งศึกษาในเชิงของการบรรยายลักษณะของข้อมูล และข้อค้นพบจากการวิจัยในเบื้องต้น การศึกษาเชิงความสัมพันธ์เป็นการศึกษาจากตัวแปรที่มีอยู่อย่างจำกัดจากข้อมูลในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์หรือความสัมพันธ์ สอดคล้อง จึงเป็นเพียงการวิเคราะห์จากสภาพของข้อมูลที่มีอยู่ โดยไม่ได้นำตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเกี่ยวข้อง กับสมมุติฐานที่ต้องการศึกษามาร่วมประกอบในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นการสรุปผลของ ความสัมพันธ์หรือความสอดคล้องในสมมุติฐานดังกล่าวจึงเป็นเพียงข้อสรุปถึงภาพรวมอย่างกว้าง ๆ ของข้อค้นพบจากการวิจัยเท่านั้น

5. เนื่องจากการวิจัยเชิงสำรวจ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นการเปรียบเทียบเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียนกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิตและกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียน เตรียมอุดมหรือโรงเรียนอื่น ๆ จึงเป็นเพียงการวิเคราะห์จากสภาพของข้อมูลที่มีอยู่ โดยไม่ได้ควบคุมในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างในลักษณะของการวิจัยทดลองหรือการวิจัยกึ่งทดลองอย่างแท้จริง การสรุปผลที่ได้จึงเป็นเพียงข้อสังเกตและข้อควรพิจารณาเท่านั้น

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเวช, 2528.
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. มนุษยสัมพันธ์ เล่ม 1. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา, 2534.
- กาญจนา ถินทรตันศิริกุล. “สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความสนใจ ความถนัด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- จิราภรณ์ ตั้งกิตติภากรณ์. จิตวิทยาเบื้องต้น. สงขลา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2532.
- ช่อทิพย์ ราศรีเกรียงไกร. “ความมุ่งหวังของบิดา ที่มีต่อการศึกษาและอาชีพของบุตร : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษามัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนสังกัดมหาวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมวิทยามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา สาขาประชากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- พยอม วงศ์สารศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.
- เทคโนโลยีราชมงคล, สถาบัน. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2535) สายวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : กองงานวิชาเขต, 2535.
- ทิพย์มาศย์ พลมลศักดิ์. ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้น ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- นิภา วัฒนวณิน. “การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคใต้.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ประยูร มัยโกคา. “การสำรวจความต้องการการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดชุมพร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.

ประเวศ วะสี. การศึกษาเพื่อปวงชน. เอกสารการประชุมสัมมนาทางวิชาการและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ.2534, ของสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย วันที่ 17-19 เมษายน 2534 ณ ห้องคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า, กรุงเทพมหานคร, ธีรพงษ์การพิมพ์ หน้า 63-66, 2534.

เปื้อง กิจรัตน์. อุดสาหกรรมศึกษา หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : คณะอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร กรมการฝึกหัดครู, 2532.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. เอกสารประกอบการสอนแนะแนว 515 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

พรศรี สุนสวัสดิ์. “เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

มารศรี กองเกตุ. “ผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้บิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

รวีวรรณ ชินะตระกูล. ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 2535.

วินิจ เกตุขำ. มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารยุคใหม่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

ขมาธร พันธุมโพธิ์. “การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สมบัติ สุขสมบูรณ์. “การศึกษาปัจจัยต่อความสนใจเลือกเรียนต่อสายสามัญศึกษา และสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2522.

สมเดช อารีสวัสดิ์. “การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครู.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

สุนทรรัตน์ กันหลง. “ความตรงตามสภาพของแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของครู.” วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2536.

สำเริง บุญเรืองรัตน์. “การวัดทัศนคติและความสนใจ,” วารสารการวัดผลการศึกษา. 2 : 8-9 กันยายน-ธันวาคม 2524.

หลุย จำปาเทศ. จิตวิทยาการสูงใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทสามัคคีสาส์น จำกัด, 2533.

อรอนงค์ แจ่มผล. “การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

อรุณศรี กุมุท. เอกสารคำบรรยายการใช้ข้อมูลที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

อพงศ์ สกุลฤ. “การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

อาชีพศึกษา, กรม. ภูมยแจสรรหาแรงงานอาชีพะ. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีพศึกษา, 2535 ก.

_____. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530. (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : แผนกช่างพิมพ์ วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร, 2535.

อารีย์ พันธุ์ณี. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด 2534.

- Abusal, Mohammad Abdulkarim. "Characteristic and Factors Affecting Students' Choice of Vocational Programs in Area Vocational Technical Schools in Oklahoma." **Dissertation Abstracts International** 44 (January 1984) : 2124-A.
- Blackburn, Sarah Pauline Sturdivant. "Relationship of Selected Variables to Occupational and Educational Aspirations and Expectations of Female High School Seniors." **Dissertation Abstracts International** 35 (January 1975) : 4152-A.
- Coffman, Janet Sue Moore. "The Effects of Group Activities on Career Maturity, Interests, Sex-Typing of Occupations and Career Choice Preferences of Junior High School Students." **Dissertation Abstracts International** 42 (July 1981) : 187-A.
- Crites, John O. **Vocational Psychology**. New York : Mc Graw-Hill Book Company, 1969.
- Cronbach, Lee J. **Educational Psychology**. New York : Harcourt Brace and Company, 1966.
- Dewey, John. **Dictionary of Education**. New York : Philosophical Library, 1972.
- Ginzberg, E. **The Development of Human Resources**. New York : Mc Graw - Hill Book Company. Inc., 1966.
- Good, Carter V. **Dictionary of Education**. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book, 1973.
- Hawkes, Dennis Atherton. "Stability of Student Vocational Interests from the Ninth to the Eleventh Grade in Frederick County, Maryland." **Dissertation Abstracts International** 39 (March 1978) : 2064 A.
- Holland, J. **Current Psychological Theories of Occupation Choice and Their Implication for National Planning**. CIRE Abstract, 1973.
- Hutton, Sandra Smith "Occupational Interests and The Motivation for Occupational Achievements Among Women." **Dissertation Abstracts International** 39 (April 1979) : 6051-A.
- Janssen, Susan L. G. "Determinants of Parents Aspirations and Expectations for their Children's Educational and Occupational Attainments." **Dissertation Abstracts International** 43 (February 1983) : 2804 A.
- Jager, Harry A. and Gliford P. Frochlich. "Guidance Tools for Vocational Shop Instructor," **Vocational Instructor's shop Handbook VIII**. New York : Harper and Brothers, 1947.

- Philibin, Ralph Eugene. "Interests, Ability, Achievement and Selected Characteristics of Student in Different High School Programs." **Dissertation Abstracts International** 40 (February 1980) : 4415-A.
- Roe, Anne. **The Psychology of Occupations**. New York : John Willey and Sons, Inc., 1964.
- Super, Donald E. and Jahn O. Crites. **Appraising Vocational Fitness**. Delhi : Universal Book Stall, 1968.
- Tanger, Walter L. "Vocational Choice and dPrsonality : A study of the Relationship of Personality to choice of Vocational Field and Vocational Aspiration Level" **Dissertation Abstracts International** 17 (July 1957) : 890.
- The Psychology of Careers**. New York : Harper & Row Publishers, 1957.
- Wagner, Lyle Walter. "A Longitudinal Vocational Choice Study of Students from a Minnesota High School (1960-1975)." **Dissertation Abstracts International** 39 (September 1979) : 1353-A.
- Weinroth, Ralph. "A Development Study of Vocational Interest Patterns of Adolescent Girls Age Theirteen to Eighteen." **Dissertation Abstracts International** 34 (September 1974) : 1453-A.
- Zaaiman, Linda E. "Vocational Interests and Vocational Choice with Special Reference to a Group of Teacher Training Students." **Dissertation Abstracts Internatonal** 40 (February 1980) : 4563-A.

ร.ร.สาธิต มศว. ปทุมวัน

2 ธันวาคม 2541

เรื่อง ขออนุมัติในการดำเนินงานการวิจัย

เรียน ท่านผู้อำนวยการ

ด้วยฝ่ายวิจัยวางแผนและพัฒนา จะดำเนินงานการวิจัย เรื่อง สำรวจความต้องการ
การศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปทุมวัน เพื่อนำผลจากการวิจัย มาเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ตามโครงการที่นำเสนอมา

จึงใคร่ขอความกรุณาท่านผู้อำนวยการพิจารณาอนุมัติในการดำเนินงานการวิจัย
ครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือยิ่ง

สัญญา รัตนวรารักษ์

แบบสำรวจเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ปีการศึกษา 2541

คำชี้แจง แบบสำรวจฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวทางการเรียนสอนได้อย่างเหมาะสม จึงขอให้นักเรียนกรอกข้อมูลลงในแบบสำรวจทั้ง 2 ตอนอย่างตรงไปตรงมา ทั้งนี้ข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน ทางโรงเรียนจะถือเป็นความลับจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ระดับคะแนนเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. ระดับคะแนนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541
4. บิดามีอาชีพ.....มารดามีอาชีพ.....
5. นักเรียนนำเงินมาโรงเรียน เฉลี่ยวันละประมาณ บาท
6. ความต้องการของบิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง คาดหวังอยากให้นักเรียนมีอาชีพ.....
.....
7. นักเรียนอยากประกอบอาชีพใดในอนาคต
8. ผู้ที่ออกค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน คือ
☐ บิดา - มารดา ☐ บิดา ☐ มารดา
☐ ผู้ปกครอง (ที่มีใช้บิดา มารดา ระบุ).....
9. ปัจจุบันนักเรียนพักอาศัยอยู่กับ
☐ บิดา - มารดา ☐ บิดา ☐ มารดา
☐ ผู้ปกครอง (ที่มีใช้บิดา มารดา ระบุ).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านการศึกษา

10. นักเรียนชอบเรียนวิชาใดบ้าง (ใส่เลข 1,2,3,.....ลงใน ☐ ตามลำดับความชอบ)
☐ ภาษาไทย ☐ สังคมศึกษา
☐ คณิตศาสตร์ ☐ วิทยาศาสตร์
☐ ภาษาอังกฤษ ☐ ศิลปศึกษา
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11. นักเรียนคิดว่า เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว นักเรียนต่อทางสายใด

☐ สายสามัญ (ม.4,5,6)

☐ สายอาชีพ

12. เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว นักเรียนคิดว่าจะไปศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ณ โรงเรียนประเภทใด

☐ โรงเรียนรัฐบาล เพราะ.....

☐ โรงเรียนเอกชน เพราะ.....

13. ถ้านักเรียนเลือกเรียนต่อในโรงเรียนรัฐบาล นักเรียนจะเลือกเรียนต่อ ณ ที่ใด

☐ โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

☐ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

ถ้านักเรียนเลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน ไม่ต้องตอบข้อ 16 และข้อ 17
แต่ถ้าเลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ไม่ต้องตอบข้อ 14 และข้อ 15

14. เหตุผลที่เลือกเรียนต่อในชั้น ม.4 ที่โรงเรียน
สาธิต มศว ปทุมวัน(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

☐ ต้องการอยู่กับเพื่อน

☐ เป็นความประสงค์ของผู้ปกครอง

☐ บิดาเป็นศิษย์เก่า

☐ มารดาเป็นศิษย์เก่า

☐ มีญาติเป็นศิษย์เก่า

☐ มีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก

☐ การจัดการเรียนการสอน การบริหาร

โรงเรียนดี ☐ อาจารย์ประจำชั้น - อาจารย์ที่
ปรึกษาแนะนำ

☐ นักเรียนเลือกเรียนด้วยตนเอง

☐ คะแนนนักเรียนถึงเกณฑ์และมีสิทธิศึกษาต่อ

☐ อื่น ๆ ระบุ.....

16. เหตุผลที่เลือกเรียนต่อในชั้น ม.4 ที่โรงเรียน
เตรียมอุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ (ตอบ
ได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน

☐ เพื่อน ๆ ชักชวน

☐ เป็นความประสงค์ของผู้ปกครอง

☐ บิดาเป็นศิษย์เก่า

☐ มารดาเป็นศิษย์เก่า

☐ มีญาติเป็นศิษย์เก่า (ระบุ).....

☐ มีโอกาสเข้ามหาวิทยาลัยได้มาก

☐ การจัดการเรียนการสอน การบริหาร

โรงเรียนดี ☐ อาจารย์แนะนำ

☐ นักเรียนเลือกเรียนด้วยตนเอง

☐ นักเรียนต้องการแข่งขันมากขึ้น

☐ ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน

☐ ไม่มีสิทธิศึกษาต่อในชั้น ม.4 ของโรงเรียน

☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

15. นักเรียนตั้งใจจะเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิต
มศว ปทุมวันในแผนการเรียนใด
- [] คณิต-วิทย์ [] ภาษา-คณิต
- [] ภาษา-(ภาษาฝรั่งเศส)
- [] ภาษา-(ภาษาเยอรมัน)

17. นักเรียนตั้งใจจะเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษาหรือโรงเรียนอื่น ๆ ในแผนการ
เรียนใด
- [] คณิต-วิทย์ [] ภาษา-คณิต
- [] ภาษา-(ภาษาฝรั่งเศส)
- [] ภาษา-(ภาษาเยอรมัน)

18. ถ้าโรงเรียนจะปรับปรุงด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมปลายให้ดีขึ้น นักเรียนมีข้อคิดเห็นในเรื่องต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

18.1 ด้านอาจารย์ผู้สอน

.....

.....

.....

.....

18.2 ด้านการปกครอง

.....

.....

.....

.....

18.3 ด้านวิชาการ เช่น การสอน การให้คะแนน

.....

.....

.....

.....

18.4 ด้านการจัดห้องเรียน

.....

.....

.....

.....

19. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหนึ่งของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งอยู่เลขที่ 2 ถนนอังรีดูนังต์ แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10330 มีประวัติความเป็นมาโดยสังเขปดังนี้

เดิมตั้งเป็นหน่วยสาธิตในแผนกฝึกหัดครูมัธยม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พญาไทยเมื่อ พ.ศ.2497 สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีการเปิดสอนและขยายชั้นเรียน ตามลำดับคือ

- พ.ศ.2496 เริ่มวางโครงการในการดำเนินการที่จะจัดสอนและเริ่มเปิดรับนักเรียน
- พ.ศ.2497 เปิดสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นละ 2 ห้องเรียน
- พ.ศ.2499 มีชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาครบ 6 ชั้น และเป็นโรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน สังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ.2506 ขยายชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เฉพาะชั้น มศ.4แผนกทั่วไป) และรับเฉพาะนักเรียนที่สำเร็จชั้น มศ.3 ของโรงเรียนเท่านั้น
- พ.ศ.2509 เปิดสอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ เพิ่มขึ้นอีก 2 แผนก
- พ.ศ.2517 เป็นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน สังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทบวงมหาวิทยาลัย
- พ.ศ.2524 เปลี่ยนระดับชั้นเรียนเป็น ม.1-ม.6 ตามระบบการศึกษา 6:3:3 (เปิดสอนวิชาบังคับพื้นฐานวิชาชีพตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 คือ หมวดวิชาคหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม ศิลปหัตถกรรม พาณิชยกรรม และปีการศึกษา 2530 เปิดหมวดวิชาคอมพิวเตอร์)
- พ.ศ.2537 เปิดสอนพื้นฐานวิชาชีพสาขาภาษาญี่ปุ่น ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4)
- พ.ศ.2538 เปิดสอนพื้นฐานวิชาชีพสาขาภาษาจีน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4)

หน้าที่

1. เป็นสถานที่สังเกตการสอนและการฝึกสอนของนิสิต
2. เป็นแหล่งทดลองและวิจัยทางการศึกษาในสาขาต่าง ๆ

3. สาริการสอนให้เป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่สภาพและสถาบันของประเทศ
นอกจากนี้ยังสอนวิชาสามัญ พร้อมทั้งอบรมนักเรียนตามหลักการและนโยบาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อให้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของศาสนา ศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ
3. เพื่อส่งเสริมสุขภาพและพลานามัยของนักเรียน
4. เพื่อให้นักเรียนเกิดความคิดความเข้าใจอย่างถูกต้องในการประกอบอาชีพ
5. เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความสามารถและความสนใจที่แท้จริงของตัวเอง
6. เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี และเห็นคุณค่าของการทำงาน
7. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
8. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจหลักเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง
9. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีน้ำใจต่อกันในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม
10. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถร่วมงานหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ระดับการศึกษา

- พ.ศ. 2497-2499 มีชั้น ม.1-6
- พ.ศ. 2500-2507 มีชั้น ป.5-ม.6
- พ.ศ. 2507 มีชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (แผนกทั่วไป)
- พ.ศ. 2509 เปิดสอนแผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ เพิ่มขึ้นในชั้น ม.ปลาย
- พ.ศ. 2524-2526 มีชั้น ม.1-ม.6 ตามระบบการศึกษา6:3:3 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนได้จัดแผนการเรียนดังนี้
- แผนการเรียนที่ 1 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (เรียนวิทยาศาสตร์ทุกวิชา)
- แผนการเรียนที่ 2 คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ (ไม่เรียนชีววิทยา)
- แผนการเรียนที่ 3 คณิตศาสตร์-อังกฤษ
- แผนการเรียนที่ 4 ภาษาต่างประเทศ (ฝรั่งเศส, เยอรมัน)
- พ.ศ. 2541 ได้จัดแผนการเรียนสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้
- แผนการเรียนคณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์
- แผนการเรียนคณิตศาสตร์-ภาษาอังกฤษ
- แผนการเรียน ภาษาต่างประเทศ (ฝรั่งเศส, เยอรมัน)

การติดตามผลการศึกษาต่อของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ปีการศึกษา 2538

1. ผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ม.6

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	99	คน	
ศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	65	คน	คิดเป็นร้อยละ 65.66
ศึกษาต่อสถาบันของเอกชน	33	คน	คิดเป็นร้อยละ 33.33
ศึกษาต่อต่างประเทศ	1	คน	คิดเป็นร้อยละ 1.01
จำแนกตามแผนการเรียนในการศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้			
แผนการเรียนที่ 1 นักเรียน 9 คน สอบได้ 6 คน			คิดเป็นร้อยละ 66.67
แผนการเรียนที่ 2 นักเรียน 25 คน สอบได้ 19 คน			คิดเป็นร้อยละ 76.00
แผนการเรียนที่ 3 นักเรียน 11 คน สอบได้ 7 คน			คิดเป็นร้อยละ 63.64
แผนการเรียนที่ 4 (ภาษาฝรั่งเศส) นักเรียน 27 คน สอบได้ 21 คน			คิดเป็นร้อยละ 77.78
แผนการเรียนที่ 4 (ภาษาเยอรมัน) นักเรียน 27 คน สอบได้ 12 คน			คิดเป็นร้อยละ 44.44
จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ			
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย			
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	3	คน	
คณะวิศวกรรมศาสตร์	4	คน	
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	3	คน	
คณะรัฐศาสตร์	3	คน	
คณะนิติศาสตร์	3	คน	
คณะวิทยาศาสตร์	3	คน	
คณะนิเทศศาสตร์	2	คน	
คณะเศรษฐศาสตร์	2	คน	
คณะครุศาสตร์	2	คน	
คณะอักษรศาสตร์	2	คน	

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์	4	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์ประเภทวิชา - สถาปัตยกรรมศาสตร์	3	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์	6	คน
คณะนิติศาสตร์	3	คน
คณะศิลปศาสตร์	2	คน
คณะสังคมศาสตร์	2	คน
คณะวารสารศาสตร์	4	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิทยาศาสตร์	1	คน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ		
คณะวิทยาศาสตร์	1	คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)

คณะวิทยาศาสตร์	1	คน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี		
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์	1	คน
----------------	---	----

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน
-------------------	---	----

มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะโบราณคดี	1	คน
คณะมัณฑนศิลป์	1	คน

สำนักผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเอกชน

มหาวิทยาลัยเกริก	1	คน
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	6	คน
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	1	คน

มหาวิทยาลัยรังสิต	5	คน
มหาวิทยาลัยสุรนารี	2	คน
สถาบันอื่น ๆ	18	คน
ศึกษาต่อต่างประเทศ	1	คน

2. ผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ สอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ จำนวน 63 คน จำแนกผลการ

สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้ :-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีฯ	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์ สาขาทางกายภาพ	2	คน
คณะเกษตรศาสตร์	4	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	5	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาบริหาร	2	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาภาษาอังกฤษ	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน
คณะนิติศาสตร์	5	คน
คณะอักษรศาสตร์	5	คน
คณะนิเทศศาสตร์	4	คน
คณะรัฐศาสตร์ (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ)	3	คน
คณะรัฐศาสตร์ (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)	1	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	2	คน
คณะครุศาสตร์	1	คน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาบริหาร	5	คน
คณะนิติศาสตร์	1	คน
คณะศิลปศาสตร์	2	คน
คณะรัฐศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะอุตสาหกรรมเกษตร

(ประเพณีวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร)

2 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์

2 คน

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

2 คน

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์รามาธิบดี

1 คน

คณะทันตแพทยศาสตร์

1 คน

คณะสาธารณสุขศาสตร์

1 คน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะมนุษยศาสตร์

2 คน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะแพทยศาสตร์

1 คน

3. ผลการศึกษาคู่ของนักเรียนชั้น ม.3

นักเรียนชั้น ม.3 มีทั้งหมด 386 คน

3.1 ศึกษาต่อโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 77.46

3.2 ศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.54

3.3 ศึกษาต่อสายสามัญโรงเรียนอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.89

3.4 ศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.52

3.5 ศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.33

3.6 ศึกษาต่อที่โรงเรียนนานาชาติ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26

แผนกแนะแนว

โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

การติดตามผลการศึกษาคู่ของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ปีการศึกษา 2539

1. ผลการศึกษาคู่ของนักเรียนชั้น ม.6

จำนวนนักเรียนทั้งหมด	88	คน	
ศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	55	คน	คิดเป็นร้อยละ 62.50
ศึกษาต่อสถาบันของเอกชน	31	คน	คิดเป็นร้อยละ 35.23
ศึกษาต่อต่างประเทศ	2	คน	คิดเป็นร้อยละ 2.27

จำแนกตามแผนการเรียนในการศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้

แผนการเรียนที่ 1	นักเรียน 12 คน สอบได้ 11 คน	คิดเป็นร้อยละ 91.67
แผนการเรียนที่ 2	นักเรียน 27 คน สอบได้ 18 คน	คิดเป็นร้อยละ 66.67
แผนการเรียนที่ 3	นักเรียน 6 คน สอบได้ 4 คน	คิดเป็นร้อยละ 66.67
แผนการเรียนที่ 4(ภาษาฝรั่งเศส)	นักเรียน 24 คน สอบได้ 16 คน	คิดเป็นร้อยละ 66.67
แผนการเรียนที่ 4(ภาษาเยอรมัน)	นักเรียน 19 คน สอบได้ 6 คน	คิดเป็นร้อยละ 31.58

จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์	1	คน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	5	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	3	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	3	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาภาษาอังกฤษ	2	คน
คณะรัฐศาสตร์	4	คน
คณะนิติศาสตร์	3	คน
คณะวิทยาศาสตร์	2	คน
คณะนิเทศศาสตร์	2	คน
คณะครุศาสตร์	4	คน
คณะศิลปกรรมศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ 1 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ 1 คน

คณะรัฐศาสตร์ 1 คน

คณะนิติศาสตร์ 4 คน

คณะศิลปศาสตร์ 1 คน

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 3 คน

คณะวารสารศาสตร์ 1 คน

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี 1 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ 1 คน

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี (บริหารธุรกิจ) 1 คน

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิศวกรรมศาสตร์ 1 คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คณะวิทยาศาสตร์ 1 คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)

คณะวิทยาศาสตร์ 1 คน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ 2 คน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะศึกษาศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะจิตรกรรม 1 คน

สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา

คณะนิเทศศาสตร์ 1 คน

จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเอกชน

มหาวิทยาลัยหัวเฉียว	1	คน
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	5	คน
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	8	คน
มหาวิทยาลัยรังสิต	7	คน
มหาวิทยาลัยหอการค้า	3	คน
สถาบันอื่น ๆ	7	คน
ศึกษาต่อต่างประเทศ	2	คน

2. ผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ จำนวน 80 คน จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้ :-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์	1	คน
คณะทันตแพทยศาสตร์	3	คน
คณะวิทยาศาสตร์ สาขาคณิตศาสตร์	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์ สาขาทางกายภาพ	2	คน
คณะเภสัชศาสตร์	2	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	5	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาสถิติ	1	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาบริหาร	1	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาภาษาอังกฤษ	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	10	คน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	3	คน
คณะนิติศาสตร์	3	คน
คณะอักษรศาสตร์	1	คน
คณะนิเทศศาสตร์	1	คน
คณะรัฐศาสตร์ (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)	2	คน
คณะรัฐศาสตร์ (การปกครอง)	1	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	2	คน

คณะเศรษฐศาสตร์	2	คน
คณะสัตวแพทยศาสตร์	2	คน
คณะศิลปกรรมศาสตร์	1	คน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	3	คน
คณะนิติศาสตร์	6	คน
คณะศิลปศาสตร์	2	คน
คณะรัฐศาสตร์	1	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	1	คน
คณะเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ	2	คน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		
คณะวิศวกรรมศาสตร์	3	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2	คน
มหาวิทยาลัยมหิดล		
คณะแพทยศาสตร์ (รามฯ)	3	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	3	คน
คณะทันตแพทยศาสตร์	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์	1	คน
คณะแพทยศาสตร์ (พระมงกุฎ)	1	คน
มหาวิทยาลัยศิลปากร		
คณะวิทยาศาสตร์	1	คน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		
คณะแพทยศาสตร์	1	คน
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)		
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	คน
คณะเทคโนโลยีการบริหาร	2	คน
สถาบันราชภัฏ สวนสุนันทา		
คณะนิเทศศาสตร์	1	คน

3. ผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ม.3

นักเรียนชั้น ม.3 มี ทั้งหมด 389 คน

3.1 ศึกษาต่อโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน	จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 59.38
3.2 ศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.51
3.3 ศึกษาต่อสายสามัญโรงเรียนอื่นๆ	จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.17
3.4 ศึกษาต่อสายอาชีพ	จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.03
3.5 ศึกษาต่อต่างประเทศ	จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.66
3.6 ศึกษาต่อที่โรงเรียนนานาชาติ	จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.26

แผนกแนะแนว

โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

การติดตามผลการศึกษาคู่ของนักเรียน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
ปีการศึกษา 2540

1. ผลการศึกษาคู่ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จำนวนทั้งหมด	121	คน	คิดเป็นร้อยละ	63.63
ศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ	77	คน	คิดเป็นร้อยละ	36.37
ศึกษาต่อสถาบันของเอกชน	44	คน	คิดเป็นร้อยละ	-

จำแนกตามแผนการเรียนในการศึกษาต่อสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ดังนี้

แผนการเรียนที่ 1 นักเรียน 21 คน สอบได้ 20 คน	คิดเป็นร้อยละ	95.24
แผนการเรียนที่ 2 นักเรียน 28 คน สอบได้ 26 คน	คิดเป็นร้อยละ	92.86
แผนการเรียนที่ 3 นักเรียน 7 คน สอบได้ 4 คน	คิดเป็นร้อยละ	57.14
แผนการเรียนที่ 4 (ภาษาฝรั่งเศส) นักเรียน 43 คน สอบได้ 14 คน	คิดเป็นร้อยละ	32.56
แผนการเรียนที่ 4 (ภาษาเยอรมัน) นักเรียน 22 คน สอบได้ 13 คน	คิดเป็นร้อยละ	59.09

จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์	2	คน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	4	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	4	คน
คณะวิทยาศาสตร์	3	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2	คน
คณะนิติศาสตร์	1	คน
คณะอักษรศาสตร์	3	คน
คณะรัฐศาสตร์	2	คน
คณะนิติศาสตร์	6	คน
คณะครุศาสตร์	2	คน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	4	คน
คณะศิลปศาสตร์	3	คน
คณะรัฐศาสตร์	2	คน
คณะวารสารศาสตร์	1	คน
คณะนิติศาสตร์	1	คน
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	6	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาภาษาอังกฤษ	1	คน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์	4	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	2	คน
คณะวิทยาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์)	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์ (การประมง)	1	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน
คณะแพทยศาสตร์ (ศิริราช)	1	คน
คณะแพทยศาสตร์ (รามฯ)	1	คน

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะสังคมศาสตร์	2	คน
คณะพลศึกษา	2	คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร (ลาดกระบัง)

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	2	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	4	คน
คณะวิทยาศาสตร์ (คอมพิวเตอร์)	1	คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คณะวิศวกรรมศาสตร์	1	คน
-------------------	---	----

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

คณะนิเทศศาสตร์ 1 คน

สถาบันราชภัฏ (สวนดุสิต)

คณะออกแบบนิเทศศิลป์ 1 คน

วิทยาลัยแพทยศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

คณะแพทยศาสตร์ 1 คน

2. ผลการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสอบเทียบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และสอบเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ จำนวน 126 คน จำแนกผลการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะแพทยศาสตร์	3	คน
คณะทันตแพทย์	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	7	คน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	3	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	7	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาบริหารธุรกิจ	5	คน
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ภาควิชาภาษาอังกฤษ	5	คน
คณะรัฐศาสตร์ (สาขารัฐประศาสนศาสตร์)	3	คน
คณะรัฐศาสตร์ (การปกครอง)	1	คน
คณะรัฐศาสตร์ (สังคมวิทยา และมนุษยวิทยา)	3	คน
คณะนิติศาสตร์	5	คน
คณะวิทยาศาสตร์ (เทคโนโลยี, อาหาร, ภาพ)	4	คน
คณะอักษรศาสตร์	4	คน
คณะครุศาสตร์ (ธุรกิจศึกษา, ศิลปศึกษา, มัธยมศึกษา)	4	คน
คณะศิลปกรรมศาสตร์ (นฤมิตศิลป์)	3	คน
คณะเภสัชศาสตร์	2	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	5	คน

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะเศรษฐศาสตร์	1	คน
คณะนิติศาสตร์	5	คน
คณะรัฐศาสตร์	3	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	คน
คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี	4	คน
คณะสังคมสงเคราะห์	2	คน
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม)	1	คน
คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)	2	คน

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะวิศวกรรมศาสตร์	6	คน
คณะเศรษฐศาสตร์	2	คน
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	1	คน
คณะมนุษยศาสตร์ (วิชาภาษาเยอรมัน)	1	คน
วิทยาเขตศรีราชา สาขาการจัดการ	1	คน

มหาวิทยาลัยมหิดล

คณะแพทยศาสตร์ (ศิริราช)	2	คน
คณะสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรศาสตร์	1	คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2	คน
คณะทันตแพทยศาสตร์	1	คน

มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะโบราณคดี	1	คน
คณะเกษตรศาสตร์	1	คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คณะวิศวกรรมศาสตร์	6	คน
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	1	คน
คณะวิทยาศาสตร์	1	คน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะมนุษยศาสตร์ (วิชาภาษาญี่ปุ่น) 1 คน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

1 คน

วิทยาลัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

คณะวิศวกรรมศาสตร์ (อิเล็กทรอนิกส์) 1 คน

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

คณะมนุษยศาสตร์การท่องเที่ยวและโรงแรม 1 คน

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

1 คน

มหาวิทยาลัยอาเซี่ยน

คณะวิศวกรรมศาสตร์ 1 คน

มหาวิทยาลัยรังสิต

คณะแพทยศาสตร์ 1 คน

เตรียมทหาร

1 คน

3. ผลการศึกษาต่อของนักเรียนชั้น ม.3

นักเรียนชั้น ม.3 ทั้งหมด 404

3.1 ศึกษาต่อโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน จำนวน 253 คน

3.2 ศึกษาต่อโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จำนวน 108 คน

3.3 ศึกษาต่อสายสามัญโรงเรียนอื่นๆ จำนวน 25 คน

3.4 ศึกษาต่อสายอาชีพ จำนวน 8 คน

3.5 ศึกษาต่อต่างประเทศ จำนวน 10 คน

หมวดแนะแนว

โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน

จำนวนนักเรียนประจำปีการศึกษา 2541
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

ชั้น/ห้อง	ชาย	หญิง	รวม	อ.ประจำชั้น	อ.ที่ปรึกษา
ม.1ห้องสมุด	16	18	34	อ.อมรพรรณ	
422	24	25	49	อ.อุทัย	อ.องศธร
423	27	22	49	อ.อรสา	อ.อัษฎร
424	22	27	49	อ.คณาภรณ์	อ.สุนันท์
523	23	27	50	อ.พวงทอง	อ.ศิริกุล
524	18	31	49	อ.สุพัตรา	อ.ประทุม
525	26	23	49	อ.ปรียา	อ.ชีวิน
526	24	26	50	อ.ปิยะนันท์	
รวม	180	199	379	(รวม ม.1 ทั้งหมด 8 ห้อง)	
ม.2/ค	421	11	22	อ.กุลรัตน์	
441	15	47	62	อ.ยาใจ	อ.ชนันท์
442	21	42	63	อ.เขวาลักษณ์	อ.สมชาย
443	35	26	61	อ.กัญญา	อ.โชติมา
444	34	26	60	อ.บุษราคัม	อ.อุมาภรณ์
445	39	23	62	อ.ศิริเพ็ญ	อ.วรรณิศา
446	32	28	60	อ.ดวงเดือน	อ.เกศรี
รวม	187	214	401	(รวม ม.2 ทั้งหมด 7 ห้อง)	
ม.3/	521	11	42	อ.วัฒนโชติ	อ.ชไมพร
522	23	28	51	อ.สุกัลยา	อ.ชนัยสุดา
541	19	30	49	อ.ศุภานัฐ	อ.ศศิลักษณ์
542	21	27	48	อ.กัลยา	อ.รัสมิจันทร์
543	26	22	48	อ.สมพิศ	อ.ประภัศร
544	25	25	50	อ.นภาลักษณ์	อ.พิเชษฐ
545	20	28	48	อ.วิระศรี	อ.ฉนิษฐา
546	21	29	50	อ.กาญจนา	อ.วิธาน
รวม	166	231	397	(รวม ม.3 ทั้งหมด 8 ห้อง)	
ม.4/	833	16	37	อ.ชัยศักดิ์	อ.จ่านง (คณิต-วิทย์)
834	29	17	46	ผศ.มณีนารถ	อ.ปิยมาภรณ์ (คณิต-วิทย์)
841	31	16	47	ผศ.ศรีจันทร์	อ.พงศกร (คณิต-วิทย์)
842	27	29	56	อ.สุภาภรณ์	อ.กสิณ (F,G)
843	15	37	52	อ.ประภารัตน์	อ.จรรย์ (คณิต-อังกฤษ)
รวม	118	136	254	(รวม ม.4 ทั้งหมด 5 ห้อง)	

ชั้น/ห้อง	ชาย	หญิง	รวม	อ.ประจำชั้น	อ.ที่ปรึกษา
ม.5/ 844	14	40	54	อ.ยุพิน	อ.วารี (F)
851	21	30	51	อ.ภัทรา	อ.วันชัย (คณิต-วิทย์)
852	28	15	43	อ.ชวลี	อ.อดุลย์ (คณิต-วิทย์)
853	5	28	33	อ.อินทิรา	อ.ชัยณรงค์ (คณิต-วิทย์)
854	20	21	41	อ.นวลิตา	อ.นิคม (G)
รวม	88	134	222	(รวม ม.5 ทั้งหมด 5 ห้อง)	
ม.6/ 861	19	18	37	อ.อรุณี	อ.เสาวนีย์ (G)
862	13	22	35	อ.อาภรณ์	อ.วันชัย (F)
863	28	3	31	อ.จงดี	อ.อรพินธุ์
864	18	29	47	อ.เทอด	อ.วิภาวี
รวม	78	72	150	(รวม ม.6 ทั้งหมด 4 ห้อง)	
รวม ม.ต้น (1-3)	ช. = 533 คน	ญ = 644 คน	รวม ช+ญ = 1,177 คน	(ต.23 ห้อง, ป.14 ห้อง)	
รวม ม.ปลาย(4-6)	ช. = 284 คน	ญ = 342 คน	รวม ช+ญ = 626 คน	(รวมทั้งหมด 37 ห้อง)	
รวมทั้งสิ้น ต+ป	ช. = 817 คน	ญ = 986 คน	รวมทั้งสิ้น = 1,803 คน	ทะเบียน (19 ต.ค. 41)	

ศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541
ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน
พฤษภาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนและศึกษาเหตุผล ความรู้ความเข้าใจในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2541 ในโรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน รวมทั้งการศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ในตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือ ผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน ความชอบในรายวิชา และการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างใน ตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างเพศ และประเภทของโรงเรียนที่นักเรียนคิดว่านักเรียนจะเรียนต่อ

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด โดย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 397 คน ซึ่งเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลทางการศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ SPSS/PC for Window (Statistical package for the social science / personal computer for Window) เพื่อคำนวณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาวิจัยซึ่ง ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติในการทดสอบ สมมติฐาน และสถิติในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังนี้

1. นักเรียนทั้งหมดคิดว่าจะเรียนต่อ ส่วนใหญ่เลือกเรียนต่อในสายสามัญ เลือกที่จะเรียน ต่อในโรงเรียนของรัฐบาล เลือกที่จะเรียนต่อในโรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน และเลือกจะเรียนต่อใน แผนการเรียนคณิต-วิทย์
2. อาชีพที่นักเรียนใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคตมีความสัมพันธ์กันกับอาชีพของบิดา ระดับชั้นทางอาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน ระดับผลการเรียน (เกรดเฉลี่ย) ทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเกรดเฉลี่ยในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับชั้นทางอาชีพของมารดา และฐานะทางเศรษฐกิจ
3. มีความสัมพันธ์กันระหว่างความชอบในรายวิชากับแผนการเรียนที่นักเรียนต้องการจะ เลือกเพื่อเรียนต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป
4. ค่าคะแนนเฉลี่ยของเกรดเฉลี่ยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เกรดเฉลี่ยในภาคการ เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 อาชีพที่บิดา-มารดาหรือผู้ปกครองคาดหวังในตัวนักเรียน อาชีพที่นักเรียน ใฝ่ฝันอยากจะเป็นในอนาคต อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาของนักเรียนกลุ่มที่เลือกเรียนต่อใน

อยากจะเป็นในอนาคต อาชีพของบิดาและอาชีพของมารดาของนักเรียนกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาริต มศว. ปทุมวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป

5. กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา มีความชอบในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษสูงกว่า ส่วนกลุ่มนักเรียนที่เลือกเรียนต่อในโรงเรียนสาริต มศว. ปทุมวัน กลับมีความชอบในวิชาภาษาไทย ศิลปศึกษาและสังคมศึกษาสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ระดับทางอาชีพที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองคาดหวัง และระดับชั้นทางอาชีพที่นักเรียน ใฝ่ฝันในกลุ่มนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

**A STUDY OF PERSUING ATTITUDE AMONG
THE STUDENTS IN MATAYOMSUKSA 3 IN ACADEMIC YEAR 2541
AT PATUMWAN DEMONSTRATION SCHOOL
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

**AN ABSTRACT
BY
SUNYA RATTANAVARARUX
AND
COMMITTEE OF ANALYSIS,
PLANNING AND DEVELOPING**

**PATUMWAN DEMONSTRATION SCHOOL
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

MAY 1999

The purpose of this research was to study the students' persuing attitude and study the reasons, knowledge and understanding to choose the persuing choice among Matayomsuksa 3 students in academic year 2541 at Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot University. Not only this purpose but also study corelation between variables, students' dream occupations in the future, the occupations that the parents want their children to select, the students' favourite subjects, included to study the different variables between girl and boy students and the kind of school where the students think to study in the upper level.

The population of this study were 397 students in Matayomsuksa 3 at Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot University. The research instrument was the questionare which was devided into a background data and students' attitude data. The data analysis was done by a computer with the use of SPSS/PC for window program. The statistical methods such as number, percentage, mean, standard deviation (S.D.), Pearson Correlation Coefficient and t-test were used in this research.

Results indicate that :

1. All of the students thought to study in the upper level and most of them chose to study in the ordinary official secondary school, most of them wanted to study in Matayomsuksa 4 at Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot University in Mathematics-Science Program.
2. The students' dream about occupations in the future correlated with the occupations that the parents want their children to select, the fathers' occupations, the students' mean of grade level. There were statistical correlation at .001 level but there were not statistical correlation with the mothers' occupations and economic status.
3. The students' favourite subjects correlated with the learning program which the students chose to study in Matayomsuksa 4. There were statistical correlation at .05 level.
4. The students' average grade in Matayomsuksa 2 and in the first semester in the academic year 2541, the occupations that the parents want their children to select, the students' dream occupations in the future, the parents' occupations of the students who wanted to study in Matayomsuksa 4 at Triamudomsuksa school are higher level than the students who wanted to study at Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot. There were statistical differencees at .05 level.

5. The group of the students who selected to study at Triamudomsuksa School liked mathematics, science and English more than the group of the students who selected to study at Patumwan Demonstration School Srinakharinwirot University. But the group of the students who selected to study at Patumwan Demonstration school Srinakharinwirot University liked Thai, art and social science more than the other group. There were statistical difference at .05 level.

6. The level of the occupations that the parents want their children to select and the students' dream occupation in the group of the girl students were higher than the boy students. There were statistical differences at .01 and .001 level.

